

การจัดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟัง
สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

นางสาววนภรณ์ จักรมานนท์

การศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2557

**Programming, Listening Exposure, Satisfaction and, Needs of Songkhla Rajabhat
University's Educational Radio Station Audiences**

Miss Wanaporn Jakmanon

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Communication Arts
School of Communication Arts
Sukhothai Thammathirat Open University

2014

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การจัดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการ
ของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ชื่อและนามสกุล นางสาวนภรณ์ จักรมานนท์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ

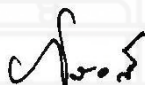
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2558

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

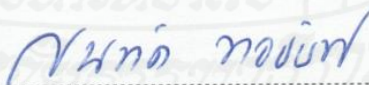
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัสวดี นิตินทรสุนทร)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันทัด ทองรินทร์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว่ำอิสระ การจ้ดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟัง
สถานีวิทยุเพื่อการศีกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ผู้ศีกษา นางสาวนภรณ์ จักรมานนท์ **รหัสนักศีกษา** 2561500139 **ปริญญา** นิเทศศาสตรมหาบัณทิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โพธิสุวรรณ **ปีการศีกษา** 2557

บทคัดย่อ

การศีกษาคั่นคว่ำอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศีกษา 1) การจ้ดรายการวิทยุของสถานีวิทยุเพื่อการศีกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 2) การเปิดรับฟังรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศีกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 3) ความพึงพอใจของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศีกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และ 4) ความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศีกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การศีกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือ ฟังรายการประจำเดือนเมษายน 2558 และผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศีกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา จำนวน 396 คน ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้แบบวิเคราะห์ฟังรายการและแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ และใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานีวิทยุเพื่อการศีกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีการจ้ดรายการประเภทบริการสาธารณะมากที่สุด รองลงมาคือ รายการประเภทความรู้ รายการประเภทบันเทิง และรายการประเภทข่าว 2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีการศีกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานมหาวิทยาลัย และมีรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่เปิดฟังรายการประเภทความรู้ และฟังในรถยนต์/รถประจำทาง ในช่วงเวลา 15.00-18.00 น. โดยเปิดฟังสัปดาห์ละ 1-2 วัน รายการที่ผู้ฟังชอบฟังมากที่สุดคือ รายการ “บินหลาล่องใต้” และผู้ดำเนินรายการที่ชื่นชอบมากที่สุดคือ ดีเจหมีว 3) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในภาพรวมด้านประเภทรายการ ผู้ดำเนินรายการ และเทคนิคในระดับมาก โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้ (1) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจรายการประเภทบันเทิงมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก (2) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจน้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการไพเราะมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก (3) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านความชัดเจนของเสียงในการออกอากาศมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก 4) กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ดำเนินรายการด้วยภาษาใต้มากที่สุด

คำสำคัญ การจ้ดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ ความต้องการ สถานีวิทยุเพื่อการศีกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Independent Study title: Programming, Listening Exposure, Satisfaction and, Needs of Songkhla Rajabhat University's Educational Radio Station Audiences

Author: Miss Wanaporn Jakmanon; **ID:** 2561500139;

Degree: Master of Communication Arts; **Independent Study advisor:** Theerarux Photisuwan, Associate Professor; **Academic year:** 2014

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the program management of Songkhla Rajabhat University's educational radio station; 2) listeners' exposure to the radio station's programs; 3) listeners' satisfaction with the programs; and 4) listeners' demands for educational radio.

This was a survey research. The sample population consisted of the April 2015 program schedule of Songkhla Rajabhat University Educational Radio Station in Khao Rup Chang Sub-district, Mueang District, Songkhla Province, and 396 people who listened to the station, chosen through purposive sampling. The data collection tools were a program schedule analysis form and a questionnaire. Data were analyzed through descriptive analysis and the statistics of percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that 1) The type of programs that Songkhla Rajabhat University's educational radio station broadcast the most was public service programs, followed by informative programs, entertainment programs and news programs. 2) The majority of sample listeners was female, in the 31-40 age range, and educated to bachelor's degree level. Most were government sector or university employees earning 15,001-20,000 baht a month. They reported that they listened to informative programs the most, usually in their cars or on the bus, most often during the time period 15:00-18:00. They said they tuned in 1 or 2 days a week. The program the majority like the best was "Binla Long Tai" and the host they liked the most was DJ Miw. 3) Overall, the samples had a high level of satisfaction with the types of programs, program hosts, and technical aspects. The highest satisfaction score for programs was for entertainment programs ("high"). The highest satisfaction score for program hosts was given for the sound of the host's voice ("high"). The highest satisfaction score for technical aspects was for the clarity of sound signal ("high"). 4) Most listeners wanted the station to broadcast programs in Southern Thai dialect.

Keywords: Programming , Listening Exposue, Satisfaction, Needs, Songkhla Rajabhat University's Educational Radio Station

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การจัดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความ
ต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา สำเร็จได้ด้วยการให้ความ
กรุณาในการชี้แนะ รวมถึงคำแนะนำเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ
อาจารย์ที่ปรึกษาในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ตลอดจนหัวหน้าสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน และกลุ่มตัวอย่างในตำบล
เขารูปช้าง ที่ให้การสนับสนุนการศึกษาในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

วนภรณ์ จักรมานนท์

สิงหาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง.....	8
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ.....	35
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	37
แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ.....	39
สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การจัดรายการวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	63
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการรายการ ของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.....	66
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป.....	66
ส่วนที่ 2 การเปิดรับฟังรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.....	69
ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.....	74
ส่วนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.....	76
ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.....	78
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
สรุปการวิจัย.....	79
อภิปรายผล.....	82
ข้อเสนอแนะ.....	86
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก.....	94
ประวัติผู้ศึกษา.....	98

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 ข้อมูลจากสถิติอัตราการพึงวิทยุของประชากร.....	2
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะทางประชากร.....	67
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับฟังสถานีวิทยุ เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.....	70
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายการที่ชอบฟังมากที่สุด... 71	71
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผู้ดำเนินรายการที่ชื่นชอบ มากที่สุด.....	73
ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.....	75
ตารางที่ 4.6 แสดงความต้องการรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏสงขลา.....	77
ตารางที่ 4.7 แสดงข้อเสนอแนะของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา... 78	78

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างสถานีวิจัยเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.....	45
ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการแบ่งส่วน หน่วยงานในกองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.....	46
ภาพที่ 4.1 แสดงสัดส่วนประเภทรายการของสถานีวิจัยเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.....	65

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยุกระจายเสียง นับเป็นสื่อมวลชนที่ได้รับความนิยมจากประชาชนในยุคสังคมข่าวสาร เนื่องจากคุณลักษณะเฉพาะด้านอิเล็กทรอนิกส์ในการเป็นสื่อที่สามารถนำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นให้ผู้ฟังสามารถรับรู้ และเข้าใจเรื่องราวด้วยการสัมผัสถึงบรรยากาศจริง การแพร่กระจายข่าวสาร ความบันเทิง การศึกษา ตลอดจนสารอื่นๆ ไปยังผู้ฟัง ประกอบกับคุณสมบัติในการเข้าถึงมวลชนจำนวนมาก หลากหลายกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัยที่อาศัยตามพื้นที่ต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทั่วไว ในช่วงเวลา ผู้ฟังสามารถรับสารได้ทันทีในขณะที่ผู้ส่งสารกำลังพูด หรือถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ อยู่ เสียงที่สื่อสารมีทั้งเสียงพูด เสียงดนตรี เสียงประกอบ เสียงจากเหตุการณ์จริง ผู้ฟังจะสามารถเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับคุณภาพของเสียงที่ส่งกระจายออกไป และขึ้นอยู่กับรูปแบบ ความน่าสนใจ หรือวิธีดำเนินรายการนั่นเอง นอกจากนี้ยังมีคุณลักษณะเฉพาะของสื่อในด้าน (1) ความเป็นสื่อมวลชน ไม่ว่าผู้ฟังจะอยู่ไกลเพียงใด ข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิงก็สามารถส่งไปถึงได้ (2) ด้านการเสนอข้อเท็จจริง โดยวิทยุกระจายเสียงสามารถถ่ายทอดเสียงจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาเสนอต่อผู้ฟังโดยตรงได้ทันทีทันใด อาทิ การสัมภาษณ์บุคคลในกรณีต่างๆ การรายงานสภาพการจราจร (3) ด้านความทันต่อเหตุการณ์ วิทยุกระจายเสียงทันต่อการเสนอสาระการดำเนินชีวิตในชุมชน สังคมที่มีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวมถึงการเสนอเรื่องที่เป็นปัจจุบันที่ผู้ฟังกำลังสนใจ และ (4) ด้านการโน้มน้าวใจ วิทยุกระจายเสียงมีอิทธิพลในระดับบุคคลและสังคม ทั้งด้านพฤติกรรม เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมด้วยการโน้มน้าวใจผู้ฟังสามารถสร้างจินตนาการให้ผู้ฟังติดตาม นึกภาพเหตุการณ์ต่างๆ ตามได้ ดังนั้นผู้ดำเนินรายการสามารถนำคุณลักษณะเฉพาะดังกล่าวโน้มน้าวใจ รณรงค์ ขอความร่วมมือจากผู้ฟังให้คิดหรือกระทำการต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้ทำการสำรวจอัตราการฟังวิทยุของประชากรทั่วประเทศ จากประชากร 63,389,730 คน (ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง 31 ธันวาคม 2551) ข้อมูลจากสถิติอัตราการฟังวิทยุของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป พ.ศ.2551 โดยมีประชาชนนิยมฟังวิทยุกระจายเสียงในปี 2551 คิดเป็นร้อยละ 31.1

แยกเป็นอายุ 6-14 ปี ร้อยละ 12.7 อายุ 15-24 ปี ร้อยละ 37.1 อายุ 25-29 ปี ร้อยละ 34.6 และอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 28.3 ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลจากสถิติอัตราการฟังวิทยุของประชากร

กลุ่มอายุ	2532	2537	2546	2551
	(1989)	(1994)	(2003)	(2008)
รวม	56.7	43.9	42.8	31.1
6 - 14 ปี	41.9	31.4	26.1	12.7
15 - 24 ปี	69.4	56.8	57.5	37.1
25 - 29 ปี	59.6	45.0	45.0	34.6
60 ปีขึ้นไป	42.6	31.3	30.7	28.3

ที่มา: การสำรวจสื่อมวลชน พ.ศ. 2532, 2537, 2546 และ 2551 (วิทยุและโทรทัศน์)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ทั้งนี้วิทยุกระจายเสียงจัดว่าเป็นสื่อที่มีความสำคัญอยู่ไม่น้อย โดยมีความสำคัญในการเสริมสร้างสติปัญญา นั่นคือ การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่มนุษย์ในสังคม ซึ่งสามารถทำได้หลายลักษณะ คือ การให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชน การให้การศึกษา และการแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ วิทยุกระจายเสียงยังมีความสำคัญในฐานะเป็นสื่อเพื่อพัฒนาประเทศ นั่นคือ วิทยุเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชน ได้ดีกว่าสื่ออื่นด้วยธรรมชาติ และลักษณะพิเศษบางประการ จึงมีความสำคัญในการใช้เพื่อพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น การพัฒนาการศึกษา การพัฒนาทางการเมือง การพัฒนาชนบท การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งวิทยุยังเป็นเครื่องมือการสื่อสารของโลกอีกด้วย นั่นคือ เราสามารถย่อระยะทางแสนไกลในโลกให้ใกล้กันได้ สามารถติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันได้อย่างรวดเร็ว แลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง และวัฒนธรรมซึ่งกันและกันได้

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้กำหนดประเภทของกิจการวิทยุกระจายเสียงไว้ 3 ประเภท คือ (1) ประเภทกิจการบริการสาธารณะ (2) ประเภทกิจการบริการชุมชน (3) ประเภทกิจการทางธุรกิจ ซึ่งเมื่อพิจารณาการแบ่งประเภทของกิจการวิทยุกระจายเสียงของ กสทช. แล้ว สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐ และมีสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาบริการ

ทางวิชาการจึงได้รับใบอนุญาตประเภทกิจการบริการสาธารณะตามเกณฑ์การขอใบอนุญาตการทดลองประกอบกิจการบริการสาธารณะที่กำหนดไว้ว่าผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงกิจการบริการสาธารณะ ต้องเป็น

1) กระทรวง ทบวง กรม องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ ที่มีชื่อรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมาย หรือมีความจำเป็น ต้องดำเนินกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

2) สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหากำไรทางธุรกิจ ซึ่งมีความเหมาะสมกับการประกอบกิจการบริการสาธารณะตามลักษณะและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

3) สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการใช้ประโยชน์ด้านการเรียนการสอน หรือการเผยแพร่ความรู้สู่สังคมตามลักษณะ และหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2550 ส่งกระจายเสียงด้วยระบบ FM. คลื่นความถี่ 105.75 MHz ออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 06.30–22.00 น. และวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 06.00-19.00 น. โดยมีพันธกิจในการบริการวิชาการ และการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็งบนฐานของการมีส่วนร่วม และมีนโยบายในการกระตุ้นและสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยผลิตผลงานบทความ สารคดี ความรู้ทางวิชาการออกเผยแพร่แก่ชุมชน สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อ (1) จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2) จัดบรรยายภาคการเรียนการสอนในการฝึกปฏิบัติจริง เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (3) ใช้เป็นสื่อในการเผยแพร่ผลงานและกิจการของมหาวิทยาลัย รวมทั้งเป็นสื่อกลางระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน (4) ให้บริการความรู้แก่ชุมชน และสามารถให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการได้ (5) เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารของหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย ที่มีคุณภาพให้กับชุมชน อีกทั้งมีนโยบายสาธารณะ คือ การเปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดสงขลา เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดรายการ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของหน่วยงานนั้นๆ ทั้งนี้มีหน่วยงานที่ร่วมจัดรายการกับทางสถานี ได้แก่ (1) กกต.จังหวัดสงขลา “รายการ กกต.พบประชาชน” (2) กกต.สปช.จังหวัดสงขลา “รายการ กกต.สปช.คุยเรื่องยกย่องรัฐธรรมนูญ” (3) ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงานจังหวัดสงขลา “รายการตลาดแรงงาน พบประชาชน” (4) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดสงขลา “รายการ กฟภ.พบประชาชน” (5) เทศบาลเมืองเขารูปช้าง จังหวัดสงขลา “รายการเทศบาลเมืองเขารูปช้างพบประชาชน” (6) ตัวแทนของคนในชุมชนตำบลเขารูปช้าง ร่วม

จัดรายการกับทางสถานี “รายการธรรมะวาไรตี้” และ “รายการน่ารู้ น่าคิด” โดยหน่วยงานและตัวแทนที่ร่วมจัดรายการจะอยู่ในความดูแลด้านการผลิตรายการจากทางสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การดำเนินงานสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้มีการดำเนินงานตามนโยบายของมหาวิทยาลัย พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของสถานี นับเป็นการดำเนินงานที่มีแผนงานรองรับตามหลักการ ในส่วนการดำเนินงานของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งมีองค์ประกอบคือ ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร สาร และสื่อ สำหรับผู้ส่งสารและผู้รับสารเป็นองค์ประกอบสำคัญของสถานีวิทยุ ซึ่งยังไม่ได้มีการศึกษา ทั้งการจัดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟัง สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ เห็นว่าถึงเวลาแล้วที่ต้องมีข้อมูลมาสนับสนุนการดำเนินงานของสถานีอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านการจัดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการ เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับปรุงและพัฒนารายการของสถานีให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการส่งข่าวสาร ความรู้สู่ผู้ฟัง เป็นการใช้สื่อมวลชนเพื่อช่วยในการพัฒนาท้องถิ่นอีกทางหนึ่ง และสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

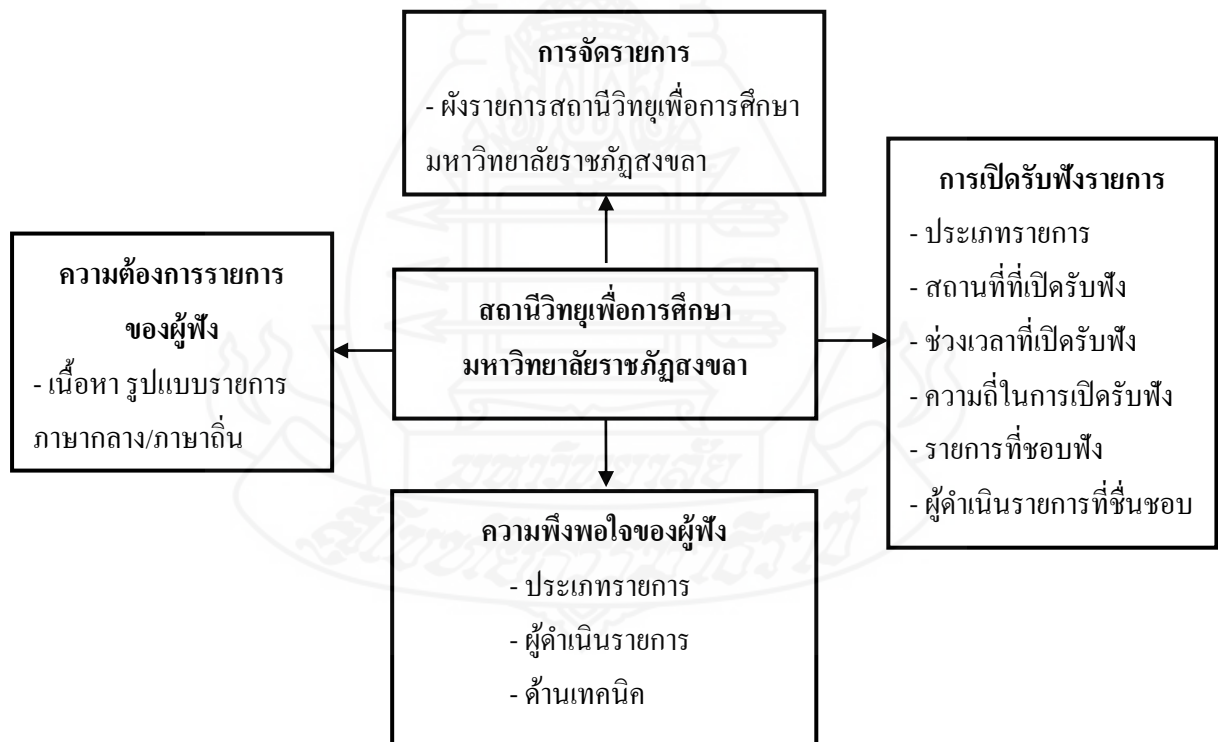
2. ปัญหาการวิจัย

- 2.1 การจัดรายการวิทยุของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาเป็นอย่างไร
- 2.2 การเปิดรับฟังของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาเป็นอย่างไร
- 2.3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการวิทยุของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา อยู่ในระดับใด
- 2.4 ความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา คืออะไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 3.1 เพื่อศึกษาการจัดรายการวิทยุของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ-สงขลา
- 3.2 เพื่อศึกษาการเปิดรับฟังรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- 3.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- 3.4 เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 **ขอบเขตด้านเนื้อหาและประเด็นการศึกษา** การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาการจัดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุ เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

5.2 **ขอบเขตด้านประชากร** ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขต ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 39,231 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน

5.3 **ขอบเขตด้านเวลา** เดือนเมษายน – สิงหาคม 2558

5.4 **ขอบเขตด้านพื้นที่** ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

6. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

6.1 **สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา** หมายถึง สถานีวิทยุที่จัดตั้งโดยมหาวิทยาลัย ราชภัฏสงขลา เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2550 ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ส่งกระจายเสียงในระบบ FM. ความถี่ 105.75 MHz ออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 06.30-22.00 น. และวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 06.00-19.00 น. โดยได้รับใบอนุญาตทดลองประกอบกิจการกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ

6.2 **การจัดรายการ** หมายถึง การจำแนกประเภทรายการในผังรายการของสถานีวิทยุ เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

6.3 **การเปิดรับฟัง** หมายถึง ผู้ฟังเปิดรับฟังรายการประเภทข่าว ความรู้ บันเทิง บริการสาธารณะ สถานที่ที่ฟัง ช่วงเวลาที่ฟัง ความถี่ในการฟัง รายการที่ชอบฟัง และผู้ดำเนินรายการที่ชื่นชอบ

6.4 **ความพึงพอใจ** หมายถึง ความชื่นชอบ ความรู้สึกรับพอใจ และประทับใจด้านประเภทรายการ ผู้ดำเนินรายการ และด้านเทคนิค โดยวัดความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ความพึงพอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

6.5 **ความต้องการ** หมายถึง ความประสงค์ของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ต้องการฟังรายการในด้านเนื้อหา รูปแบบรายการ ภาษากลาง/ภาษาถิ่น

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผลการวิจัยที่ได้รับจะนำไปพัฒนารายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังรายการ

7.2 ผลการวิจัยที่ได้รับจะนำไปพัฒนารายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “การจัดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความ ต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การจัดรายการวิทยุของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 2) การเปิดรับฟัง รายการของผู้ฟังสถานีวิทยุ เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 3) ความพึงพอใจของผู้ฟัง รายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และ 4) ความต้องการของผู้ฟังรายการ สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ
3. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
4. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ
5. สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง

แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง แบ่งเนื้อหา ดังนี้

- 1.1 กำเนิดวิทยุกระจายเสียง
- 1.2 ประเภทสถานีวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย
- 1.3 ประเภทของรายการวิทยุกระจายเสียง
- 1.4 รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง
- 1.5 การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง
- 1.6 กระบวนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

1.1 กำเนิดวิทยุกระจายเสียง

วิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อที่มีความสำคัญและสามารถเข้าถึงประชาชนจำนวนมากมายได้อย่างรวดเร็ว วิทยุกระจายเสียงได้นำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ อย่างแพร่หลาย อาทิ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา

วิทยุกระจายเสียงได้ถือกำเนิดขึ้นในโลก เมื่อ ค.ศ. 1864 โดย James Clerk Maxwell นักฟิสิกส์และคณิตศาสตร์ ชาวอังกฤษได้ค้นพบคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า อันเป็นจุดเริ่มต้นของการพบคลื่นวิทยุนั่นเอง จากนั้นใน ค.ศ. 1907 Lee De Forest ได้ประดิษฐ์หลอดเสียง (Audion) ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของหลอดสูญญากาศสมัยใหม่ ทำให้ส่งสัญญาณเป็นคำพูดได้สำเร็จ และได้มีการพัฒนาวิทยุกระจายเสียงเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน

สำหรับวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย เริ่มปลายสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ในสมัยนั้นประเทศไทยเปิดประตูรับอารยธรรมจากประเทศตะวันตกหลายด้าน การเข้ามาครั้งแรกเป็นการนำมาสาธิต หรือนำมาแสดงให้ประชาชนไทยได้รู้จักกับเครื่องมือสื่อสารแบบใหม่เรียกว่า “วิทยุโทรเลข” (Radiotelegraph) โดย

พ.ศ. 2447 ห้างบิกิริม ซึ่งเป็นผู้แทนจำหน่ายวิทยุและโทรทัศน์ของประเทศเยอรมัน ยี่ห้อ เทเลฟงเคน ได้นำเครื่องวิทยุโทรเลขมาสองชุด โดยตั้งที่กรุงเทพฯ แห่งหนึ่งและที่เกาะสีชังอีกแห่งหนึ่งเพื่อทดลองส่ง แต่ไม่ได้ผลดีสมปรารถนา

พ.ศ. 2449 ได้มีการประชุมสภากลวิทยุกระจายเสียง เป็นครั้งแรกที่กรุงเบอร์ลิน ประเทศไทยได้ส่งที่ปรึกษาสถานเอกอัครทูตไทย ซึ่งเป็นชาวเยอรมันเป็นผู้แทนเข้าร่วมประชุม

พ.ศ. 2450 ทางราชการทหารเรือมีเครื่องรับส่งวิทยุโทรเลขแบบ มาร์โคนี ใช้เป็นครั้งแรก และในปีเดียวกันนั้น เจ้าพระยาวงศาอนุประพันธ์ เสนาบดีกระทรวงคมนาคมได้เป็นผู้แทนรัฐบาลไปราชการ ณ กรุงเฮก ได้นำเครื่องวิทยุโทรเลขกลับมาด้วย (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2540)

พ.ศ. 2456 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้กระทรวงทหารเรือจัดตั้งสถานีวิทยุโทรเลขฝั่งขึ้นสองสถานี คือ ที่ตำบลศาลาแดง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และที่จังหวัดสงขลาอีกหนึ่งแห่ง และนอกจากนี้ในเรื่องสำคัญๆ ก็ทรงให้ติดตั้งเครื่องรับวิทยุโทรเลขขึ้น โดยใช้ทั้งเครื่องรับส่งแบบมาร์โคนี และเทเลฟงเคน

พ.ศ. 2457 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงบัญญัติศัพท์คำว่า วิทยุ เพื่อใช้แทนคำว่า ราดิโอ ซึ่งใช้ภาษาอังกฤษเรียกทับศัพท์กันมาตลอด พร้อมทั้งประกาศใช้พระราชบัญญัติ วิทยุโทรเลข เป็นกฎหมายฉบับแรกเกี่ยวกับกิจการวิทยุกระจายเสียง โดยมีกรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นผู้กำกับดูแล การนำเข้าเครื่องส่งและการใช้วิทยุโทรเลขในประเทศไทย

นับแต่กรมประชาสัมพันธ์และกรมไปรษณีย์โทรเลขได้ส่งวิทยุกระจายเสียงเป็นงานประจำเรื่อยมา ต่อมาก็ได้มีหน่วยงานราชการทหารและพลเรือน ตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงกันเป็นจำนวนมาก สถานีวิทยุกระจายเสียงเหล่านี้ส่วนมากตั้งขึ้นเพื่อหารายได้จาก การโฆษณาพาราเพื่อ ใช้เวลาพูดโฆษณา มาก ปราศจากการควบคุมให้เหมาะให้ควร รัฐบาลจึงได้มีคำสั่งให้สถานีวิทยุกระจายเสียงของหน่วยงานราชการทั้งหมดงดการโฆษณาธุรกิจการค้า (คงมีแต่สถานีวิทยุกระจายเสียง ท.ท.ท. ของบริษัท ไทยโทรทัศน์ จำกัด เท่านั้น ที่มีได้ถูกงด)

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2482 เป็นต้นมา กิจกรรมวิทยุกระจายเสียงก็เจริญขึ้นเป็นลำดับ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 กิจกรรมวิทยุกระจายเสียงได้เจริญรุดหน้ามาก กรมประชาสัมพันธ์ได้ขยายกำลังส่งมากขึ้นเป็น 50 กิโลวัตต์ และ 100 กิโลวัตต์ ในขณะนี้กรมประชาสัมพันธ์มีสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในจังหวัดต่างๆ เป็นจำนวนมาก มหาวิทยาลัยต่างๆ ก็ตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงขึ้นหลายสถานี หน่วยทหารต่างๆ ก็ตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงขึ้นเป็นจำนวนมาก ในขณะนั้นมีสถานีวิทยุกระจายเสียงทั่วประเทศ 484 สถานี หากเปรียบเทียบกับขนาดประเทศและพลเมืองแล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่า เป็นประเทศที่มีสถานีวิทยุกระจายเสียงมากที่สุดในโลก แต่เครื่องรับวิทยุยังมีน้อย หากเทียบกับสหรัฐอเมริกา จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2517 ปรากฏว่า ทั่วราชอาณาจักรมีครัวเรือนทั้งหมด 6,688,510 ครัวเรือน มีเครื่องรับวิทยุ ร้อยละ 70.9 (บุญเกื้อ ควรวาเวช, 2540)

สำหรับในปัจจุบันประเทศไทยมีสถานีวิทยุกระจายเสียงทั่วประเทศ 5,660 สถานี โดยสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้จำแนกการประกอบกิจการกระจายเสียงที่ใช้คลื่นความถี่ไว้ 3 ประเภท คือ ประเภทบริการทางธุรกิจมีจำนวน 4,014 สถานี ประเภทบริการสาธารณะมีจำนวน 1,090 สถานี และประเภทบริการชุมชนมีจำนวน 556 สถานี (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2558 จาก <http://www.nbtc.go.th/>)

1.2 ประเภทของสถานีวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้จัดประเภทกิจการกระจายเสียงหรือกิจการ โทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ ตามมาตรา 10 ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการ โทรทัศน์โดยใช้คลื่นความถี่ แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

(1) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ได้แก่ ใบอนุญาตที่ออกให้ สำหรับการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการบริการสาธารณะ แบ่งเป็น 3 ประเภท

(ก) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่ง ออกให้ สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการ โทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการส่งเสริมความรู้

การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร และการส่งเสริมอาชีพอื่นๆ สุขภาพ อนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

(ข) ใบอนุญาตประกอบกิจการสาธารณะประเภทที่สอง ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยสาธารณะ

(ค) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่สาม ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและรัฐสภากับประชาชน การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งเสริม สนับสนุนในการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มความสนใจที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่น

(2) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการประกอบกิจการบริการสาธารณะ แต่ต้องเป็นประโยชน์ตามความต้องการของชุมชน หรือท้องถิ่นที่รับบริการ

(3) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจ ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์ของผู้ประกอบกิจการเพื่อแสวงหากำไรในทางธุรกิจ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด อย่างน้อยแบ่งเป็นสามประเภท

(ก) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับชาติ ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ที่มีพื้นที่ให้บริการครอบคลุมทุกภาคของประเทศ

(ข) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับภูมิภาค ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ที่มีพื้นที่การให้บริการในกลุ่มจังหวัด

(ค) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับท้องถิ่น ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ที่มีพื้นที่การให้บริการในจังหวัด

ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่กล่าวมาข้างต้น สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จัดอยู่ในกิจการกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ โดยได้ใบอนุญาตทดลองประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่ง ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม การเกษตร การส่งเสริมอาชีพอื่นๆ สุขภาพอนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

1.3 ประเภทของรายการวิทยุกระจายเสียง

รายการวิทยุกระจายเสียงมีเนื้อหาหลากหลาย โดยสามารถจัดเป็นประเภทต่างๆ ได้หลายประเภท ในที่นี้จะขอแบ่งประเภทรายการตามบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน

การแบ่งประเภทรายการตามบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน (สุมน อยู่สิน, 2549)

สื่อมวลชนมีหน้าที่ให้ข่าวสาร ความรู้ การศึกษา และความบันเทิงแก่ประชาชน ซึ่งวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่ต้องมีบทบาทหน้าที่ดังกล่าว โดยเสนอรายการไปยังผู้ฟัง สถานีวิทยุบางแห่งอาจเพิ่มรายการประเภทบริการสาธารณะ หรือรายการประเภทสาระบันเทิงขึ้นมาด้วย ซึ่งการแบ่งประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงตามบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนนั้นแต่ละสถานีจะแบ่งประเภทรายการไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินรายการของแต่ละสถานี

การแบ่งประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงตามบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนจะมีรายการหลัก 3 ประเภท ดังนี้

1) รายการประเภทข่าวสาร เป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมว่าในแต่ละวันมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม และอย่างไร ซึ่งเหตุการณ์ที่เป็นข่าวต้องมีลักษณะสด ใหม่ มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของคนทั่วไป ทำให้ประชาชนเกิดความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อมูล สถานีวิทยุกระจายเสียงบางแห่งจึงต้องจัดเป็นสถานีข่าวโดยเฉพาะ และบางสถานีมีรายการข่าวทุกชั่วโมง

2) รายการประเภทความรู้ หรือการศึกษา วิทยุกระจายเสียงเป็นช่องทางหนึ่งที่จะให้ความรู้ และการศึกษาแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี การให้ความรู้และการศึกษาผ่านวิทยุกระจายเสียงอาจทำได้หลายวิธี เช่น การจัดรายการที่ให้ความรู้ทั่วไป และให้ความรู้เฉพาะด้าน เช่น ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ อาชีพ การเมือง เศรษฐกิจ เป็นต้น ทำให้ผู้ฟังเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดการพัฒนาตนเองและปรับตนเองให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ของประเทศและของโลก

3) รายการประเภทบันเทิง การฟังรายการวิทยุกระจายเสียงเป็นวิธีหนึ่งที่จะให้ความสุขและความเพลิดเพลินใจได้ อีกทั้งยังเป็นความบันเทิงที่มีราคาถูกที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้สะดวก ไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปแสวงหาความสุขนอกบ้าน สถานีวิทยุกระจายเสียงต่างๆ จึงให้ความสำคัญในการจัดรายการบันเทิงแก่ผู้ฟังเพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียด เกิดความสบายใจ และมีความสุข รายการวิทยุกระจายเสียงแบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ รายการดนตรี รายการละคร และรายการปกิณกะ ลักษณะของรายการบันเทิง คือ เป็นรายการที่ไม่มุ่งให้เนื้อหาสาระ หรือสร้างความจดจำ ต้องการให้ฟังแล้วเพลิดเพลินอารมณ์

นอกจากรายการทั้ง 3 ประเภท ซึ่งเป็นการแบ่งตามบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนแล้ว ยังมีการแบ่งอีกประเภทหนึ่ง คือ ประเภทบริการสาธารณะ แนวคิดของรายการประเภทนี้มาจากการสังคมที่เจริญขึ้น และมีความซับซ้อนมากขึ้น วิถีชีวิตของคนมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เคยพึ่งพิงกัน กลับต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวมากขึ้น จึงต้องหันไปพึ่งพาสื่อ โดยเฉพาะวิทยุกระจายเสียงที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ด้วยการเปิดสายให้โทรศัพท์เข้ามาพูดคุย รายการประเภทนี้จึงได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน ดังนั้น รายการประเภทบริการสาธารณะจึงเป็นรายการอีกประเภทหนึ่งที่มีผู้นิยมจัดกันมาก และมีการจัดตั้งสถานีเพื่อบริการสาธารณะโดยเฉพาะขึ้นมา

องค์ประกอบการสื่อสารประกอบด้วยผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร (Sender-Message-Channel-Receiver: S-M-C-R) วิทยุกระจายเสียง จึงมีบทบาทหน้าที่ 1) สังเกตการณ์สภาพแวดล้อม 2) ประสานสัมพันธ์ส่วนต่างๆ ของสังคมให้รวมตัวอยู่กันได้ 3) ถ่ายทอดมรดกทางสังคมและวัฒนธรรม

ดังนั้น ประเภทของรายการวิทยุกระจายเสียง แบ่งตามบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน ได้แก่

1) การให้ข่าวสาร เป็นการทำหน้าที่ในการแจ้งข้อมูลข่าวสารโดยตรงไปตรงมาปราศจากอคติของสื่อมวลชน (arjamRT, 2552 สืบค้นจาก www.oknation.net/blog/rt201dpu/2009/07/09/entry-1) จะเห็นได้ในรายการข่าว ซึ่งสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้นำเสนอรายการข่าว 2 รายการ ได้แก่ รายการ “เช้า ข่าว ชัด” โดยรับสัญญาณจากช่องไทยรัฐทีวี และ “ข่าวเที่ยง-ข่าวภาคค่ำ” รับสัญญาณจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสงขลา F.M. 90.50 MHz

2) การให้ความรู้ เป็นการให้ข้อมูลความรู้ในเชิงวิชาการ ทั้งเรื่องของการศึกษาศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การประกอบอาชีพ ด้วยการใช้ภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจของผู้ฟัง ซึ่งผู้ฟังสามารถได้รับความรู้รอบตัว ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ ตลอดจนวิทยาการใหม่ๆ (ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร, 2546 สืบค้นจาก www.ipesp.ac.th/learning/thai/chapter9-1.html) สำหรับรายการประเภทให้ความรู้ของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้แก่ รายการ “เสน่ห์เอกลักษณ์ไทย” ซึ่งนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของแต่ละภูมิภาค รายการ “Healthy Clinic มุมสุขภาพ” นำเสนอเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ รายการ “บินหลาท่องใต้” นำเสนอความรู้ท้องถิ่นทางภาคใต้ รวมถึงการใช้ภาษาถิ่นในการดำเนินรายการ รายการ “เกษตรพาเพลิน” นำเสนอเนื้อหาทางการเกษตร วิธีทำการเกษตรแบบพอเพียง เกษตรผสมผสาน รายการ “ธรรมะวาไรตี้” นำเสนอเนื้อหาทางธรรมพร้อมนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต รายการ “พลังงานน่ารู้” นำเสนอ

เรื่องราวพลังงาน และการประหยัดพลังงาน รายการ “IT.com” รายการที่รวบรวมเรื่องไอที ทั้งการอัปเดตเกี่ยวกับไอที การใช้ไอทีอย่างไรให้ปลอดภัย และรายการ “Sport today” รายการที่นำเสนอโปรแกรมกีฬาเด็ด อัปเดตความเคลื่อนไหวของวงการกีฬาและนักกีฬา เป็นต้น

3) การให้ความบันเทิง เป็นการทำหน้าที่ให้ความบันเทิงใจแก่ผู้รับสาร เพื่อลดความตึงเครียดจากหน้าที่การงาน หรือชีวิตประจำวัน (arjarnRT, 2552 สืบค้นจาก www.oknation.net/blog/rt201dpu/2009/07/09/entry-1) สำหรับรายการประเภทบันเทิงของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้แก่ รายการ “Fashion Review” รายการที่นำเสนอการอัปเดตแฟชั่นผู้หญิงและผู้ชาย รายการ “พาทิน พาเที่ยว” รายการที่นำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวยอดเยี่ยม และแนะนำเมนูอาหาร หรือร้านอาหารที่ไม่ควรพลาด และรายการ “Movie Theater” รายการที่นำเสนอการอัปเดตวงการภาพยนตร์ทั้งไทยและเทศ

และในบางประเทศเพิ่มประเภทรายการที่ 4) การให้บริการสาธารณะ คือ รายการที่สถานี จัดขึ้นเป็นบริการสาธารณะ โดยไม่มีค่าตอบแทน ไม่แสวงหาผลกำไร งบบริการความรู้ สาระทั่วไป การประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และเสนอข่าวสารประจำวันที่เกี่ยวข้องกับสังคมโดยรวม (มานะ อ่อนนุ่ม, 2553 สืบค้นจาก www.cpd.go.th/cpd) สำหรับรายประเภทบริการสาธารณะของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้แก่ รายการ “ปาริฉัตรสัมพันธ์” รายการจากหน่วยงานประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา นำเสนอเกี่ยวกับการรายงานกิจกรรมข่าวสาร ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา รายการ “กกด.สปช.คุยเรื่องยกร่างรัฐธรรมนูญ” รายการจากหน่วยงาน กกด.สปช.จ.สงขลา นำเสนอเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการแสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเห็นชอบยกร่างรัฐธรรมนูญปี 2558 ผ่านเวทีต่างๆ ที่ทาง กกด.สปช.จัดขึ้น รายการ “ข้อเสลา” รายการจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา นำเสนอเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ รวมถึงการบริการวิชาการ การนำบทความ งานวิจัยมาเผยแพร่ผ่านรายการเพื่อเป็นประโยชน์แก่ชุมชน รายการ “น้ำรู้ น้ำคิด” รายการจากตัวแทนชุมชนในต.เขารูปช้าง นำเสนอเกี่ยวกับเกร็ดความรู้รอบตัวทั้งสุขภาพ ธรรมชาติ การศึกษา การประกอบอาชีพ การดำรงชีวิต เป็นต้น รายการ “กกด.พบประชาชน” รายการจากหน่วยงาน กกด.จ.สงขลา นำเสนอเกี่ยวกับการรณรงค์ใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้ง การจัดการเลือกตั้งในท้องถิ่น จ.สงขลา เป็นต้น รายการ “ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงานพบประชาชน” รายการจากหน่วยงานศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงาน จ.สงขลา นำเสนอเกี่ยวกับปัญหาการว่างงาน การประชาสัมพันธ์ตำแหน่งงานว่าง รายการ “พัฒนาสัมพันธ์” รายการจากหน่วยงานกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา นำเสนอเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โครงการที่ทางกองพัฒนานักศึกษาจัดขึ้นสำหรับนักศึกษา อาจารย์ บุคลากร การดูแลสุขภาพด้วย

หน่วยพยาบาลของมหาวิทยาลัยร่วมกับโรงพยาบาลสงขลา เป็นต้น รายการ “ไฟฟ้าพบประชาชน” รายการจากหน่วยงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.สงขลา นำเสนอเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การดับไฟในแต่ละพื้นที่ การประชาสัมพันธ์ช่องทางการชำระค่าไฟฟ้า และการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัดและถูกต้อง เป็นต้น รายการ “เทศบาลเมืองเขารูปช้างพบประชาชน” รายการจากหน่วยงานเทศบาลเมืองเขารูปช้าง จ.สงขลา นำเสนอเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของเทศบาลเมืองเขารูปช้าง รวมถึงข่าวสารในพื้นที่ตำบลเขารูปช้างที่ประชาชนควรทราบ เป็นต้น และรายการ “LibInfo by ARIT สารระตี่ๆ จากห้องสมุด” รายการจากสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา นำเสนอเกี่ยวกับการสืบค้นฐานข้อมูลในห้องสมุดด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ทางห้องสมุดมีไว้รองรับการใช้งาน แนะนำเรื่องการใช้ไอที อพเทคเรื่องไอที และประชาสัมพันธ์จากจัดโครงการ กิจกรรม การอบรมของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับอาจารย์ บุคลากร รวมถึงหน่วยงานและประชาชนภายนอก เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า การแบ่งประเภทรายการวิทยุจึงสัมพันธ์กับเนื้อหาที่นำเสนอในรายการด้วย ทั้งนี้รายการที่นำเสนออาจมีเนื้อหาผสมผสานกัน เช่น ความรู้คู่กับความบันเทิง เป็นต้น

1.4 รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง

รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง หมายถึง วิธีการนำเสนอรายการ เนื่องจากวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อเสียง จึงจำเป็นต้องเสนอรายการในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้ฟังสนใจ ติดตาม ฟังรายการ โดยสามารถแบ่งได้ตามประเภทรายการ ดังนี้

- 1) รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อข่าวสาร
- 2) รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความรู้
- 3) รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความบันเทิง
- 4) รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อข่าวสาร (บุพา สุภากุล, 2549)

การนำเสนอข่าวสาร ผู้จัดรายการข่าวจะมีการวางแผนกำหนดว่า จะนำเสนอข่าวช่วงเวลาใดในหนึ่งรายการจะนำเสนอกี่ข่าว หรือนำเสนอข่าวตลอดทั้งรายการ ทั้งนี้ในการผลิตรายการข่าว ผู้ผลิตรายการอาจเลือกเสนอเนื้อหาเพียงรูปแบบเดียว เช่น การอ่านรายงานข่าวอย่างเดียว หรืออาจเลือกหลายรูปแบบคละกันไปได้ สำหรับรูปแบบการนำเสนอข่าวทางวิทยุมีหลายรูปแบบ ดังนี้

(1) การอ่านข่าว การนำเสนอรายการข่าวด้วยวิธีการอ่านนั้น จำเป็นต้องมีการฝึกซ้อมอ่านอย่างเข้าใจความหมายของคำ วลี ประโยคก่อน การอ่านไปโดยไม่เข้าใจความหมายของ

ข่าว ผู้ฟังจะจับใจความของข่าวไม่ได้ สร้างความเข้าใจคลาดเคลื่อนในเนื้อหาข่าวได้ นอกจากนี้ผู้ประกาศรายงานข่าว ต้องประกาศให้น่าสนใจ สามารถใช้ระดับเสียงให้น่าฟังด้วยระดับความเร็วที่ทำให้ฟังได้ทันอย่างเข้าใจ การอ่านข่าวเป็นไปตามลำดับบทข่าว จะเป็นวิธีที่ง่ายที่สุด ซึ่งแต่ละข่าวไม่ควรมีความยาวเกิน 45 วินาที

(2) การรายงานข่าวด้วยเสียงผู้สื่อข่าว เป็นการรายงานข่าวในที่เกิดเหตุขณะเหตุการณ์กำลังเกิดขึ้น ถือเป็นรายงานข่าวที่ได้รับความสนใจอีกวิธีหนึ่ง เพราะทำให้ช่วยสร้างความรู้สึกต่อเหตุการณ์ ดังนั้นนักข่าวจึงต้องมีการเตรียมตัวรวบรวมข้อมูลความจริงของเหตุการณ์ว่าเกิดเหตุอะไรขึ้น อย่างไร ทำไม อาจมีความคิดเห็นจากฝ่ายต่างๆที่เสาะหาได้ และสรุปอย่างมีความสมดุล ข่าวแต่ละชิ้น ไม่ว่าจะบันทึกเสียงจากแหล่งเกิดเหตุ จากทางโทรศัพท์ จากการรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวตามปกติแล้ว มักจะมีผู้ประกาศนำข่าวนั้นให้ก่อน แล้วจึงนำข่าวชิ้นนั้นออกอากาศต่อไป

(3) การรายงานข่าวด้วยเสียงของแหล่งข่าวและเสียงที่เกี่ยวข้อง ข่าววิทยุสามารถทำให้เกิดภาพได้ และข่าวนั้นจะเกิดความน่าสนใจและเสริมจินตนาการของผู้ฟังได้ยิ่งขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องใช้ผู้ประกาศข่าว แต่ใช้การให้ผู้ฟังได้ยินเสียงของผู้เป็นข่าว เช่น การแถลงการณ์เสียงจากสถานที่เกิดเหตุ เสียงรายงานของนักข่าว โดยมีเสียงเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นอยู่นั้นเป็นภูมิหลัง

(4) การสัมภาษณ์ข่าว เป็นการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เป็นข่าว เพื่อให้รายการข่าวน่าสนใจยิ่งขึ้น โดยทั่วไปแล้วการสัมภาษณ์ข่าวจะมีเนื้อหาที่กะทัดรัดจากการวางแผนสัมภาษณ์อย่างพิถีพิถัน เป็นคำถามตรงๆ มีท่วงทำนองที่เอาจริงเอาจัง และมีความต่อเนื่องในเรื่องที่สัมภาษณ์ มีจุดเริ่มต้น ตรงกลาง และได้ข้อสรุป

การสัมภาษณ์ข่าวนั้น นักข่าวจะต้องตัดสินใจว่า

- ใครที่ต้องการไปสัมภาษณ์ เช่น ผู้เป็นข่าว ผู้พบเห็นเหตุการณ์ เป็นคนที่เกี่ยวข้องกับข่าวนั้น

- ใครที่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนั้น

- ใครที่เป็นคนรับผิดชอบเรื่องที่เป็นข่าวนั้น

- ใครเป็นคนที่เชี่ยวชาญมีชื่อเสียงเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นข่าว หรือรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะ

(5) การสัมภาษณ์นันททัศนะ หรือ Vox pop หมายถึง เสียงจากประชาชน เป็นความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในแง่มุมต่างๆ ทำให้เกิดความหลากหลายในการเสนอรายการด้านเสียงความคิดเห็น สถานที่ อาชีพ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้รายการน่าสนใจ

ยิ่งขึ้น ทั้งนี้การมีส่วนร่วมรายการมาก เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ และทำให้เกิดความน่าสนใจยิ่งขึ้น

(6) การวิเคราะห์ข่าว เป็นการเสนอรายการข่าวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ฟังมีความเข้าใจเหตุการณ์ข่าว เป็นการรายงานข่าวเชิงอธิบายโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข่าวต่างๆที่มีจำนวนมากให้เข้าใจกระจ่างขึ้นในเนื้อหาและความสัมพันธ์ โดยมีกระบวนการจัดและผลิตรายการ ดังนี้

- เลือกข่าวสำคัญเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และคิดว่าทำไมเรื่องนั้นสำคัญ
- แยกประเด็นข่าว ศึกษาเรื่องราวภูมิหลังในแต่และประเด็น
- เก็บข้อมูลข่าว เป็นการรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียดจากแหล่งข่าวต่างๆ จัดข้อมูลให้เป็นระบบเพื่อสะดวกในการคัดเลือกข้อมูลมาใช้อธิบายที่ละประเด็น
- เรียบเรียงเรื่องขึ้นใหม่ สรุพอธิบายแต่ละประเด็น เพื่อให้เข้าใจในประเด็นนั้นๆ มากยิ่งขึ้น เป็นการตอบคำถามว่า ทำไมเรื่องนี้จึงเกิดขึ้น เกิดขึ้นอย่างไร ก่อให้เกิดผลดี ผลเสียอย่างไร เสนอมุมมองของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง โดยไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และไม่มีความคิดเห็นของผู้วิเคราะห์ข่าว

(7) การวิจารณ์ข่าว เป็นวิธีการเดียวกับวิเคราะห์ข่าว และเพิ่มเติมแนวความคิดเห็นของผู้วิจารณ์ข่าวไปด้วย โดยแจ้งให้ผู้ฟังทราบชัดเจน

(8) รายการนิตยสารข่าว เป็นการนำเสนอข่าวจากการเลือกข่าวหลายชนิดหลายเรื่อง มีเทคนิคการนำเสนอหลากหลาย เช่น เสียงพูดของผู้ร่วมรายการ เสียงประกอบ เสียงเหตุการณ์จริง เสียงดนตรี เป็นต้น โดยการเชื่อมกันตามความเหมาะสม ทำให้ผู้ฟังได้รับความเพลิดเพลิน รายการนิตยสารข่าวอาจเป็นนิตยสารเฉพาะเรื่องก็ได้ เช่น นิตยสารข่าววิทยาศาสตร์ อาจมีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวภาพพันธุ์พืช ข่าววิทยาศาสตร์การกีฬา ดังนั้นผู้จัดรายการ จะต้องรู้จักเลือกใช้แหล่งข้อมูลให้เป็น ให้มีความน่าสนใจและให้ผู้ฟังได้รับความบันเทิงด้วย

(9) รายการสารคดีข่าว เป็นรายการที่มุ่งเสนอความจริงเชิงสืบสวน ซึ่งมีลักษณะความขัดแย้ง ความมีเงื่อนงำและมีผลกระทบต่อสาธารณะ เพื่ออธิบายให้ทราบว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ทำไม เกิดผลอย่างไร มุ่งให้เกิดความสมดุลได้รับรู้อย่างถูกต้อง กว้างขวาง ซึ่งในการอธิบายข่าว ความจริงเชิงสืบสวนนั้น ใช้เทคนิคการนำเสนอพื้นฐานและเสียงที่หลากหลายรวมทั้งการเชื่อมโยงรายการเช่นเดียวกับนิตยสารข่าว

2) รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความรู้ (จารุสินทร์ มุสิกะพงษ์, 2549)

การจัดรายการประเภทความรู้ทางวิทยุกระจายเสียงนั้น จะต้องมีการกำหนดรูปแบบวัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน เพื่อผู้ฟังจะได้เกิดการเรียนรู้ มีวิจารณ์ญาณ และ

ได้รับประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น ในการกำหนดรูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงที่มุ่งให้ความรู้ สามารถดำเนินรายการในรูปแบบต่างๆ ได้ดังนี้

(1) การบรรยาย (Lecture) เหมาะสำหรับรายการประเภทให้การศึกษาทั้งใน และนอกสถานศึกษา เนื้อหาจะเป็นเฉพาะเรื่อง เฉพาะวิชา แต่จะต้องไม่ซับซ้อน และไม่ยาวมากนัก ผู้บรรยายจะต้องมีความสามารถในการใช้คำพูดที่สร้างภาพพจน์ได้ชัดเจน ไม่วกวนและผู้ฟังต้องมีสมาธิในการฟังด้วยเช่นกัน

(2) รายการบทความ (Straight Piece) เป็นรายการที่เขียนขึ้นจากเนื้อหาวิชา และนำมาอ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงในลักษณะความเรียง มีทั้งเนื้อหาสาระ การแสดงความคิดเห็น หรือเสนอแนวทางแก้ไข เช่น บทความเชิงสาระ บทความเชิงแสดงความคิดเห็น บทความเชิงอธิบาย เป็นต้น รูปแบบบทความนี้สามารถใช้ได้กับการให้การศึกษาโดยตรง หรือการให้ความรู้ทั่วไป แต่ต้องคำนึงถึงเวลาในการนำเสนอ เพราะรูปแบบบทความเป็นการใช้เสียงผู้อ่านเพียงเสียงเดียว ไม่มีเพลง หรือเสียงอื่นใดประกอบ หากใช้เวลา ในการนำเสนอานานเกินไปจะทำให้เกิดการเบื่อหน่าย รำคาญ และเลิกฟังได้

(3) รายการพูดคุย (Talk หรือ Straight Talk) หมายถึง รายการที่มีผู้พูดคนเดียว คล้ายบทความ แต่ดำเนินรายการเหมือนพูดกับผู้ฟัง เรื่องที่ใช้พูดอาจเป็นประเด็นเดียวหรือหลายประเด็น ในการนำเสนออาจเป็นการพูดเชิงเล่า อธิบาย เสนอความคิดเห็น หรือวิจารณ์ก็ได้ โดยผู้ดำเนินรายการจะพูดคุยอย่างเป็นธรรมชาติ เป็นลักษณะกระตุ้นให้ผู้ฟังมีความรู้สึกเห็นด้วย หรือโต้แย้งในสิ่งที่พูด รายการรูปแบบนี้จะเป็น ที่นิยมหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้พูด เป็นสำคัญ

(4) รายการสนทนา (Conversation Programme) เป็นรายการพูดคุยตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป แต่จะไม่เกิน 4 คน โดยผู้สนทนาคนหนึ่งจะเป็นผู้ควบคุมให้การสนทนาเป็นไปตามแนวทางของเรื่องที่กำหนดไว้ เชื่อมโยงจากเรื่องหนึ่งไปอีกรื่องหนึ่ง ผู้ดำเนินรายการอาจร่วมสนทนา แสดงความคิดเห็น หรือให้ข้อมูลด้วยได้ และก่อนจบการสนทนา ควรมีการสรุปเรื่องที่สนทนาด้วยกัน เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความคิดรวบยอด

(5) รายการสัมภาษณ์ (Interview Programme) มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ฟังได้รับข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากผู้รู้ โดยมีผู้สัมภาษณ์ทำหน้าที่ซักถามแทนผู้ฟัง รูปแบบสัมภาษณ์ มี 2 ลักษณะ คือ สัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เป็นการสัมภาษณ์ผู้ที่พบเห็น เหตุการณ์ต่างๆ มักจะสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็น ความรู้สึกในขณะนั้น และการสัมภาษณ์อีก ลักษณะหนึ่ง คือ การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ การสัมภาษณ์ลักษณะนี้ต้องมีการเตรียมคำถาม

และคำตอบ มีการนัดหมายเวลา และสถานที่อย่างชัดเจน ทั้งนี้รายการสัมภาษณ์จะประสบความสำเร็จนั้น ผู้ดำเนินรายการต้องมีการตั้งคำถามให้ดีที่สุด เพื่อให้ได้รับคำตอบตามที่ต้องการ

(6) รายการอภิปราย (Discussion Programme) เป็นรายการพูดคุย โดยมีผู้ให้ความเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากกว่า 2 คนขึ้นไป ผู้ร่วมอภิปรายต่างมีความคิดเห็นหรือทัศนคติต่างกันมาร่วมแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน โดยผู้ดำเนินรายการจะทำหน้าที่กล่าว เน้นจุดสำคัญที่ผู้อภิปรายได้แสดงความคิดเห็นไปแล้ว และจะต้องควบคุมให้รายการดำเนินไปอย่างเป็นระเบียบและเหมาะสม รูปแบบรายการอภิปรายนี้เหมาะสำหรับการให้ความรู้ทั่วไป

(7) รายการสารคดี (Documentary หรือ Feature Programme) หมายถึง เป็นรายการที่ให้สาระเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่มีรายละเอียดหลากหลายแง่มุม และสามารถนำเสนอได้หลายรูปแบบในรายการเดียว รายการสารคดี แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ สารคดีแบบ Documentary สารคดีที่เป็นจริงทั้งหมด นำเสนอข้อมูลโดยละเอียด มีหลักฐานสนับสนุน ค้นคว้าและอ้างอิงได้ อีกลักษณะคือ สารคดีแบบ Feature มุ่งนำเสนอเนื้อหาบนพื้นฐานของความจริงแต่ไม่ละเอียดมากนัก ไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานมาสนับสนุน จะเน้นที่บรรยากาศและอารมณ์มากกว่า ส่วนใหญ่ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาทีต่อรายการ รายการรูปแบบนี้นำเสนอเพื่อให้เป็นแรงกระตุ้นผู้ฟังให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมต่อไป

(8) รายการถาม-ตอบ (Quiz Programme) เป็นรายการที่ให้ความรู้แก่ผู้ฟังอย่างตรงไปตรงมา โดยให้ผู้ฟังเข้าร่วมรายการเพื่อตอบคำถาม หรือผู้ฟังอาจเป็นผู้ตั้งปัญหา และให้วิทยากรประจำรายการเป็นผู้ตอบคำถามก็ได้

(9) รายการละคร (Radio Drama) เป็นการเล่าเรื่องโดยบุคคลหลายคน โดยมีการจำลองสภาพชีวิตจริงของสังคม ใช้ดนตรี เสียงประกอบให้ดูเสมือนจริงมากที่สุด นอกจากนี้อาจสร้างเรื่องราวเหนือความเป็นจริง เรื่องเพ้อฝัน ซึ่งสามารถนำมาใช้สำหรับให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องชีวิตประจำวัน พร้อมสอดแทรกความรู้เพื่อสร้างความน่าสนใจให้ผู้ฟังได้

(10) ประกาศสั้น (Announcement) เป็นการให้ความรู้แก่ผู้ฟังในลักษณะแจ้งข้อมูลข่าวสารอย่างทันท่วงที เช่น ประกาศเตือนภัย การจราจรติดขัด หรือเป็นการเสนอปฏิทินประจำวันว่าวันนี้มีอะไร ที่ไหน เป็นต้น รูปแบบรายการนี้เหมาะสำหรับรายการประเภทให้ความรู้ทั่วไป

3) รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความบันเทิง (จารุลินทร์ มุสิกะพงษ์, 2549)

รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความบันเทิงเป็นรายการที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ฟังผ่อนคลายอารมณ์ ก่อให้เกิดความสบายใจเป็นการพัฒนาด้านจิตใจได้อย่างดี รายการเพื่อความบันเทิงจึงไม่ได้มุ่งเน้นในด้านเนื้อหาสาระมากนัก แต่จะเน้นในการสร้างอารมณ์มากกว่า

รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความบันเทิง มีดังนี้

(1) รายการเพลง (Music Programme) นับเป็นรายการที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง เพราะเป็นรายการที่มุ่งให้ความบันเทิงโดยตรง มีการเปิดเพลงสมัยนิยม บางสถานีมีการจัดอันดับเพลงตามความนิยมของผู้ฟัง โดยพิจารณาจากการขอเพลงเข้ามาในรายการ เพลงบางเพลงมีการขอฟังซ้ำๆ จนเรียกได้ว่าเป็นเพลง ยอดนิยม เพลงที่ได้รับความนิยมในต่างประเทศ ได้แก่ เพลงแจ๊ส ซึ่งมีทำนองสนุกสนาน ฟังแล้วเกิดความรู้สึกครึกครื้น สนุกสนานมากขึ้น สำหรับประเทศไทยเพลงที่นำเสนอจะจัดแบ่งออกเป็น เพลงลูกทุ่ง เพลงไทยสากลรุ่นเก่า รุ่นใหม่ และเพลงไทย การจัดรายการรูปแบบเพลงนี้ บางสถานีจัดเพลงตามช่วงเวลาที่เหมาะสมกับผู้ฟังที่แตกต่างกัน

(2) รายการละคร (Drama Programme) โดยทั่วไปมีจุดประสงค์เพื่อความบันเทิงเป็นสำคัญ บางครั้งอาจสอดแทรกสาระลงไปด้วย ทั้งนี้เนื้อหาที่นำเสนอมีทั้งละครประเภทจำลองชีวิตประจำวัน และละครชวนหัว เป็นต้น

(3) รายการจำอวด (Comedy Programme) เป็นรายการที่ให้ความบันเทิงประเภทตลกขบขัน โดยมีผู้แสดงเป็นทีม ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป แต่ละคนจะสร้างบทบาท และลักษณะใดลักษณะหนึ่งขึ้นเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง แล้วนำเอกลักษณ์ที่สร้างขึ้นมาใช้เป็นมุขตลกโดยผู้แสดงเพื่อเรียกเสียงหัวเราะจากผู้ฟัง

(4) รายการทอล์กโชว์ (Talk Show Programme) รายการรูปแบบนี้มีลักษณะคล้ายกับรายการจำอวด แต่ต่างกันที่ใช้ผู้พูดเพียงคนเดียว และใช้ศิลปะการพูดในการสร้างอารมณ์ขันให้แก่ผู้ฟัง โดยผู้พูดจะต้องทราบว่า ผู้ฟังเป็นใคร เพื่อจะใช้ภาษา เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมมาเป็นส่วนหนึ่งในการพูดได้อย่างเหมาะสม รายการรูปแบบนี้จะใช้สำนวน ลีลา และความสามารถพิเศษเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้ฟังไม่หันไปฟังรายการอื่น

(5) รายการป๊อปปูล่าร์บันเทิง (Variety Programme) เป็นรายการที่ประสมประสานรายการหลายรูปแบบรวมอยู่ในรายการเดียวกัน คล้ายรายการนิยายสาร ต่างกันที่รายการป๊อปปูล่าร์บันเทิง ไม่เน้นเนื้อหาสาระหนักๆ แต่จะนำเสนอรายการด้วยความหลากหลาย เบาๆ และมุ่งให้ความบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้ผู้ฟังได้ผ่อนคลายอารมณ์ ลดความตึงเครียด ส่วนใหญ่ความยาวของรายการรูปแบบนี้จะใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที

(6) รายการทายปัญหา (Quiz Programme) เป็นรายการที่ให้ผู้ฟังได้ร่วมสนุกในการตอบปัญหาในรายการ โดยมีการตั้งปัญหาให้ผู้ฟังโทรศัพท์ หรือส่งข้อความทายเข้ามาในรายการ และทำการเฉลยคำตอบในขณะที่รายการกำลังออกอากาศ สำหรับปัญหาที่นำมาทายนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่ไม่ยากนัก จุดเน้นอยู่ที่ความต้องการให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ

4) รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ (นภภรณ์ อัจฉริยะกุล, 2543)

รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ หมายถึง รายการที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยถือเป็นหน้าที่ที่วิทยุกระจายเสียงจำเป็นต้องจัดขึ้นเพื่อเป็นการบริการแก่ประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตามปกติแล้ว รายการที่เป็นบริการสาธารณะจะไม่มีกำไรโฆษณาสินค้าใดๆ รูปแบบของรายการมักเป็นการประกาศข่าวบริการต่างๆ หรือจัดในรูปแบบรายการความรู้ โดยสาระของรายการจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟังโดยตรง และมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองรายการที่ได้ฟังไปแล้วทันที ปฏิกิริยาตอบสนองนั้นอาจแสดงออกมาเป็นการกระทำให้เห็น หรืออาจแสดงอยู่ภายในใจก็ได้ ต่อมารูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะได้ขยายวงกว้างขึ้น ไม่ใช่เพียงแต่การประกาศข่าวเท่านั้น แต่อาจจัดได้ในรูปแบบต่างๆ แม้แต่รูปแบบละครสั้นและสารคดี ทั้งนี้รายการบริการสาธารณะมีวัตถุประสงค์มากขึ้นกว่าเพียงการแจ้งข่าวสารบริการประชาชน แต่ยังเป็นการประชาสัมพันธ์อีกด้วย และการประกาศเพื่อประชาสัมพันธ์โดยตรง อาจไม่ถึงจุดความสนใจได้มากนัก จึงได้พยายามนำรูปแบบรายการอื่นๆ มาใช้เพื่อให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

รูปแบบรายการเพื่อบริการสาธารณะ ได้แก่

(1) รูปแบบการรายงานข่าว ได้แก่ การรายงานข่าวจราจร การรายงานอุบัติเหตุบนท้องถนน อันเป็นสาเหตุให้เกิดการจราจรติดขัด การรายงานการซ่อมถนน การจัดระเบียบการจราจรใหม่ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงเส้นทางจราจร ห้ามจอดรถเป็นช่วงเวลา ตลอดจนการแนะนำการใช้เส้นทางจราจรใหม่ เป็นต้น

(2) รูปแบบการประกาศแจ้งข้อความหรือข่าวสาร เป็นรูปแบบรายการที่มีผู้ประกาศอ่านข้อความ หรือข่าวสารเรื่องที่เป็นบริการซึ่งประชาชนจำเป็นต้องรับรู้ทั่วกัน เป็นการประกาศเพื่อแจ้งให้ทราบ แจ้งให้ปฏิบัติ เช่น การประกาศแจ้งข่าวสารของกองบัญชาการตำรวจนครบาล เป็นต้น

นอกจากนั้นการประกาศรายการบริการสาธารณะนั้น มักเป็นการประกาศให้บริการเกี่ยวกับด้านการศึกษา สาธารณกุศล หรือองค์กรที่ไม่คิดกำไร เช่น มูลนิธิ เป็นต้น โดยไม่ต้องเสียค่าบริการ

(3) รูปแบบสปอต หมายถึง การให้ข้อมูลสั้นๆ กระตุ้นเร้าความสนใจ ชักจูง โน้มน้าวให้เกิดความรู้สึกสนใจอยากดูอยากเห็น หรือเป็นการประกาศเตือนให้แก๊งคิด โดยอาจมีดนตรี หรือเสียงประกอบเพื่อสร้างอารมณ์ให้สมจริงสมจัง และเรียกความสนใจมากยิ่งขึ้นก็ได้ ตามปกติรูปแบบสปอต รายการบริการสาธารณะจะใช้เวลาสั้นๆ ประมาณ 30-60 วินาที

ลักษณะของรายการเพื่อบริการสาธารณะอาจทำเป็นรูปแบบอื่นใดก็ได้ ไม่มีข้อจำกัดเพียงแต่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นบริการในเรื่องข่าวสาร ความรู้ หรือสาระใดๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ซึ่งเป็นความจำเป็นที่สถานีต้องจัดบริการให้แก่ประชาชนตามสัดส่วนที่เหมาะสม โดยไม่คิดค่าบริการ และไม่มีโฆษณาสินค้าเพื่ออุปถัมภ์รายการทั้งสิ้น เพราะถือว่าวิทยุกระจายเสียงเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ทุกคนในประเทศควรมีสิทธิที่ฟังได้ประโยชน์ตามความเหมาะสม

1.5 การจ้ดรายการวิทยุกระจายเสียง

1) ความหมายของการจ้ดรายการวิทยุกระจายเสียง

อีสต์แมน และเฟอร์กูสัน (Eastman & Ferguson, 2002) นักวิชาการด้านการกระจายเสียง ได้ให้ความหมายการจ้ดรายการวิทยุกระจายเสียง หมายถึง กลยุทธ์ในการจัดเรียงลำดับรายการลงในตารางการกระจายเสียง เพื่อดึงดูดผู้ฟังกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้จ้ดรายการจะต้องมีความรู้ ทักษะในการเลือกประเภทรายการ และสามารถจัดวางรายการลงในเวลาที่เหมาะสมตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย จึงจะทำให้การจ้ดรายการเป็นที่ดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง และเข้าถึงผู้ฟังอย่างกว้างขวาง โดยคำนึงถึงธรรมชาติของสื่อวิทยุกระจายเสียง และต้องสอดคล้องกับพฤติกรรมการฟังรายการของผู้ฟังกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้แก่เวลาในการฟัง และประเภทของรายการที่ชอบฟัง (Eastman & Ferguson, 2002 อ้างถึงใน สุมน อยู่สิน, 2549)

2) ความสำคัญของการจ้ดรายการวิทยุกระจายเสียง

การจ้ดรายการเปรียบเสมือนยุทธศาสตร์ ซึ่งหมายถึง การวางแผนปฏิบัติงานอย่างกว้างๆ ในระยะยาว ซึ่งต้องมีการกำหนดตารางรายการทั้งหมด เพื่อให้รายการออกอากาศได้ตรงตามความต้องการของผู้ฟัง (นภาพรณ อัจริยกุล อ้างถึงใน สุมน อยู่สิน, 2549) และการที่สถานีวิทยุกระจายเสียงมีรายการประเภทต่างๆออกอากาศทุกวัน ซึ่งรายการจะได้รับความนิยมหรือไม่นั้นเป็นผลมาจากการจ้ดรายการนั่นเอง ทั้งนี้การจ้ดรายการจึงมีความสำคัญ 3 ด้าน (สุมน อยู่สิน, 2549) ได้แก่

(1) ด้านการบริหารสถานี การจ้ดรายการเป็นการกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ และวางแผนล่วงหน้าว่าจะเป็นสถานีที่มีรูปแบบใด เช่น สถานีข่าว สถานีเพลง สถานีเพื่อการศึกษา เป็นต้น และมีการแบ่งสัดส่วนรายการแต่ละประเภทออกทั้งมีการจัดตารางการ

ออกอากาศรายการในแต่ละวัน เพื่อจะช่วยให้สถานีมีทิศทางในการดำเนินงาน และผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมทั้งหมดของรายการทราบว่ามีงานใดบ้าง ความหมายให้ใครรับผิดชอบ และจัดลำดับก่อน-หลังในการทำงาน ซึ่งผู้บริหารสามารถตรวจสอบ ติดตามการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ด้านผู้ฟัง สิ่งที่ผู้จัดรายการต้องให้น้ำหนักถึงเป็นอันดับแรกในการจัดรายการ นั่นคือ ผู้ฟัง โดยพยายามจัดรายการให้ตอบสนองความต้องการของผู้ฟังมากที่สุด ซึ่งผู้ฟังก็จะเห็นว่ารายการนั้น มีความสำคัญต่อตนเองเช่นกัน การจัดรายการจะทำให้ผู้ฟังทราบว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งนั้น มีรายการประเภทใด ออกอากาศเวลาใดบ้าง เพื่อจะได้เปิดรับฟังตามความสนใจ การจัดรายการ หลายประเภททำให้ผู้ฟังมีโอกาสเลือกรับเนื้อหาที่เป็นประโยชน์สำหรับตนเอง และทำให้เกิดนิสัยในการฟัง คือ เมื่อถึงเวลาจะติดตามฟังเป็นประจำ

(3) ด้านสังคม การจัดรายการประเภทข่าวสาร ความรู้ และการศึกษาไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ก็ช่วยส่งเสริมสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้ การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงประเภทบริการสาธารณะที่ให้บริการข่าวสารและร่วมมือกับชุมชน จะทำให้คนในสังคมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการรายงานเหตุการณ์ ดังนั้นการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงจึงมีส่วนช่วยในการสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของโลก เตือนภัย ปลูกจิตสำนึก ปลูกฝังค่านิยม หล่อหลอมทัศนคติและพฤติกรรมของคนในสังคม ทำให้เกิดความเข้าใจและอยู่ร่วมสังคมเดียวกันอย่างมีความสุข

3) ประโยชน์ของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง เป็นงานสร้างสรรค์ที่จำเป็นต้องคำนึงถึงประโยชน์ในการจัดรายการนั้นๆ หากจะพิจารณาว่าเราจัดรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่ออะไร เราจะทราบว่าวัตถุประสงค์ของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ฟังเป็นสำคัญ การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง จึงจำเป็นต้องกำหนดวัตถุประสงค์ตามบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน เพื่อสนองความต้องการของผู้ฟังทั่วไป นั่นคือ เพื่อเสนอข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง และเพื่อบริการสาธารณะ ซึ่งแต่ละวัตถุประสงค์ในการจัดรายการมีประโยชน์ดังนี้ (นภาพรณ อัจฉริยะกุล, 2549)

(1) ประโยชน์ของการจัดรายการประเภทข่าวสาร

- เพื่อบอกกล่าวหรือแจ้งให้ทราบ การจัดรายการในลักษณะนี้เพื่อให้ผู้ฟังได้รับรู้เรื่องราว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด และอย่างไร จึงมักเสนอเนื้อหาแบบตรงไปตรงมา มีอะไรเกิดขึ้นก็รายงานออกมาอย่างนั้น ผู้ฟังสามารถรับรู้และเกิดความเข้าใจได้ทันที

- เพื่อให้เกิดผลลัพธ์จากการบอกกล่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การจัดรายการลักษณะนี้ มุ่งให้เกิดผลในทางบวก ต้องการให้นำสิ่งที่ได้รับจากการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงไปพิจารณาไตร่ตรอง แล้วนำไปปฏิบัติหรือศึกษาค้นคว้า ปรับปรุง ป้องกัน แก้ไข เพื่อให้เกิดการพัฒนา ซึ่งขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระของข่าวสาร ว่าข่าวใดฟังแล้วจะนำไปใช้อย่างไรในทางที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตในสังคมและเพื่อความปลอดภัยมั่นคงของประชาชนเป็นสำคัญ

(2) ประโยชน์ของการจัดรายการประเภทความรู้

- เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจ การจัดรายการลักษณะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมจากการไม่รู้เป็นรู้ หรือจากรู้น้อยเป็นรู้อย่างมากขึ้น เมื่อได้สะสมการรับรู้มากขึ้น ผู้ฟังจะกลายเป็นผู้รอบรู้มีความเจริญก้าวหน้าทางสติปัญญามากขึ้น

- เพื่อให้เกิดความรอบรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ การจัดรายการลักษณะนี้ มีความลึกซึ้งมากขึ้น เพราะไม่เพียงแต่การฟังรายการแล้วเกิดความรู้ความเข้าใจเท่านั้น หากยังสามารถใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองจดจำนำไปประยุกต์ใช้กับงานในชีวิตประจำวันได้

- เพื่อสร้างเสริมความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลปวัฒนธรรมและปลูกฝังค่านิยม เช่น การให้ความรู้ทางศิลปะของเสียงเพลง ดนตรี ทำให้เกิดความเข้าใจในดนตรี สามารถปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมให้แก่ผู้ฟังได้

- เพื่อสร้างความมีเหตุมีผลและเกิดความคิดในทางสร้างสรรค์ การจัดรายการลักษณะนี้เพื่อให้เกิดความคิดในทางสร้างสรรค์ คิดอย่างรอบคอบ ผู้ฟังฟังรายการแล้วไม่เพียงแต่ได้ยินเฉยๆ แต่เกิดการติดตามรายการ เกิดความเข้าใจ เหตุภาพจนทำตามสิ่งที่ได้ยิน พิจารณาหาเหตุผลตามไปด้วย

(3) ประโยชน์ของการจัดรายการบันเทิง

- เพื่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ถือเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของสื่อมวลชนที่ต้องจัดบริการความสุขทางใจให้แก่ประชาชนโดยไม่จำกัดเวลาว่าจะต้องเป็นเวลาเช้า สาย บ่าย ค่ำ เพราะคนเราย่อมต้องการความบันเทิงอยู่เสมอ

- เพื่อชักจูงใจให้เกิดความรู้สึกและอารมณ์คล้อยตาม รายการบันเทิงไม่เพียงแต่มุ่งให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินเท่านั้น แต่ต้องสอดแทรกสิ่งที่เป็นสาระความรู้ควบคู่ความบันเทิงไปด้วย เพื่อชักจูงใจให้ผู้ฟังคล้อยตามแล้วเกิดความเชื่อถือ ด้วยเหตุนี้รัฐได้พยายามใช้วิทยุกระจายเสียงในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด รณรงค์ให้เกิดความรักชาติเสมอมา

- เพื่อให้เกิดทัศนคติ ค่านิยมที่ดีต่อศิลปะและวัฒนธรรม รายการบันเทิงส่วนใหญ่ไม่จำเป็นต้องนำเสนอสิ่งที่เป็นสาระหนักๆ มากนัก แต่อาจเสนอสิ่งละอมน้อยก็ได้

ซึ่งจุดประสงค์สำคัญของรายการบันเทิงเพื่อให้เกิดทัศนคติและค่านิยมไปโดยไม่รู้สึกตัว เช่น การจัดรายการเพลงลูกทุ่ง ย่อมแฝงทัศนคติให้ผู้ฟังเกิดความรักและอนุรักษ์เพลงลูกทุ่งไทยให้คงอยู่ในสังคม เกิดค่านิยมศิลปะทางดนตรีแบบไทยๆ ไม่ทอดทิ้งวัฒนธรรมไทย

(4) ประโยชน์ของการจัดรายการเพื่อบริการสาธารณะ

- เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ฟังอย่างเสมอภาค สื่อมวลชนมีหน้าที่ให้โอกาสแก่ประชาชนที่ขาดโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียน จึงได้มีการจัดรายการประเภทบริการสาธารณะเพื่อเป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนทางอ้อม โดยการบริการสาธารณะดังกล่าวจะมุ่งในด้านสุขภาพอนามัย ทั้งร่างกายและจิตใจ ตลอดจนความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ป้องกันไม่ให้เกิดภัยพิบัติอันจะนำความทุกข์ยากมาสู่ประชาชนได้

- เพื่อประกาศแจ้งความเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนทั่วไป รายการลักษณะนี้จัดเพื่อให้ประชาชนได้ทราบความเคลื่อนไหวในสังคมว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร โดยประชาชนส่วนใหญ่จะได้รับประโยชน์โดยตรงจากประกาศแจ้งนั้นๆ เช่น ประกาศรับสมัครงาน ประกาศแจ้งเตือนภัย เป็นต้น

- เพื่อโฆษณาเชิงประชาสัมพันธ์ การบริการสาธารณะในลักษณะนี้มุ่งเน้นการบริการด้านสวัสดิการต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนโดยส่วนรวม

4) กลยุทธ์การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ที่จะทำให้รายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ เพราะกิจการวิทยุกระจายเสียงมีการแข่งขันกันมากขึ้น กลยุทธ์ของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง มีหลายวิธี แต่ในที่นี้จะขอกล่าวถึงหลักการที่ผู้จัดรายการต้องคำนึงถึงในการวางกลยุทธ์ของรายการทุกประเภท ซึ่งในการวางกลยุทธ์นั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆของการจัดรายการว่ามีความพร้อมเพียงใด ดังนี้

(1) การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ผู้จัดรายการต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำงานทุกครั้งว่าทำเพื่อใคร ทำเพื่ออะไร เช่น เพื่อให้ข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิงแก่ประชาชนทั่วไป ซึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายจะต้องทำควบคู่กันไป

วัตถุประสงค์ในการจัดรายการแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

- วัตถุประสงค์ทั่วไป คือต้องการให้ผู้ฟังได้รับข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิงจากการฟังรายการเป็นเพียงแกล้ว แกล้วเข้าใจว่ามีอะไรเกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไหร่บ้าง

- วัตถุประสงค์เพื่อผลทางทัศนคติและความศรัทธาเชื่อถือ คือ ต้องการให้ผู้ฟังเปลี่ยนความคิด ทัศนคติที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรืออาจเปลี่ยนความคิดจากการหลงใหลในวัตถุนิยมไปสู่สุขนิยม

- วัตถุประสงค์เพื่อผลทางพฤติกรรม คือ ต้องการให้ผู้ฟังเปลี่ยนพฤติกรรม หรือเปลี่ยนความเคยชินจากสิ่งที่ไม่ถูกต้องไปสู่สิ่งที่ดีกว่า หรืออาจเป็นวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าวใจนั่นเอง

ทั้งนี้การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายควรตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้ และควรกำหนดมีการสำรวจความต้องการของผู้ฟัง สังเกตความเปลี่ยนแปลงของสังคม หรือกระแสความนิยมของสังคมในเวลานั้นว่ามีแนวโน้มไปในทิศทางใด และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปด้วยเช่นกัน

(2) ศึกษากลุ่มผู้ฟัง หลักการจัดรายการทั่วไป คือต้องมีการกำหนดกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายให้แน่ชัดว่าคือกลุ่มใด มีความต้องการฟังรายการประเภทใด และมีพฤติกรรมการฟังอย่างไร เพื่อจะได้จัดรายการสนองตอบความต้องการได้ถูกต้อง ซึ่งปกติจะมีการจัดแบ่งกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ ลักษณะที่นิยมใช้ในการแบ่งกลุ่มผู้ฟัง ได้แก่ เพศ วัย รายได้ ที่อยู่อาศัย โดยมีสมมติฐานว่า ผู้ฟังที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน รายได้ต่างกัน และการอยู่อาศัยในท้องถิ่นที่ต่างกันย่อมมีความสนใจและต้องการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงต่างกัน ไปการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงโดยคำนึงถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายนี้ จะเชื่อมโยงไปสู่กลยุทธ์การเลือกประเภทรายการและวางผังรายการ เพื่อให้สอดคล้องกับความชอบและเวลาที่ผู้ฟังแต่ละกลุ่มสามารถฟังได้

(3) ความพร้อมของทรัพยากร ทรัพยากรเป็นปัจจัยภายในที่สำคัญในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ได้แก่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และเวลา ถึงแม้จะมีการวางแผนกลยุทธ์ดีเพียงใดแต่ถ้าไม่มีความพร้อมด้านทรัพยากร ก็ทำให้กลยุทธ์นั้นไม่ประสบความสำเร็จ

กลยุทธ์การจัดรายการ เป็นกลยุทธ์การบริหารรายการเพื่อการสร้างรายการให้เป็นเอกลักษณ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียง สนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และเพื่อสามารถแข่งขันกับสถานีวิทยุกระจายเสียงอื่นๆ ในการวางกลยุทธ์การจัดรายการนั้น จะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของรายการที่มีการกำหนดไว้ชัดเจน ต้องรู้ว่ากลุ่มเป้าหมายของสถานี และกลุ่มเป้าหมายของแต่ละรายการคือใคร มีความต้องการและมีพฤติกรรมการฟังรายการอย่างไร และมีความพร้อมในเรื่องทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดรายการ หากมีความชัดเจน และมีความพร้อมในเรื่องที่กล่าวมาช่วยให้การวางกลยุทธ์ในการจัดรายการเพื่อนำไปสู่การผลิตรายการ และการวางผังรายการมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้การจัดรายการมีประสิทธิภาพ

1.6 กระบวนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงทั่วไป (Program production) จึงเป็นการเสนอเนื้อหา ความรู้ ความบันเทิง โดยใช้รูปแบบรายการต่างๆ เพื่อให้รายการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งจะต้องมีการวิเคราะห์งานให้ชัดเจนว่าต้องการผลิตเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร รวมถึงวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของรายการ กลุ่มเป้าหมาย ความยาว และระยะเวลาในการออกอากาศ จากนั้นจึงกำหนดเนื้อหารายการ และรูปแบบของรายการให้เหมาะสม ซึ่งกระบวนการผลิตรายการแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนวางแผนการผลิตรายการ ขั้นตอนเตรียมการผลิต ขั้นตอนดำเนินการผลิต และขั้นตอนประเมินผล (ศุภางค์ นันตา, 2553)

1) ขั้นตอนวางแผนการผลิตรายการ (Planning)

ก่อนที่จะดำเนินการผลิตรายการใดรายการหนึ่ง ผู้ผลิตรายการและทีมงานจะร่วมกันวางแผน โดยรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่

(1) วัตถุประสงค์และนโยบายด้านรายการของสถานี ในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงจะต้องไม่ขัดกับวัตถุประสงค์และนโยบายของสถานี

(2) ข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์และกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ การแบ่งกลุ่มเป้าหมายตามลักษณะทางประชากร ประกอบด้วย 1) อายุ คนที่มีอายุน้อยมักจะมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่มีอายุมาก สาเหตุเพราะคนที่มีอายุจะผ่านประสบการณ์ในชีวิตมามากกว่า 2) เพศ ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันมากในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ผู้หญิงมักเป็นคนที่มีจิตใจอ่อนไหว จากงานวิจัย พบว่า ผู้หญิงถูกชักจูงได้ง่ายกว่าผู้ชาย (ปรมะ สตะเวทิน, 2540)

3) การศึกษาของผู้รับสาร ทำให้ผู้รับสารมีพฤติกรรมของการรับสารต่างกัน ไป เช่น บุคคลที่มีการศึกษาสูง ก็จะมีคามสนใจข่าวสารกว้างขวาง แต่จะไม่ค่อยเชื่ออะไรง่ายๆ จะต้องมีหลักฐานหรือเหตุผลสนับสนุนเพียงพอจึงจะเชื่อ 4) ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้คนมีวัฒนธรรมที่ต่างกัน มีทัศนคติ ค่านิยม และเป้าหมายที่ต่างกัน งานวิจัยของแมคเนลลี และคณะ (McNelly and Others, 1968 อ้างถึงใน ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2542, น. 50) พบว่าคนที่มีฐานะดีและมีการศึกษาสูงเป็นกลุ่มคนที่ได้รับข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระจากสื่อมวลชนมากที่สุด 5) ศาสนา ศาสนามีอิทธิพลต่อความคิดของคนอย่างน้อย 3 ด้าน คือ อิทธิพลต่อทัศนคติ ด้านศีลธรรม คุณธรรม และความเชื่อทางจรรยาอิทธิพลต่อทัศนคติด้านเศรษฐกิจ และอิทธิพลต่อทัศนคติด้านการเมือง (สิทธิพร ศิริอั้งการ, 2549)

(3) ความมุ่งหมายของรายการ ต้องการเน้นผลิตรายการเพื่อวัตถุประสงค์ใด เช่น เพื่อให้ข่าวสาร ความบันเทิง หรือเพื่อการศึกษา

(4) รูปแบบและประเภทของรายการ ประเด็นเนื้อหาที่จะผลิต เป็นกระบวนการศึกษา และเสาะแสวงหาเนื้อหาสาระ โดยเนื้อหารายการแบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่ รายการประเภทข่าวสาร ความรู้ และบันเทิง นอกจากนี้อาจเพิ่มเติมประเภทรายการที่ 4 คือ การให้บริการสาธารณะ และสิ่งที่ต้องเตรียมในขั้นวางแผนการผลิตรายการอีกหนึ่งอย่าง คือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำเป็นรายการ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้เนื้อหาสาระและข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัย น่าสนใจ เร้าใจ และเพิ่มความน่าเชื่อถือ

(5) ตารางกระจายเสียงหรือตารางในการออกอากาศ การวางแผนจะต้องมีการตรวจสอบ เพื่อจะได้ทราบความยาวของรายการ และวันเวลาในการออกอากาศ เพื่อนำมากำหนดขอบเขตเนื้อหาและกำหนดเวลาในการทำงานได้ถูกต้อง

(6) อุปกรณ์ที่ใช้สนับสนุนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงที่จำเป็น ได้แก่ ชุดอุปกรณ์บันทึกเสียง แผ่นซีดี เทป ไมโครโฟนชนิดต่างๆ อุปกรณ์ตัดต่อเทป

(7) เวลาที่ใช้ในการผลิตรายการต้องมีเพียงพอกับการศึกษาข้อมูล วางแผนการผลิตรายการ การเขียนบท การติดต่อประสานงาน การเดินทางไปบันทึกเสียงนอกสถานที่ การตัดต่อเทปแทรก

(8) งบประมาณ และทรัพยากรในการผลิตรายการ เป็นการจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการ ประกอบด้วย ค่าตอบแทนผู้ผลิตรายการ ค่าตอบแทนผู้กำกับรายการ ค่าตอบแทนผู้เขียนบท ค่าตอบแทนผู้ดำเนินรายการ ค่าตอบแทนวิทยากร และค่าตอบแทนผู้แสดง ค่าสถานที่และอุปกรณ์การผลิต (ในกรณีที่ไม่มีห้องบันทึกเสียง ต้องเสียค่าเช่าห้องบันทึกเสียง) ค่าเช่าเครื่องบันทึกเสียงนอกสถานที่ ค่าวัสดุรายการ ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าพาหนะไปบันทึกเสียงนอกสถานที่ และค่าที่พักในกรณีออกต่างจังหวัด

หลังจากนั้นนำข้อมูลมาวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์ของการผลิตรายการว่าจะผลิตรายการประเภทใด เช่น รายการบันเทิง หรือรายการความรู้ เพื่อใคร เพื่อกลุ่มผู้ฟังทั่วไป หรือกลุ่มผู้ฟังเฉพาะกลุ่ม คิตรายการในรูปแบบใดจึงเหมาะสมกับเนื้อหา และความสนใจของกลุ่มผู้ฟัง

2) ขั้นเตรียมการผลิต

หลังจากได้วางแผนการผลิตรายการเสร็จสมบูรณ์ดีแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ ขั้นตอนการเตรียมการผลิต ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

(1) ขั้นการเขียนบท

บทวิทยุจะเป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกันของแต่ละฝ่ายให้เข้าไปในทิศทางเดียวกัน โดยผู้เขียนอาจจะเขียนโครงร่างบท เพื่อนำร่างบทนี้มาพิจารณาร่วมกันว่าเนื้อหา

ถูกต้องหรือไม่ รูปแบบของรายการเหมาะสมหรือไม่ เพื่อจะได้ช่วยกันแก้ไขปรับปรุงให้เป็นรายการที่มีคุณภาพและสมบูรณ์ที่สุด

(2) **ขั้นประสานงานและจัดเตรียมวัสดุรายการ**

ผู้เกี่ยวข้องทุกคนต้องทำการศึกษายบทที่ได้รับ เพื่อจะได้ทราบบทบาทและหน้าที่ที่ต้องจัดเตรียม เช่น เตรียมการบันทึกเสียง จัดเตรียมเพลงที่จะใช้ประกอบรายการประสานงานกับ ผู้ร่วมรายการฝ่ายต่างๆ นัดหมายกับผู้ดำเนินรายการ วิทยากร รวมทั้งเจ้าหน้าที่ด้านเทคนิคเพื่อเตรียมตัวให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานตามแผนผลิตรายการที่วางไว้

(3) **ขั้นซักซ้อม**

การซักซ้อมอาจมีหลายขั้นตอน ขึ้นอยู่กับรูปแบบของรายการ ถ้าเป็นรายการที่ผลิตยากและมีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก ก็ต้องฝึกซ้อมอย่างพิถีพิถัน เพื่อช่วยลดความผิดพลาดทั้งด้านเนื้อหา การพูด การแสดง การฝึกซ้อมจะมีทั้งการ “ซ้อมแห้ง” เป็นการซ้อมลำดับหรือคิดว่าใครควรทำอะไรก่อน และฟังความถูกต้องทั้งด้านเนื้อหาและการออกเสียง ส่วนการฝึกซ้อมอีกลักษณะหนึ่ง เรียกว่า “ซ้อมจริง” เป็นการฝึกซ้อมกับไมโครโฟน โดยจัดวางไมโครโฟนไว้ในตำแหน่งที่จะใช้การจริง และต้องฝึกซ้อมกันในห้องบันทึกเสียง เมื่อการฝึกซ้อมเป็นที่น่าพอใจแล้วจึงลงมือผลิตรายการต่อไป

3) **ขั้นดำเนินการผลิต**

การดำเนินการผลิตอาจทำได้โดยการบันทึกเสียงรายการไว้ก่อน แล้วนำไปออกอากาศ หรือแบบรายการสด การบันทึกเสียงไว้สามารถปรับแก้ไขได้สะดวกกว่า แต่หากเป็นรายการสดมักจะได้เปรียบในด้านความสด ใหม่ ทันเหตุการณ์ และมีสีสัน สมจริงกว่า อย่างไรก็ตามรูปแบบรายการส่วนหนึ่งในปัจจุบันยังคงต้องอาศัยการบันทึกเสียงไว้ก่อน เพื่อความสมบูรณ์และคุณภาพของรายการ เช่น รายการสารคดี ทีวีดี สปอตโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ละครวิทยุ เป็นต้น

การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงด้วยการบันทึกเทปในปัจจุบัน มีเทคโนโลยีโปรแกรมการตัดต่อ และปรับแต่งเสียงด้วยคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยได้มาก ทำให้คุณภาพของงานเสียงที่บันทึกอยู่ในระดับมาตรฐาน เมื่อนำไปออกอากาศจริง กระบวนการตัดต่อและเรียบเรียงเสียงออกมาเป็นชิ้นงานที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย

(1) การตัดต่อเสียงพูด ไม่ว่าจะเป็นเสียงผู้ประกาศ เสียงสัมภาษณ์ เสียงสนทนา สามารถตัดต่อเสียงบางช่วงที่ไม่พึงประสงค์ออกได้ อาทิ เสียงลมหายใจ เสียงไอ เสียงคำพูดเกินที่ไม่ต้องการ เพื่อให้เกิดการเว้นวรรคเสียง การลำดับบทพูดเป็นไปตามเวลาที่กำหนด

(2) การปรับแต่งเสียง ด้วยการผสมสัญญาณเสียงผ่านเครื่อง mixer และโปรแกรมปรับแต่งเสียงด้วยคอมพิวเตอร์ ปรับเสียงให้นุ่มนวล ใส เสียงแหลม ปรับระดับเสียงดัง เสียงเบา ความเร็วของเสียง จังหวะช้า-เร็ว แล้วแต่ความเหมาะสมของชิ้นงานที่ผลิต

(3) การใส่เสียงดนตรี และเสียงประกอบ ไม่ว่าจะเป็นคนตรีคัณรายการ ดนตรีคลอ ดนตรีประจำรายการ รวมถึงเสียงประกอบเพื่อเพิ่มความสมจริงให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือฉากต่างๆ

(4) การเรียบเรียงเสียง (mix down) คือ การเรียบเรียงเสียงทุกประเภท ไม่ว่าจะ เป็นเสียงพูด เสียงดนตรี เพลง เสียงประกอบเข้าด้วยกันอย่างมีศิลปะเป็นรายการที่สมบูรณ์

นอกจากนี้ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้ผู้ฟังสามารถเลือกฟังรายการวิทยุออนไลน์ ซึ่งผู้ฟังสามารถเลือกรับฟังช่วงเวลาใดก็ได้ ไม่จำกัดเฉพาะเวลาในการออกอากาศเดิมของสถานีวิทยุกระจายเสียง อย่างไรก็ตาม การผลิตรายการวิทยุออนไลน์ก็ยังคงใช้หลักและกระบวนการผลิตรายการวิทยุตามขั้นตอนนี้เช่นกัน (ศุภางค์ นันตา, 2553)

4) ขั้นตอนการประเมินผล

หลังจากที่รายการได้ออกอากาศแล้ว จะมีการประเมินผลรายการว่าที่จัดทำไปนั้นประสบความสำเร็จเพียงใด จากการได้รับความสนใจจากกลุ่มผู้ฟัง หากรายการได้รับการตอบสนองจากผู้ฟังในลักษณะถูกใจ นั่นคือความสำเร็จ สำหรับวิธีการประเมิน วัดจาก จดหมาย โทรศัพท์ หรือคำติชมจากเพื่อนร่วมงานที่มีโอกาสได้พูดคุย การประเมินแบบนี้เป็นการประเมินขั้นพื้นฐาน หากเป็นการประเมินตามหลักวิชาการจะต้องมีการสำรวจการรับฟัง โดยให้หน่วยงานที่เชื่อถือได้เป็นผู้ดำเนินการ คือ สำนักงานสถิติจังหวัด มหาวิทยาลัยที่อยู่ในพื้นที่ การประเมินในลักษณะนี้จะเป็นการสำรวจการรับฟังของรายการที่ออกอากาศทั้งหมด ผลการประเมินจะมีความเชื่อถือมากกว่าการที่รับรู้จดหมายหรือโทรศัพท์ เพราะเป็นการประเมินผลทางวิชาการ (ณรงค์ ชื่นนรินทร์, 2549)

ในการผลิตรายการที่มีมาตรฐานจำเป็นต้องมีการประเมินผลรายการด้วย เพราะการประเมินผลจะทำให้รู้ข้อบกพร่อง เพื่อหาทางแก้ไขการผลิตรายการครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การประเมินผลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท (ศุภางค์ นันตา, 2553) คือ

1) การประเมินคุณภาพการผลิตรายการ หมายถึง การพิจารณาว่ารายการที่ผลิตออกมานั้นมีคุณภาพ ความเหมาะสมที่จะออกอากาศหรือไม่ พิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตทุกขั้นตอน ส่วนใดบ้างที่ควรแก้ไข ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากอะไร เพื่อจะเป็นแนวทางในการผลิตครั้งต่อไป ข้อพิจารณาในการประเมินคุณภาพการผลิตรายการ ได้แก่

(1) ด้านเทคนิคการผลิต พิจารณาตั้งแต่รูปแบบรายการเหมาะสมหรือไม่ คุณภาพของเสียงที่บันทึกหรือออกอากาศ ไม่ว่าจะเป็นเสียงพูด เสียงดนตรี เสียงประกอบ ความต่อเนื่องของรายการราบรื่น ตลอดทั้งรายการหรือไม่ ความเหมาะสมของเวลาในการออกอากาศ เช่น การผลิตสเปคโฆษณาบางชิ้น เสียงประกอบมีความเร้าใจหรือเกินจริง สามารถสร้างความน่าสนใจจากผู้ฟังได้ไม่น้อย

(2) ด้านเนื้อหาสาระ ผู้ฟังสามารถเข้าใจเนื้อหาได้หรือไม่ เนื้อหาสาระยุ่งยากซับซ้อนเกินไปหรือไม่ เนื้อหาที่มีความสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด เช่น การจัดลำดับเนื้อหาในแต่ละช่วงรายการให้ผู้ฟังได้ติดตามอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกันได้

(3) เทคนิคการเสนอรายการ หมายถึง รูปแบบการนำเสนอสอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่ รวมถึงลีลาการจัดรายการของผู้ดำเนินรายการด้วย เช่น รายการอ่านข่าว วิเคราะห์ข่าวอาจจำเป็นต้องใช้เสียงที่ฟังน่าเชื่อถือ ลีลาในการอ่านข่าวหนักแน่น มีจังหวะหรือหากเป็นเทคนิค การเสนอรายการข่าวประกอบเสียง ถ้ามีเสียงสัมภาษณ์จริงจากแหล่งข่าวก็จะทำให้การรายงานข่าวนั้นสมจริง และมีสีสันกว่าการรายงานข่าวจากผู้สื่อข่าวเพียงคนเดียว

2) การประเมินผลรายการ เป็นการประเมินความพึงพอใจ ทักษะ และความสนใจของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายที่มีต่อรายการ หลังจากที่รายการนั้นได้เผยแพร่ออกอากาศไปแล้ว นั้นหมายถึง การติดตามผลว่ารายการที่ผลิตนั้นมีคุณค่าเป็นที่ประทับใจผู้ฟังหรือไม่ คุณภาพของรายการดีหรือไม่ อย่างไร สภาพการรับฟัง รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการรับฟังเป็นอย่างไรบ้าง การประเมินผลรายการทำได้ดังนี้

(1) การประเมินจากปฏิกิริยาสะท้อนกลับของผู้ฟัง การประเมินความนิยมของรายการ ด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นต่อรายการมีวิธีการต่างๆ ดังนี้

- การส่งจดหมายจากผู้ฟัง เพื่อแสดงความคิดเห็นต่อรายการโดยตรง หรือในลักษณะของการถาม-ตอบปัญหา ร่วมชิงโชคในรายการ ก็จะทำให้ทราบจำนวนผู้ฟังรายการได้

- การให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้ามาร่วมรายการ เนื่องจากการสื่อสารทางโทรศัพท์ที่มีการพัฒนาและได้รับความนิยมมากขึ้น โดยที่ผู้รับสารมีลักษณะเป็น Active คือ สามารถแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบกลับมาด้วยการโทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็นและเป็นส่วนหนึ่งของรายการ

- การให้ผู้ฟังรับฟังผ่านวิทยุออนไลน์บนอินเทอร์เน็ต พัฒนาการของสื่อวิทยุในระบบดิจิทัล ทำให้ผู้ฟังเลือกรับฟังได้จากหลายช่องทางสื่อ ผู้ผลิตรายการสามารถให้ผู้ฟังคลิกเข้าไปในเว็บที่บรรจุรายการของทางสถานีวิทยุ และแสดงความคิดเห็นหรือพูดคุยโต้ตอบกับผู้

ดำเนินรายการได้โดยตรง โดยไม่ได้ยินเฉพาะเสียงเท่านั้น ผู้ฟังยังเห็นภาพการดำเนินรายการสดด้วย

(2) การทำ Focus Groups เป็นวิธีที่ใช้ในการวิจัยเชิงการตลาด โดยผู้จัดรายการอาจทำการประเมินจากการรวบรวมผู้ฟังรายการวิทยุที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจำนวน 10-12 คน มาพูดคุย โต้ตอบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการนั้นๆ โดยในกลุ่มจะจัดให้มีผู้นำกลุ่ม (Modulator) 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้นำในรายการพูดคุยตามหัวข้อที่กำหนดไว้ เช่น ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา รูปแบบรายการ ตัวผู้ดำเนินรายการ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ผลิตรายการสามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการพิจารณาปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงรายการให้มีคุณภาพเป็นที่ถูกใจกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายยิ่งขึ้น

(3) การประเมินจากการสำรวจเรตติ้ง (Rating) เป็นวิธีที่ใช้กันมากในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยบริษัทที่ทำธุรกิจสำรวจเรตติ้ง เช่น บริษัท AC Nielsen (บริษัทดีมาร์) ที่มาตั้งสาขาในประเทศไทย ให้แต่ละคนในครัวเรือนที่ได้รับการสุ่มตัวอย่าง และมีอายุ 12 ปีขึ้นไป บันทึกการฟังวิทยุติดต่อกันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ แล้วส่งไปยังบริษัทเพื่อทำการคำนวณนับหารเรตติ้งออกมา ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะบอกถึงความนิยมของรายการและรูปแบบในการฟังวิทยุของคนในแต่ละวัย ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการขายโฆษณาของรายการแล้ว ยังทำให้ทราบถึงธรรมชาติของกลุ่มผู้ฟัง ประเภทเนื้อหา รูปแบบรายการและระยะเวลาในการนำเสนอที่เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังในแต่ละกลุ่มอีกด้วย สถานการณ์ความเป็นจริงปัจจุบัน พบว่า ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใหญ่ๆ ตามภูมิภาคต่างๆ มีการสำรวจเรตติ้งของรายการและของสถานีวิทยุกระจายเสียง ในการจัดลำดับรายการหรือสถานีที่มีผู้ฟังนิยมมากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อชิงความได้เปรียบจากคู่แข่งขั้นกับสถานีอื่นๆ ในด้านตลาดกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายและการสนับสนุนรายได้จากการขายสปอตโฆษณานั้นเอง

(4) การสังเกตและการพูดคุยกับคนในชุมชน เป็นการออกสำรวจพูดคุย โดยการสังเกตพฤติกรรมกรรมการฟังรายการของคนในชุมชน หรืออาจสำรวจโดยตรงกับร้ายขายแผ่นซีดีและกลุ่มผู้ซื้อเพื่อสอบถามถึงประเภทของเพลงและศิลปินที่ได้รับความนิยมจากผู้ซื้อซีดีมากที่สุด เพื่อให้ทราบถึงกระแสความนิยมในเรื่องดนตรี ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการจัดรายการเพลง เพราะจะทำให้ทราบถึงความสนใจและรูปแบบการฟังรายการวิทยุของคนในชุมชนนั้นๆ

(5) การสำรวจอย่างเป็นทางการ เป็นการประเมินผลที่ต้องใช้เวลาและวิธีการในเชิงวิชาการ คือ การสำรวจ วิจัย ซึ่งควรจะมีผู้เชี่ยวชาญในการสำรวจ โดยจะเริ่มตั้งแต่การกำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้ฟังเป้าหมายให้ทั่วถึง แล้วจึงจัดทำแบบสอบถาม โดยอาจส่งเจ้าหน้าที่ออกไปสัมภาษณ์หรือส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังผู้ฟัง ข้อดีของวิธีนี้คือ ทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด

ครอบคลุมหลายประเด็น ส่วนข้อเสียคือ การสำรวจอย่างเป็นทางการนั้น เป็นวิธีที่ใช้เวลาและเงินลงทุนสูง (ศุภางค์ นันตา, 2553)

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การประเมินผลนั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการผลิตรายการ การประเมินผลแบ่งเป็น การประเมินคุณภาพการผลิตรายการ และการประเมินผลรายการหลังจากออกอากาศ เพราะเป็นดัชนีที่จะชี้วัดความสำเร็จของรายการ การยอมรับจากผู้ฟัง ซึ่งผลการประเมินจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการสามารถวางแผนการผลิตรายการได้ตรงกับความต้องการของผู้ฟังเป้าหมายมากที่สุดและผลิตรายการที่มีคุณค่าให้แก่สังคม

บุคลากรในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

บุคลากรในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง เป็นงานที่ต้องร่วมกันหลายฝ่ายและแต่ละฝ่ายต้องเข้าใจหน้าที่ของกันและกันและต้องพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งบุคลากรในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง (อนุพร สุวรรณ วาจกกลกิจ (ม.ป.ป.) สืบค้นจาก <http://kukr.lib.ku.ac.th/>) ประกอบด้วย

1) ผู้ผลิตรายการ (Producer) เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการบริหารงานและบริหารคน ตลอดจนเป็นคนกลางในการประสานงาน มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ และรู้จักพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2) ผู้เขียนบท (Script writer) เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสร้างจินตนาการ ตีความเนื้อหาเพื่อถ่ายทอดออกเป็นเสียงต่างๆ ทั้งเสียงพูด เสียงดนตรี โดยมีการนำเสนอที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้ฟังได้รับความรู้และความบันเทิง รวมถึงมีความสามารถในการใช้ภาษา ตรงต่อเวลา ใจกว้าง และพัฒนาตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ

3) ผู้กำกับรายการ (Program Director) เป็นผู้มีความรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ มีระเบียบวินัยในการทำงาน ตรงต่อเวลา มีความเป็นผู้นำ และรับผิดชอบต่องาน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน และสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

4) ผู้ดำเนินรายการ (Moderator) เป็นผู้ที่มีเสียงชัดเจน แจ่มใส ตรงต่อเวลา มีสติ สมาธิ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี รับผิดชอบต่องาน นอกจากนี้คุณสมบัติหนึ่งที่ผู้ดำเนินรายการต้องมีคือ คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ คุณสมบัติด้านความรู้และประสบการณ์ (สุนน อยู่สิน, 2535 อ้างถึงใน สิริพงษ์ สงวนนวน, 2552) ได้พูดถึงคุณสมบัติด้านบุคลิกภาพของผู้ดำเนินรายการ ดังนี้

(1) ต้องรู้งานของฝ่ายต่างๆ ในสถานีวิทยุกระจายเสียงที่ตนสังกัดอยู่เพื่อให้เข้าใจการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย

- (2) ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้สร้างสรรค์ และมีจินตนาการ ถ้าผู้จัดรายการไม่มีความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆก็ไม่สามารถแข่งขันกับสถานีวิทยุคลื่นอื่นๆ ได้
- (3) รู้จักเรียนรู้ความต้องการและรสนิยมของผู้ฟังส่วนใหญ่ อีกทั้งผู้ดำเนินรายการต้องมีความคิดสร้างสรรค์ และต้องอยู่บนความต้องการของผู้ฟัง
- (4) ต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ และสามารถคาดคะเนจำนวนผู้ฟัง รู้จักลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ฟัง เช่น อายุ การศึกษา สถานภาพที่อยู่อาศัย เป็นต้น
- (5) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ เนื่องจากต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น

ในรายการวิทยุกระจายเสียงจะต้องมีบุคคลที่ทำหน้าที่ประกาศเปิดรายการ บรรยายเชื่อมโยงรายการตั้งแต่ต้นจนจบ และประกาศปิดรายการ ผู้ดำเนินรายการจะมีบทบาทมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับรูปแบบของรายการ เช่น รายการสัมภาษณ์และรายการอภิปราย ผู้ดำเนินรายการจะมีบทบาทสำคัญมากเพราะเป็นผู้คอยป้อนคำถาม สรุปประเด็นปัญหา ผู้ดำเนินรายการประเภทนี้ จึงต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการพูดและมีไหวพริบปฏิภาณในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สำหรับรายการอื่นๆ ผู้ดำเนินรายการก็มีความสำคัญเช่นกัน เพราะเป็นผู้ที่มีเสียงออกอากาศ จึงเป็นที่รู้จักของผู้ฟังโดยทั่วไป คนจะนิยมฟังรายการหรือไม่ ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับเสียงและวิธีการพูดของผู้ดำเนินรายการ ดังนั้น ผู้ผลิตและผู้กำกับรายการจึงต้องคัดเลือก ผู้ดำเนินรายการที่มีลีลาการพูดเหมาะสมกับประเภทและรูปแบบของรายการ และเป็นผู้ที่มีเสียงดีชัดเจน

4) เจ้าหน้าที่เทคนิค (Technician Staff) ทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านเทคนิค ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควบคุมเสียง และเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องส่งกระจายเสียง

วิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด ทั้งด้านเวลา ความรวดเร็ว และปริมาณของผู้รับ ดังนั้นผู้ผลิตรายการจึงต้องพิถีพิถันในกระบวนการผลิต เพื่อนำเสนอรายการไปยังผู้ฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบของการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง ได้แก่ ผู้ฟังที่เป็นเป้าหมายรายการ เนื้อหาที่สอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟัง เป้าหมายวิธีการนำเสนอเหมาะสม และนำฟัง เวลาในการออกอากาศจะเป็นตัวกำหนดให้ผลิตรายการในรูปแบบใดได้บ้าง และการประเมินผลซึ่งจำเป็นต้องประเมินผลทั้งก่อนการผลิต ระหว่างการผลิต และเมื่อผลิตรายการเรียบร้อยแล้ว โดยอาจใช้วิธีการสำรวจวิจัยเข้ามาช่วยในการประเมินผล (ศุภางค์ นันตา, 2553)

2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ

แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อเป็นการมุ่งศึกษาถึงผู้รับสาร การที่ผู้รับสารจะใช้สื่ออะไรก็ตามในการเปิดรับข่าวสาร ผู้รับสารจะมีการเลือกสรร และการแสวงหาข่าวสารให้เป็นไปตามความต้องการ หรือความคาดหวังที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล โดยทั่วไปแล้วผู้รับสารจะมีกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้ (พีระ จิร โสภณ, 2547)

1) การเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention) หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจ หรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งสารแหล่งใดแหล่งหนึ่งที่มีอยู่ด้วยกันหลายแห่ง โดยทั่วไปแล้วผู้รับสารมักจะเลือกเปิดรับข่าวสาร ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับความเชื่อทัศนคติและความสนใจของตน โดยผู้รับสารมักจะเลือกรับสิ่งที่สนับสนุนความคิดเดิมของตนอยู่เสมอ

2) การเลือกรับรู้หรือตีความ (Selective Perception or Selective Interpretation) เป็นกระบวนการกลั่นกรองขั้นต่อมา เมื่อบุคคลเลือกเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดแล้วผู้รับสารจะเลือกรับรู้หรือตีความหมาย ความเข้าใจของตนเอง หรือตามทัศนคติ ประสบการณ์ตามความเชื่อ ความต้องการ ความคาดหวัง ตามแรงจูงใจ ตามสภาวะร่างกายหรือสภาวะอารมณ์ เป็นต้น

3) กระบวนการเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะสารที่มีเนื้อหาส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการและทัศนคติของตนเอง การเลือกจดจำนี้เปรียบเสมือนเครื่องกรองขั้นสุดท้าย ที่มีผลต่อการส่งสารไปยังผู้รับสาร ในบางครั้งก็จะลืมเนื้อหาของสารในส่วนที่ไม่ตรงกับความสนใจของตนเอง

นอกจากนี้ วิลเบอร์ ชรามม์ (Wilbur Schramm, 1962 อ้างถึงใน วิมลพรรณ อาภาเวท, 2554) กล่าวถึงองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกรับสาร ดังนี้

- 1) ประสบการณ์ ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของตน
- 2) การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร ผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารเพื่อตอบสนองจุดประสงค์ของตน
- 3) ภูมิหลัง ผู้รับสารที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน จะให้ความสนใจต่อเนื้อหาสารต่างกัน
- 4) การศึกษาและสภาพแวดล้อม มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกรับสื่อ และเนื้อหาสารที่ต่างกัน
- 5) ความสามารถในการรับสาร เป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพร่างกายและจิตใจของผู้รับสารที่มีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสารที่ต่างกัน

6) บุคลิกภาพ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวใจ และพฤติกรรมของผู้รับสาร อารมณ์ สถานภาพทางอารมณ์ อาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายของสาร

7) ทัศนคติ เป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับและการตอบสนองต่อข่าวสารที่เปิดรับ สำหรับการเปิดรับสื่อของผู้รับสารนั้น ผู้รับสารจะเลือกเปิดรับสื่อตามลักษณะดังต่อไปนี้

1) เลือกสื่อที่สามารถจัดหามาได้ (Availability) ธรรมชาติของมนุษย์จะใช้ความพยายามระดับหนึ่งเท่านั้น อะไรที่ได้ยากมากๆ มักจะไม่ได้รับการเลือก แต่ถ้าสามารถได้มาไม่ยากนัก มักจะเลือกสิ่งนั้นเช่นเดียวกับสื่อ ผู้รับสารจะเลือกสื่อที่ไม่ต้องใช้ความพยายามมาก

2) เลือกสื่อที่สอดคล้อง (Consistence) กับความรู้ ค่านิยม ความเชื่อและทัศนคติของตน

3) เลือกสื่อที่ตนสะดวก (Convenience) ปัจจุบันผู้รับสารสามารถเลือกรับสื่อได้ทั้งทางวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่อบุคคล แต่ละคนก็จะมีพฤติกรรมการรับสื่อที่แตกต่างกันตามที่ตนสะดวก

4) เลือกสื่อตามความเคยชิน (Accustomedness) ปกติจะมีบุคคลกลุ่มหนึ่งในสังคมที่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงการรับสื่อที่ตนเคยเปิดรับอยู่ ซึ่งมักจะพบในบุคคลที่อายุมากแล้ว เช่น บุคคลมักเปิดรับสื่อตามสถานที่ที่ฟังที่เดิม เวลาที่ฟังเวลาเดิม สถานที่ที่ฟังก็สถานที่เดิม คลื่นที่เคยฟังก็คลื่นเดิม

5) ลักษณะเฉพาะของสื่อ จากที่กล่าวมาทั้ง 4 ข้อนั้นเป็นความต้องการสื่อของผู้รับสารเป็นหลัก แต่ข้อนี้เป็นคุณลักษณะเฉพาะของสื่อที่มีผลต่อการเลือกสื่อของรับสาร เช่น ลักษณะเด่นของหนังสือพิมพ์ คือ สามารถให้ข่าวสารในรายละเอียดได้ดีกว่า ราคากถูก และสามารถนำติดตัวไปได้ทุกแห่ง หรือวิทยุโทรทัศน์ ทำให้เห็นภาพเป็นจริงได้ ใ้เราใจ มีความรู้สึกเหมือนอยู่ร่วมในเหตุการณ์ ในขณะที่วิทยุกระจายเสียง สามารถพักผ่อนอริยาบถได้สบาย เป็นต้น

จากหลักพื้นฐานความต้องการข่าวสารของผู้รับสาร 4 ประการนี้ (Mc Combs และ Becker, 1979 อ้างถึงในชนกฤต ดิพล, 2556) ได้กล่าวถึงการศึกษาเกี่ยวกับการอ่านหนังสือพิมพ์ การฟังรายการวิทยุกระจายเสียงและการชมรายการวิทยุโทรทัศน์ของมนุษย์ ได้สรุปผลว่า ผู้รับสารจะเลือกเปิดรับสื่อเพื่อสนองความต้องการของตนในการอ่าน ฟัง และชมด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้

1) เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหวและสังเกตการณ์รอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อให้รู้ทันเหตุการณ์และรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญควรรู้

2) เพื่อช่วยการตัดสินใจ (Decision) โดยการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การเปิดรับสื่อมวลชนทำให้บุคคลสามารถกำหนดความคิดเห็นของตนเองต่อเหตุการณ์รอบๆ ตัว

3) เพื่อต้องการข้อมูลในการพูดคุยสนทนา (Discussion) การเปิดรับสื่อมวลชนทำให้บุคคล มีข้อมูลที่สามารนำไปใช้ในการสนทนากับผู้อื่นได้

4) เพื่อการมีส่วนร่วม (Participating) การมีส่วนร่วมในเหตุการณ์และความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว

5) เพื่อช่วยเสริมสร้างความคิดเห็น (Reinforcement) ช่วยเสริมความคิดเห็นให้มั่นคงยิ่งขึ้น หรือช่วยสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว

6) เพื่อความบันเทิง (Relaxation and Entertainment) เพื่อความเพลิดเพลินรวมทั้งการผ่อนคลายอารมณ์ของผู้รับสาร

จากแนวคิด ทฤษฎีการเปิดรับสื่อ จะเห็นได้ว่า มนุษย์จำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกัน และจะเปิดรับสื่อก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีความต้องการข่าวสารที่ตรงกับความรู้ หรือความต้องการทันเหตุการณ์ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของบุคคลนั่นเอง และจะเห็นได้ว่าแนวคิด ทฤษฎีการเปิดรับสื่อ มุ่งพิจารณาถึงผู้รับสารเป็นหลักกว่า มีเหตุผลอย่างไรในการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งการเปิดรับฟังรายการวิทยุของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ใช้ทฤษฎีการเปิดรับสื่อเพื่อศึกษาเกี่ยวกับประเภทรายการ สถานที่ ช่วงเวลา ความถี่ในการรับฟัง รายการที่ชอบฟัง และผู้ดำเนินรายการที่ผู้ฟังชื่นชอบมากที่สุด ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวจะสามารถอธิบายพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการวิทยุของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาได้

3. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกมีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ต้องการหรือตามแรงจูงใจ (Wolman, 1973 อ้างถึงใน รายงานผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการให้บริการด้านอุปกรณ์การศึกษาและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2555)

ทฤษฎีความพึงพอใจของ Shelley เป็นทฤษฎีว่าด้วยความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกทางบวก คือ ความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข เป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่นๆ นั่นคือ ความสุขสามารถทำให้เกิดความสุขเพิ่มขึ้นได้อีก ซึ่งความสุขนี้มีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่นๆ ซึ่งความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวก และความสุข มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนและระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้

เรียกว่า ระบบความพอใจ โดยความพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อระบบความพึงพอใจมีความรู้สึทางบวกมากกว่าทางลบ และความรู้สึกทางบวกเป็นตัวช่วยให้เกิดความพอใจแก่มนุษย์ (สุรเชษฐ ปิตะวาสนา, 2544 อ้างถึงใน รายงานผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการให้บริการด้านอุปกรณ์การศึกษาและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2555)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเชิงการประเมินค่า ซึ่งจะเห็นว่าแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจจะสัมพันธ์กับทัศนคติ สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคตินั้นก่อนข้างมีผู้ศึกษาอย่างกว้างขวางในองค์ประกอบด้านต่างๆ ดังนี้ (จิราพร วีระหงส์, 2548 อ้างถึงใน รายงานผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการให้บริการด้านอุปกรณ์การศึกษาและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2555)

1) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นลักษณะทางความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคล องค์ประกอบทางความรู้สึกนี้มี 2 ลักษณะ คือ ความรู้สึกทางบวก ได้แก่ ชอบ พอใจ เห็นใจ และความรู้สึกทางลบ ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่พอใจ เป็นต้น

2) องค์ประกอบด้านความคิด (Cognitive Component) คือ การที่สมองของบุคคลรับรู้และวินิจฉัยข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับเกิดความรู้สึกความคิดเกี่ยวกับวัตถุบุคคลหรือสภาพขึ้น องค์ประกอบทางความคิดเกี่ยวข้องกับการพิจารณาที่มาของทัศนคติออกมาว่าถูกหรือผิดดีหรือไม่ดี

3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) เป็นความพร้อมที่จะกระทำหรือพร้อมที่จะตอบสนองต่อที่มาของทัศนคติ

ทั้งนี้ในงานด้านวิทยุกระจายเสียงนั้น ความพึงพอใจของผู้ฟังและผู้ดำเนินรายการต่างมีความสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินงานทั้งสิ้น ดังนั้น การสร้างความพึงพอใจจำเป็นจะต้องดำเนินการควบคู่กันไปทั้งต่อผู้ฟังและผู้ดำเนินรายการ ดังนี้ (อนเนก สุวรรณบัณฑิต, 2548 อ้างถึงใน รายงานผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการให้บริการด้านอุปกรณ์การศึกษาและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2555)

- (1) การสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มผู้ฟังและผู้ดำเนินรายการอย่างสม่ำเสมอ
- (2) การกำหนดเป้าหมายและทิศทางของสถานีวิทยุกระจายเสียงให้ชัดเจน
- (3) การกำหนดกลยุทธ์การจัดรายการที่มีประสิทธิภาพ
- (4) การพัฒนาคุณภาพและความสัมพันธ์ในกลุ่มพนักงาน
- (5) การนำกลยุทธ์การสร้าง ความพึงพอใจต่อผู้ฟังไปปฏิบัติและประเมินผล

ความพึงพอใจจึงเป็นการศึกษาในด้านความชื่นชอบ ความรู้สึกยอมรับ พอใจ และประทับใจในประเภทรายการ ผู้ดำเนินรายการ และด้านเทคนิคของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยวัดระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ

ราชบัณฑิตสถาน (2546, น. 176) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความต้องการ หมายถึง ความอยากได้ หรืออาการที่อยากได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้บุคคลเกิดสิ่งเร้าที่มากกระตุ้น และมีแรงขับภายในเกิดขึ้น จึงมีผลทำให้เกิดพฤติกรรมที่แสดงออกมาเพื่อค้นหาและแสวงหาการตอบสนองความต้องการนั้น เมื่อได้รับการตอบสนองแล้วบุคคลนั้นก็เกิดความต้องการใหม่ๆ หรือมีความต้องการในระดับที่สูงขึ้นมา ทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด (กฤษณา ศักดิ์ศรี, 2534 อ้างถึงใน สรัญญา สุขเพิ่ม, 2556) กล่าวว่า มนุษย์นั้นเพียรพยายามทุกวิถีทางที่จะให้บรรลุความต้องการที่ละขั้น เมื่อความต้องการขั้นแรกได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการขั้นนั้นก็ลดความสำคัญลงจนหมดความสำคัญไป ไม่เป็นแรงกระตุ้นอีกต่อไป แต่จะเกิดความสนใจและความต้องการสิ่งใหม่อีกต่อไป แต่ความต้องการขั้นต้นๆที่ได้รับการตอบสนองไปเรียบร้อยแล้วนั้น อาจกลับมาเป็นความจำเป็นหรือความต้องการครั้งใหม่อีกได้ เมื่อการตอบสนองความต้องการครั้งแรกได้สูญเสียหรือขาดหายไป และความต้องการที่เคยมีความสำคัญจะลดความสำคัญลง เมื่อมีความต้องการใหม่ๆเข้ามาแทนที่ (สรัญญา สุขเพิ่ม, 2556)

วิทยุกระจายเสียงที่ได้ยินกันอยู่ในปัจจุบันมีเพื่อสนองความสะดวกและความจำเป็นในชีวิตของเราโดยแท้ เราต้องการรู้ข่าวเหตุการณ์อย่างรวดเร็ว เราต้องการฟังดนตรีโดยไม่ต้องเดินทางไปที่ที่มีการแสดงดนตรี เราต้องการความรู้จากผู้ที่ทรงคุณวุฒิต่างๆ เราต้องการฟังเรื่องสนุกเฮฮา โดยไม่ต้องเดินทางไปด้วยตัวเอง เราต้องการฟังอยู่กับบ้าน วิทยุกระจายเสียงที่ได้วิวัฒนาการได้มีส่วนสนองความต้องการของมนุษย์เราได้อย่างดียิ่ง

แนวคิดด้านความต้องการฟังรายการวิทยุกระจายเสียง

วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่มีหน้าที่ให้บริการตามที่มนุษย์ต้องการ และคาดหวัง เป็นสื่อที่มีผู้ฟังเป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้ฟังจะมีความแตกต่างกันทั้งในด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ภูมิถิ่น เป็นต้น จึงมีการสำรวจความต้องการของผู้ฟัง ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของการดำเนินงานวิทยุกระจายเสียง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกคน (พัชรี เพชรอักษร, 2550 อ้างถึงใน ประสิทธิ์ ทองอุ่น, 2542) โดยความต้องการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมีปัจจัยสำคัญนั้นคือ ผู้ฟัง

ปัจจัยด้านผู้ฟัง การกำหนดกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายเป็นการแบ่งผู้ฟังออกเป็นกลุ่มเฉพาะ โดยอาจแบ่งผู้ฟังออกเป็นเฉพาะกลุ่ม แบ่งตามวิถีชีวิต หรือสถานะทางประชากรศาสตร์ เช่น เพศ วัย การศึกษา อาชีพ เป็นกรอบในการแบ่งผู้ฟัง เป็นต้น ซึ่งผู้จัดรายการสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ฟังได้ดี โดยการจัดรายการที่สนองความต้องการให้เกิดความสุขแก่ผู้ฟังได้เช่นกัน ดังนั้น ความต้องการของผู้ฟัง จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้จัดรายการต้องทราบเพื่อจัดรูปแบบรายการ ประเภทรายการให้เป็นที่ต้องการของผู้ฟัง การทราบความต้องการข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ฟังจะช่วยให้ผู้จัดรายการสามารถเลือกประเภท เนื้อหาสาระ รูปแบบ ตลอดจนเวลาเสนอรายการได้ตรงตามความต้องการของกลุ่มผู้ฟังได้อีกด้วย

นอกจากการศึกษาความต้องการการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของกลุ่มผู้ฟังแล้ว การศึกษาความต้องการด้านสื่อมวลชนก็เป็นเรื่องสำคัญเช่นกัน

แคทซ์ (Katz) และคณะ ได้ศึกษาถึงความต้องการของผู้ใช้สื่อมวลชนในประเทศอิสราเอล โดยสำรวจและสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดความต้องการทางจิตใจและสังคมของผู้รับสาร ผลการศึกษาได้นำมาจัดองค์ประกอบ 3 ประการ เรียกว่า “Classification of Media Related Needs” ดังนี้ (สิริพงษ์ สงวนนวน, 2552)

1) ลักษณะความต้องการ (Mode) ได้แก่ ต้องการให้มากขึ้น ต้องการให้น้อยลง และต้องการให้ได้มา

2) เป้าหมายการติดต่อของบุคคลต่อสิ่งภายนอก (Connection) ได้แก่ การติดต่อเพื่อรับข่าว ความรู้ การติดต่อเพื่อความพอใจเพื่อประการณ์ทางอารมณ์ การติดต่อเพื่อความเชื่อถือ ความมั่นใจ ความมั่นคง และสถานภาพ และการติดต่อเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์

3) บุคคลหรือสิ่งของที่มนุษย์ติดต่อไปผู้ (Referent) ได้แก่ ตนเอง ครอบครัว เพื่อนฝูง สังคม รัฐบาล ชนธรรมนิยม วัฒนธรรม โลก สิ่งภายนอก

จากองค์ประกอบทั้ง 3 นี้ แคทซ์ (Katz) ได้สร้างข้อความแสดงถึงความต้องการของบุคคลที่จะใช้สื่อเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตน และได้้นำข้อความทั้งหมดมาแยกกลุ่มความต้องการ ลักษณะทาง Cognitive Need, Affective Need, Integrative Need และ Escape Need ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

(1) Cognitive Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อรับรู้ข่าวสาร ความรู้ และความเข้าใจในตัวบุคคล เหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ

(2) Affective Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อความพึงพอใจ หรือได้รับประสบการณ์ทางอารมณ์ รวมทั้งในเรื่องความสวยงามหรือศิลปะต่างๆ

(3) Integrative Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อจะได้รับความเชื่อถือ ความมั่นใจ ความมั่นคง และสถานภาพอันเป็นที่ยอมรับ

(4) Escape Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อหลีกเลี่ยงจากสภาพความเป็นจริงชั่วขณะ

วิทยุกระจายเสียงจึงเป็นสื่อเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์ต้องการฟังวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุกระจายเสียงก็กลายเป็นสื่อมวลชนไป เพราะมีผู้คนที่ต้องการใช้พร้อมๆกันเป็นจำนวนมาก สื่อใดที่เราใช้เพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้รับกับผู้ส่ง นอกจากสื่อนี้ จะเกิดมาเพื่อสนองความต้องการในการติดต่อสื่อสารแล้ว ยังต้องมีแนวคิด หรือหลักการสำคัญกำกับด้วยว่า ถ้าจะให้การสื่อสารนั้นประสบความสำเร็จด้วยดี เราจะต้องจัดเนื้อหาของข่าวสารอย่างไร จึงจะทำให้ผู้รับสนใจและสนองความต้องการของผู้รับด้วย

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความต้องการ หมายถึง ความอยากได้ เมื่อมนุษย์เกิดความรู้สึกลึกดังกล่าวก่อให้เกิดสิ่งเร้ามากระตุ้น และมีแรงขับภายใน ส่งผลให้เกิดการดิ้นรนเพื่อแสวงหาการตอบสนองความต้องการนั้น การศึกษาความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ด้านเนื้อหา รูปแบบรายการ ภาษากลาง/ภาษาท้องถิ่น เพื่อจะได้นำข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการไปพัฒนารายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาให้สอดคล้องกับผู้ฟังต่อไป

5. สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ในเรื่องสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จะอธิบายตามหัวข้อต่อไปนี้

- 5.1 ความเป็นมาของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- 5.2 นโยบายสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- 5.3 วัตถุประสงค์สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- 5.4 โครงสร้างสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- 5.5 พันธกิจสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- 5.6 ผังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

5.1 ความเป็นมาของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาได้กำหนดปรัชญาของมหาวิทยาลัยไว้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาได้มีบทบาทต่อชุมชนอย่างมาก ทั้งในด้านวิชาการและศิลปวัฒนธรรม ควรค่าแก่การเผยแพร่ให้ชุมชนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาจึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่ข่าวสารภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัย รวมถึงประชาสัมพันธ์ผลงานต่างๆ ไปสู่ชุมชนได้อย่างทั่วถึง “สถานีวิทยุกระจายเสียง” จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ทั่วถึง รวมทั้งสามารถให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการได้ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จึงได้จัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงขึ้น โดยใช้ชื่อว่า “สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา”

5.2 นโยบายสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีนโยบายกระตุ้นและสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรของมหาวิทยาลัย ผลิตผลงาน บทความ สารคดี ความรู้ทางวิชาการ ออกเผยแพร่แก่ชุมชน

5.3 วัตถุประสงค์สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อ

5.3.1 เพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

5.3.2 เพื่อจัดบรรยากาศการเรียนการสอนในการฝึกปฏิบัติจริง เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

5.3.3 เพื่อใช้เป็นสื่อในการเผยแพร่ผลงานและกิจกรรมของมหาวิทยาลัยรวมทั้งเป็นสื่อกลางระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน

5.3.4 เพื่อให้บริการความรู้แก่ชุมชนและสามารถให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการได้

5.3.5 เพื่อเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารของหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพให้กับชุมชน

5.4 โครงสร้างสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาสังกัดในกองกลางสำนักงานอธิการบดี ที่ประกอบด้วย งานธุรการและสารบรรณ งานประชุมและพิธีการ งานคลัง งานพัสดุ งาน

ประชาสัมพันธ์ งานอาคารและสถานที่ งานสวัสดิการ งานการเจ้าหน้าที่ และงานสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งมีบุคลากรรับผิดชอบในตำแหน่งหน้าที่ประจำสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ดังนี้

บุคลากรสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ประกอบด้วย

1) คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ อำนวยการเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ได้แก่

(1) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	ประธานกรรมการ
(2) รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร	รองประธานกรรมการ
(3) ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์	รองประธานกรรมการ
(4) คณบดีคณะครุศาสตร์	กรรมการ
(5) คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	กรรมการ
(6) คณบดีคณะวิทยาการจัดการ	กรรมการ
(7) คณบดีคณะเทคโนโลยีการเกษตร	กรรมการ
(8) คณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	กรรมการ
(9) คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์	กรรมการ
(10) คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการ
(11) ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน	กรรมการ
(12) ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา	กรรมการ
(13) ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี
สารสนเทศ	กรรมการ
(14) ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม	กรรมการ
(15) ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี	กรรมการ
(16) ประธานโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรม
ทางการศึกษา	กรรมการ
(17) ประธานโปรแกรมวิชานิติศาสตร์	กรรมการ
(18) ร.ต.ต.เกรียงไกรยุทธ ปักษา	ที่ปรึกษา
(19) นายชนพล รอดกุล	ที่ปรึกษา
(20) หัวหน้าสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	กรรมการและเลขานุการ

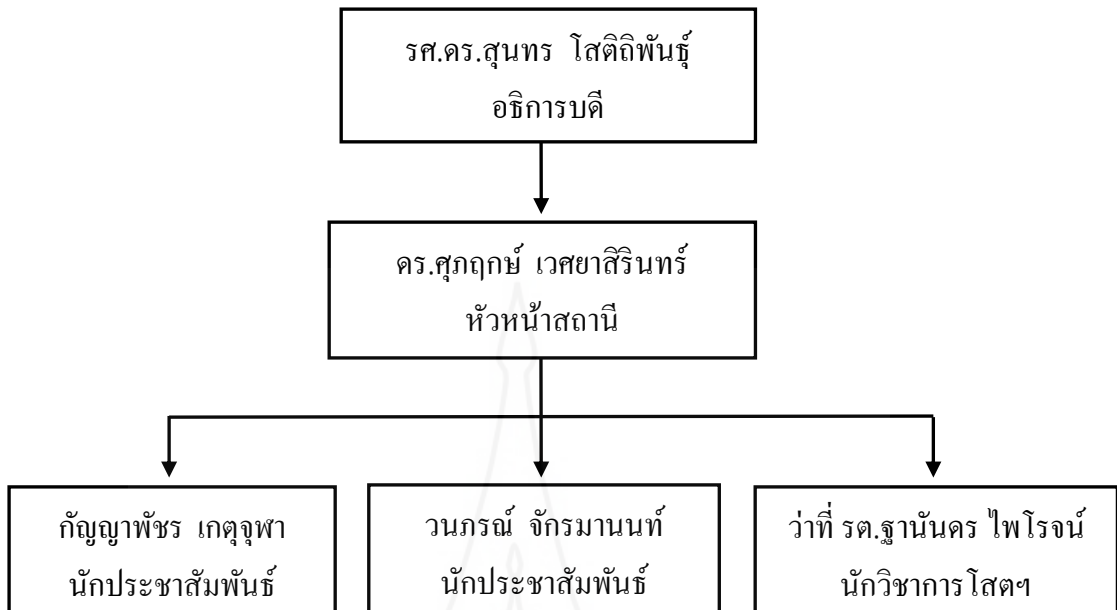
2) คณะกรรมการดำเนินงานสถานีวิทยเพื่อการศึกษา มีหน้าที่ ดำเนินงานบริหารสถานีวิทยเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติงานด้านวิทยุกระจายเสียงให้นักศึกษา และใช้เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมของมหาวิทยาลัย รวมทั้งให้ความบันเทิงแก่ชุมชน ได้แก่

(1) นายศุภฤกษ์ เวศยาสิรินทร์	หัวหน้าสถานีวิทยเพื่อการศึกษา
(2) นางเฉลิมศรี อรรถจนกุล	กรรมการ
(3) นางศราณี เวศยาสิรินทร์	กรรมการ
(4) นายบรรจง ทองสร้าง	กรรมการ
(5) นางจารุวรรณ เพชรรัักษ์	กรรมการ
(6) นายนิสัย พุดแก้ว	กรรมการ
(7) นายอุทธรณ์ แก้วซัง	กรรมการ
(8) นายชวฤทธิ์ ทองเพชรจันทร์	กรรมการ
(9) นางสาวจุฬารัตน์ หนูทอง	กรรมการ
(10) นางสาวศิริวรรณ ลักษณ์วงษ์	กรรมการและเลขานุการ

3) บุคลากรประจำสถานีวิทยเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีหน้าที่ ดำเนินงานสถานีวิทยเพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามพันธกิจและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานีวิทยเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้แก่

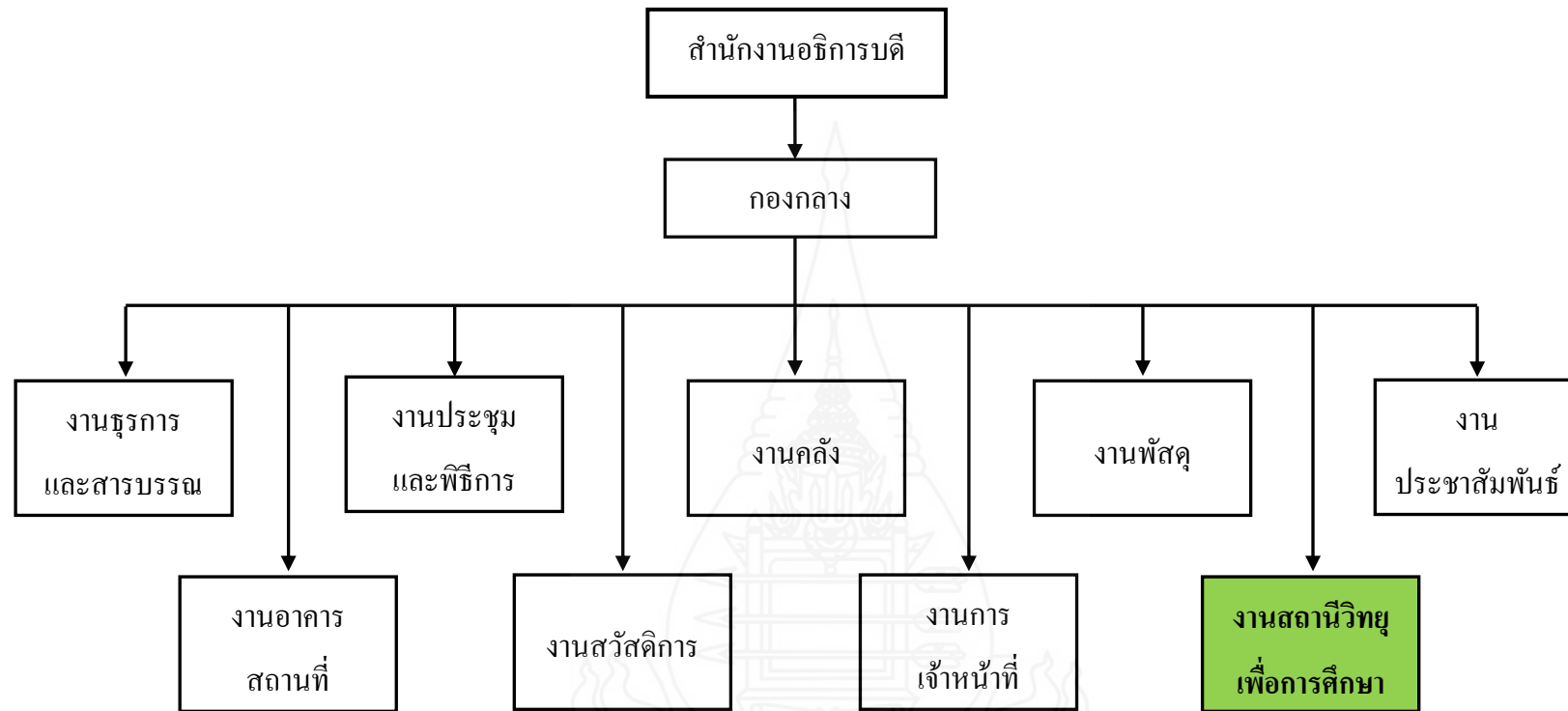
(1) นางกัญญาพัชร เกตุจุฬา	นักประชาสัมพันธ์
(2) นางสาวนภรณ์ จักรมานนท์	นักประชาสัมพันธ์
(3) ว่าที่ร.ต. ฐานันดร ไพโรจน์	นักวิชาการโสตทัศนศึกษา

ดังแสดงโครงสร้างสถานีวิทยเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และโครงสร้างการแบ่งส่วนหน่วยงานในกองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ดังนี้

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการแบ่งส่วน หน่วยงานในกองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

5.5 พันธกิจสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีพันธกิจในการบริการวิชาการและการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็งบนฐานของการมีส่วนร่วม

5.6 การจัดรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ออกอากาศในระบบ F.M. กำลังส่ง 500 วัตต์ คลื่นความถี่ 105.75 MHz. เสนอรายการประเภทข่าวสาร สารความรู้ ควบคู่ความบันเทิง ดำเนินการออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 06.30-22.00น. วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 06.00-19.00 น. รายละเอียดตามผังรายการ ดังนี้

ผังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา FM.105.75 MHz (จันทร์ – ศุกร์)

วัน/ เวลา	06.00- 08.30	08.30-10.00	10.00-12.00	12.00- 13.00	13.00-14.00	14.00-15.00	15.00- 17.00	17.00-19.00	19.00- 20.30	20.30-22.00
จันทร์	รับสัญญาณจากวิทยุรัฐทีวี (เช้าช่วงเช้า)	รายการเสน่ห์ เอกฉัตรไทย DJ.หญิงวรรณภรณ์ (สาระศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม)	รายการ Healthy Clinic มุมสุขภาพ DJ.เปิ้ล กัญญาพัชร (สาระเกี่ยวกับ สุขภาพ)	รับสัญญาณจาก สวท.	รายการปรีดิตร สัมพันธ์ (งานประชาสัมพันธ์)	รายการกกด.สปช. สงขลาคุยเรื่องขกร่าง รัฐธรรมนูญ (กกด.สปช.สงขลา)	รายการ บิณฑล ส่องใต้ DJ.หมีว (สาระ ความรู้ ท้องถิ่น)	รายการ เกษตรพาเพลิน จ.-พ. DJ.อาร์ม+DJ.ฝน (สาระเกี่ยวกับ การเกษตร)	รับสัญญาณจาก... สวท.+รายการใต้ต้นตึก+ข่าวในพระราชวัง	รายการ Fashion Review จ.-พ. DJ.ลูกนุ้+DJ.ฟ้าใส (สาระเกี่ยวกับ แฟชั่น)
อังคาร					รายการช่อเสลา (คณะมนุษยฯ)	รายการ น่ารู้ น่าคิด (อ.สุริยงค์)				รายการ เกษตรพาเพลิน จ.-พ. DJ.อาร์ม+DJ.ฝน (สาระเกี่ยวกับ การเกษตร)
พุธ					รายการกกด.พพบ ประชาชน (กกด.จ.สงขลา)	ศูนย์ข่าวสาร ตลาดแรงงานสงขลา พพบประชาชน (แรงงานจ.สงขลา)				รายการ เกษตรพาเพลิน จ.-พ. DJ.อาร์ม+DJ.ฝน (สาระเกี่ยวกับ การเกษตร)
พฤหัสบดี					รายการพัฒนาสัมพันธ์ (กองพัฒนาศึกษา)	รายการไฟฟ้าพบ ประชาชน (การไฟฟ้าจ.สงขลา)				รายการ เกษตรพาเพลิน พจ.-ศ. DJ.น้ำริน+DJ.มั้น (สาระเกี่ยวกับ การเกษตร)
ศุกร์					รายการเทศบาลเมือง เขารูปช้างพบ ประชาชน (ทบ.เขารูปช้าง)	รายการLibInfo by ARIT สาระดีดีจาก ห้องสมุดสู่ชุมชน (สำนักวิทยบริการ)				รายการ เกษตรพาเพลิน พจ.-ศ. DJ.น้ำริน+DJ.มั้น (สาระเกี่ยวกับ การเกษตร)

ผังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา FM.105.75 MHz (เสาร์-อาทิตย์)

วัน/เวลา	06.00-07.00	07.00-08.00	08.00-10.00	10.00-12.00	12.00-13.00	13.00-15.00	15.00-17.00	17.00-19.00
เสาร์ อาทิตย์	รายการ ธรรมะวาไรตี้ (อ.สุริยงค์)	รับสัญญาณข่าว จาก สวท.	รายการ พากิน พาเที่ยว DJ.ไอนา+DJ.จิ้งจก (สาระท่องเที่ยว ทั่วไทย)	รายการ Movie Theater DJ.เคนดี้ (สาระอ็อปเคท หนัง)	รับสัญญาณข่าว จาก สวท.	รายการ พลังงานน่ารู้ DJ.ตุ๊กตา (สาระเรื่อง พลังงาน)	รายการ IT.COM DJ.แมน+DJ.แบงค์ (สาระเรื่องอาหาร)	รายการ Sport Today DJ.ตาต้า+DJ.กิมจิ (สาระเรื่องกีฬา)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มนตรี มีเนียม และพิเชษฐ เพียรเจริญ (2550) ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี F.M.107.25 MHz” พบว่า ผู้ฟังของสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี F.M.107.25 MHz ส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.9 มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 54.70 มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 42.40 อาชีพนักศึกษาและนักเรียน ร้อยละ 58.50 รับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ร้อยละ 76.30 เวลาที่ชอบฟังเปิดรับฟัง เวลา 21.00-24.00 น. ร้อยละ 47.90 สถานที่ที่ผู้ฟังชอบเปิดรับฟังที่บ้าน ร้อยละ 91.50 เหตุผลที่ผู้ฟังชอบเปิดรับฟัง คือ เพื่อความบันเทิง ร้อยละ 83.60 นักจัดรายการที่ผู้ฟังชอบมากที่สุดคือ นางสาววิภากร สุวรรณกุล ร้อยละ 32.00 ความพึงพอใจของผู้ฟังต่อรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่า รายการข่าวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า รายการข่าวต้นชั่วโมง จากกรมประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด รายการวิชาการ 25 นาที โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลางแต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการสุขภาพดี ไม่มีขาย และรอบรู้กับ ม.อ. อยู่ในระดับมากที่สุด รายการวิชาการ 3 นาที โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการสุขภาพของเราอยู่ในระดับมากที่สุด รายการบันเทิง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการเลิฟเรดิโอ เวลา 16.10-17.00 น. ดำเนินรายการโดย นางสาววิภากร สุวรรณกุล อยู่ในระดับมากที่สุด รายการที่ผู้ฟังต้องการให้เพิ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รายการเพลงและเกมให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะควรมีรายการที่เสนอรายการเกี่ยวกับการเพิ่มพูนความรู้ภาษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ผลการวิจัย การละเล่น ซึ่งเป็นศิลปะ วัฒนธรรมพื้นบ้าน ข่าวการศึกษา สารสุขภาพ การพูดคุยกับผู้บริหารกิจกรรมนักศึกษา สรุปสถานการณ์ปัจจุบันกับจังหวัดชายแดนภาคใต้

พิรพล ชัยสนาม (2553) ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจในการรับฟังสถานีวิทยุคลื่นความถี่ FM. 107.75 MHz นครพนม” พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 18 ปี กลุ่มผู้ฟังมีอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ผู้ฟังมีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย และประกาศนียบัตรวิชาชีพ มากที่สุด และมีระดับรายได้ส่วนใหญ่ ต่ำกว่า 5,000 บาท ผลการศึกษาทางด้านพฤติกรรมกรับฟังสถานีวิทยุคลื่นความถี่ FM. 107.75 MHz นครพนม พบว่า กลุ่มตัวอย่างรับฟังรายการทางสถานีวิทยุระหว่างเวลา 09.01-13.00 น. ใช้เวลารับฟังนานวันละ 1-3 ชั่วโมง สำหรับการติดต่อกับทางสถานีนั้นผู้ฟังจะทำการติดต่อกับทางนักจัดรายการวิทยุ

ทางโทรศัพท์เป็นส่วนใหญ่อันการรับรู้ รับฟัง และรู้จักสถานีนั้นพบว่า ส่วนใหญ่เปิดวิทยุรับฟังเอง ด้านความพึงพอใจในการรับฟังขององค์ประกอบการจัดรายการนั้น ในภาพรวมทั้งหมดของผู้ฟังพบว่า อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าในด้านผู้ส่งสาร ได้แก่ นักจัดรายการเพลงสตริง นักจัดรายการเพลงเพื่อชีวิต นักจัดรายการ เพลงลูกทุ่ง และนักจัดรายการเพลงสากล และในด้านสื่อ ได้แก่ ความชัดเจนของคลื่น และรัศมีการออกอากาศ ผู้รับฟังมีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนในด้าน การส่งเสริมการรับฟัง ได้แก่ การเล่นเกมแจกของรางวัล การจัดพบปะสังสรรค์ การจัดกิจกรรม และในด้านการโฆษณาของทางสถานี ได้แก่ การโฆษณาธุรกิจเรื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ การโฆษณาธุรกิจของใช้ทั่วไป การโฆษณาธุรกิจร้านอาหาร และการโฆษณาธุรกิจ การเกษตรนั้น ผู้ฟังมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง จากการศึกษาจึงสามารถสรุปผลได้ว่า ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ การศึกษา และอาชีพมีผลต่อความพึงพอใจในการรับฟังขององค์ประกอบการจัดรายการด้านนักจัดรายการเพลงสตริง นักจัดรายการเพลงลูกทุ่งและการโฆษณาธุรกิจเรื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ทางสถานีวิทยุคลื่นความถี่ FM. 107.75 MHz นครพนม ดังนั้น สถานีวิทยุคลื่นความถี่ FM. 107.75 MHz นครพนมจึงควรที่จะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของการจัดรายการ ด้านผู้ส่งสาร ได้แก่ นักจัดรายการเพลงสตริงและนักจัดรายการเพลงลูกทุ่ง รวมถึงด้านการโฆษณาของสถานี ได้แก่ การโฆษณาธุรกิจเรื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยต้องมีความเหมาะสม กลมกลืน และสอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟัง

ศุภรศมี จิตกุลเจริญ วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์ (2553) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมกรับฟังและความต้องการรายการวิทยุเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง” พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนมากเป็นนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 15-25 ปี ยังไม่ได้ทำงาน จึงยังไม่มีรายได้ นอกจากนี้โดยภาพรวมนักศึกษาไม่รู้จักรายการวิทยุเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง หากจะรับฟังก็จะฟังทุกรายการ รองลงมา คือ จะฟังเทปคำบรรยายกระบวนวิชาบังคับของคณะต่างๆ เพราะต้องการรู้และเข้าใจบทเรียนมากขึ้น อีกทั้งขณะที่ฟังสามารถทำกิจกรรมอย่างอื่น ได้ด้วย และส่วนใหญ่คาดว่าจะรับฟังได้ในช่วงเวลา 18.01-20.00 น. ที่บ้านขณะอ่านหนังสือ/ทำการบ้าน โดยมีการติดตามฟังรายการนานๆครั้ง นักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการด้านองค์ประกอบรายการประเภทความรู้วิชาการ โดยรวมทุกด้านระดับปานกลาง แต่ต้องการมากในเรื่องการสรุปประเด็นเนื้อหาชัดเจน และสอดคล้องกับตำราเรียนในกระบวนวิชานั้นๆ รายการประเภทบันเทิงและความรู้ทั่วไปโดยรวมต้องการในระดับมาก ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความน่าเชื่อถือและทันสมัยของข้อมูล รองลงมา คือ รูปแบบรายการน่าสนใจและเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ ส่วนรายการประเภทข่าวสาร ความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ต้องการให้เนื้อหา มีประโยชน์ต่อผู้ฟัง น่าเชื่อถือและทันสมัย นักศึกษาส่วนใหญ่ มีความต้องการด้านการนำไปใช้ประโยชน์จากรายการทั้งสามประเภท โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ใช้ในการทบทวนบทเรียนสำหรับการสอบ และติดตามข่าวสารของมหาวิทยาลัยและสังคม การทดสอบสมมติฐานพบว่า 1) ลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และคณะส่วนใหญ่แล้ว ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านองค์ประกอบรายการและการนำไปใช้ประโยชน์ ยกเว้น บางลักษณะประชากร เช่น คณะและรายได้ มีความสัมพันธ์กับความต้องการทั้งสองด้าน ในบางประเภทรายการ 2) ประเภทรายการมีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านองค์ประกอบ รายการและการนำไปใช้ประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ความต้องการทั้งสองด้านก็มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ถ้ามหาวิทยาลัยมีการปรับปรุงรายการตามความต้องการนักศึกษาส่วนใหญ่คาดว่าจะรับฟังรายการวิทยุ เพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในระดับปานกลางถึงมาก และต้องการจะฟังรายการวิทยุ ของมหาวิทยาลัยผ่านทางวิทยุ เอฟ.เอ็ม. และวิทยุอินเทอร์เน็ต

สิริพงษ์ สงวนนวน (2552) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับและความต้องการรูปแบบรายการวิทยุเพื่อการศึกษาและการวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี” พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.0 มีอายุระหว่าง 20-29 ปี ร้อยละ 46.0 สถานะส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา ร้อยละ 89.5 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 64.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ชอบฟังรายการวิทยุในระดับปานกลางจะฟังนานๆ ครั้ง ในช่วงเวลา 21.00-24.00 น. ของทุกวัน โดยฟังจากคอมพิวเตอร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ฟังในขณะที่พักผ่อน ชอบฟังรายการเพลง ชอบให้มีผู้ดำเนินรายการคนเดียว และพูดคุยสนุกสนาน เหตุผลคือ ฟังเพื่อแก้เหงา-ผ่อนคลายอารมณ์ ส่วนใหญ่ไม่เคยติดต่อกับรายการวิทยุ และไม่เคยฟังรายการวิทยุที่จัดโดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ส่วนความต้องการรูปแบบรายการนั้นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยลำดับแรก คือ ต้องการรายการบันเทิง ถัดมาคือ รายการที่ให้ความรู้ และรายการที่ให้ข่าวสาร ตามลำดับ ด้านผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ควรจัดให้มีรายการวิทยุเพื่อการศึกษาและการวิจัยเพื่อเป็นสื่อกลางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ให้กับกลุ่มผู้ฟัง และให้นักศึกษาได้มีโอกาสใช้ค้นคว้าและฝึกปฏิบัติ

จุฬารัตน์ นุชบงก์ (2555) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมและความต้องการในการรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ” พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.25 มีอายุระหว่าง 25-34 ปี ร้อยละ 50.75 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 26.25 การรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ส่วนใหญ่เคยฟัง ร้อยละ 90.5 และไม่เคยฟัง ร้อยละ 9.5 การรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ส่วนใหญ่

ฟังที่ทำงาน ร้อยละ 70.25 ชอบรายการเพลง ร้อยละ 69.0 ความถี่ในการฟังรายการวิทยุ ส่วนใหญ่ฟังมากกว่า 3-6 ชั่วโมง/วัน ร้อยละ 56.5 ที่อยู่ปัจจุบันอยู่ในเขตอำเภอเมือง ศรีสะเกษ ร้อยละ 34.0 ในด้านความพึงพอใจต่อรายการวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พบว่า การรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ร้อยละ 49.0 เป็นลำดับที่ 3 ในเขตจังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่ชื่นชอบนักจัดรายการ ร้อยละ 66.25 เพราะผู้ดำเนินรายการพูดคุยเรื่องสนุกสนาน ร้อยละ 48.5 รับฟังสถานีเดียวเป็นประจำ ร้อยละ 48.5 รับฟังรายการส่วนใหญ่ของทางสถานี ร้อยละ 43.25 ฟังช่วงเวลา 09.01-13.00 น. ร้อยละ 38.5 และส่วนใหญ่รับฟังรายการบันเทิง ร้อยละ 62.5 รายการลูกทุ่ง ราชภัฏ ร้อยละ 72.25 และการนำเสนอรายการสาระความรู้ และวิชาการ อยู่ในเกณฑ์ พอดี ร้อยละ 46.5 สำหรับความต้องการในการรับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ในภาพรวม พบว่า ด้านความต้องการวัตถุประสงค์รายการวิทยุต้องการรายการที่ให้ความบันเทิง อยู่ในระดับมาก ด้านเนื้อหารายการวิทยุ พบว่า ต้องการรายการเพลง อยู่ในระดับมาก ด้านลักษณะของผู้ดำเนินรายการ พบว่า ต้องการนำเสนอเสียงชัดเจน อยู่ในระดับมาก ด้านความต้องการฟังเพลง พบว่า ต้องการฟังเพลงลูกทุ่ง อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการนำเสนอสาระความรู้ พบว่า ต้องการให้เสนอสาระความรู้บริการชุมชน อยู่ในระดับมาก ด้านลักษณะการดำเนินรายการประเภทสาระความรู้ พบว่า ต้องการมีผู้ดำเนินรายการคนเดียวนำเสนอเกร็ดความรู้ อยู่ในระดับมาก

ธัญชนก สีหาพล (2553) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการรับฟัง ความคาดหวัง และความพึงพอใจของผู้ฟังรายการวิทยุด้านการเกษตร: กรณีศึกษาสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (เชียงใหม่) A.M. 612 KHz. และสถานีวิทยุเสียงจากแม่โจ้ F.M.95.5 MHz” พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่รับฟังทั้งสองสถานีนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุในช่วงมากกว่า 50 ปี มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพค้าขายและมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีพฤติกรรมการรับฟังทั้งสองสถานีเหมือนกัน คือ รู้จักสถานี 4 ปีขึ้นไป จากการหมั่นคลื่นมาเจอโดยบังเอิญ รับฟังทางวิทยุอยู่ที่บ้านในช่วงเช้าโดยมีความชัดเจนดี และฟัง 1-2 วันต่อสัปดาห์ รับฟังทางเว็บไซต์เป็นส่วนน้อย โดยฟังสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในช่วงเด็ก แต่สถานีวิทยุเสียงจากแม่โจ้นั้นฟังในช่วงบ่ายและช่วงค่ำ เลือกฟังทั้งสองสถานีเพราะมีสาระความรู้ส่วนมาก ไม่เคยมีส่วนร่วมในรายการวิทยุ กลุ่มตัวอย่างคาดหวังต่อทั้งสองสถานี มีความคล้ายกันคือ ด้านเนื้อหาความเหมาะสมของผู้ดำเนินรายการ และสามารถนำความรู้และสาระไปปรับใช้อยู่ในระดับมาก กลุ่มตัวอย่างทั้งสองสถานีมีความพึงพอใจทั้งด้านเนื้อหาและความเหมาะสมของผู้ดำเนินรายการอยู่ในระดับมาก แต่ต่างกันคือ ผู้ฟังวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นั้น กลุ่มตัวอย่างต้องการรูปแบบรายการข่าว ส่วนสถานีวิทยุเสียงจากแม่โจ้นั้น กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการรายการสาระความรู้สูงสุด

แต่ความต้องการที่มีต่อทั้งสองสถานียี่ คือ เนื้อหาด้านข่าวสารท้องถิ่น การเกษตร กิจกรรมจัดอบรม และสำหรับสถานีวิทยุเสียงจากแม่โจ้ควรปรับปรุงคลื่นให้มีความชัดเจนมากขึ้น ในด้านการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น โครงสร้างการบริหารงานของสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จัดตั้งอย่างเต็มรูปแบบและบริหารจัดการกิจการแยกตัวเป็นอิสระ ดำเนินการทางด้านธุรกิจเพื่อเลี้ยงสถานีให้สามารถอยู่ได้ด้วยตัวเอง นโยบายมาจากคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการดำเนินงาน มีเป้าหมายเพื่อการเป็นวิทยุเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและบริการสาธารณะ จุดแข็งคือ การเป็นวิทยุที่มีกำลังส่งในบริเวณกว้าง มีการบริหารแบบเบ็ดเสร็จ มีระบบข้อมูลให้บริการบนฐานสื่อออนไลน์ จุดอ่อน คือการเกิดขึ้นของวิทยุชุมชนและสื่อใหม่ๆ ทำให้เกิดการแข่งขันสูง โดยออกอากาศตั้งแต่เวลา 05.00-24.00 น. เป็นการเกษตรร้อยละ 80.0 บริการสาธารณะร้อยละ 20.0 เน้นการบริหารเชิงธุรกิจแต่เนื้อหาไม่เป็นธุรกิจ มีเป้าหมายคือ การไม่แสวงหากำไร และถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรได้รับประโยชน์มากที่สุด ในแง่ของการประกอบการจะเปลี่ยนไปในเชิงธุรกิจด้านการเกษตร และปรับความเป็นวิทยุให้มีความทันสมัย ในขณะที่สถานีวิทยุเสียงจากแม่โจ้นั้น มีโครงสร้างและบริหารจัดการหน่วยงานในแบบง่ายๆ กะทัดรัด ค่อยเป็นค่อยไป ใช้งบประมาณของมหาวิทยาลัยดำเนินการทั้งหมด นโยบายมาจากผู้บริหารบางส่วนและหัวหน้าสถานี มีเป้าหมายเพื่อเป็นวิทยุเพื่อการศึกษา จุดแข็งคือ มีเจตนาธรรมณ์ไม่หวังผลเชิงธุรกิจ และเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความเด่นด้านการเกษตร มีความน่าเชื่อถือ ส่วนจุดอ่อนนั้นคือ แบนรับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด การบริหารแบบราชการทำให้ล่าช้า และเกิดการทับซ้อนของคลื่น ในการแบ่งสัดส่วนของรายการนั้น เป็นเกษตรร้อยละ 30.0 สารความรู้ ร้อยละ 50.0 และบันเทิงร้อยละ 20.0 ออกอากาศตั้งแต่เวลา 06.00-22.00 น. ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อสถานีคือ การเกิดคลื่นรบกวนจากวิทยุชุมชน ส่วนปัจจัยภายใน คือ การบริหารจัดการ สถานีมีเป้าหมายคือ ไม่มุ่งเน้นด้านธุรกิจ ต้องการให้ประชาชนได้ประโยชน์และความรู้มากที่สุด ซึ่งเมื่อใดที่พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ประกาศใช้แล้ว มหาวิทยาลัยพร้อมให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่รวมถึงการมีคณะกรรมการบริหารจัดการสถานีที่แข็งแกร่งขึ้นด้วย

ณัฐกร ไค่ณุ่นภา (2552: 93) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 97.5 เมกะเฮิรท์ซ ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานคร” พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 โดยส่วนใหญ่มีอายุ 15-25 ปี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาคืออายุ 26-36 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 มี

อาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 รองลงมาคือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ส่วนใหญ่มีความถี่ในการรับฟังรายการเกือบทุกวัน (5-6 วัน/สัปดาห์) จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมา คือ ฟังบ้าง (3-4 วัน/สัปดาห์) จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ส่วนใหญ่ ใช้ระยะเวลาในการรับฟังรายการในแต่ละวันมากกว่า 5 ชั่วโมง/วัน จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 รองลงมา คือ รับฟังรายการประมาณ 3-4 ชั่วโมง/วัน จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 และติดตามรับฟังรายการประมาณ 3-4 ปี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมา คือ ติดตามรับฟังรายการประมาณ 1-2 ปี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ส่วนใหญ่มีลักษณะในการเปิดรับฟังรายการโดยฟังเฉพาะช่วงเวลาที่เปิดเพลง จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 รองลงมา คือ เปิดเฉพาะช่วงดีเจที่ตนเองชื่นชอบ จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 ส่วนใหญ่เปิดรับฟังรายการจากที่ทำงาน จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมาคือ ที่บ้าน จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 ส่วนใหญ่ได้ยินคนอื่นพูดถึง เลยลองฟังดู จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมาคือ หมุนคลื่นนี้โดยบังเอิญ จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อความบันเทิง ผ่อนคลายความตึงเครียด จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมาคือ เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่นผ่านทางรายการวิทยุ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 ส่วนใหญ่มีลักษณะการมีส่วนร่วมสนุกทาง SMS, MMS จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมาคือ ทางโทรศัพท์ จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชื่นชอบเพลงแนว Pop จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมาคือแนว Rock จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 ส่วนใหญ่ทราบข่าวสารของสถานีวิทยุจากรายการวิทยุ เอฟ.เอ็ม. 97.5 เมกะเฮิรตซ์ จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 รองลงมาคือ จากโทรทัศน์ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 และส่วนใหญ่ชอบรับฟังช่วงเวลาในการจัดรายการของดีเจเลิฟ (LOVE) ดนัยภัทร พิบูลสงคราม จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมา คือ อื่นๆ เช่น ดีเจดอส (DOS) วัฒนากร ทิพจร ดีเจแชมป์ (CHAMP) ชญาณ์ตถภัทร์ ตรีชอบ เป็นต้น จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 ผลการวิเคราะห์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ฟังส่วนใหญ่มีความถี่ในการรับฟังรายการ เกือบทุกวัน (5-6 วัน/สัปดาห์) ใช้ระยะเวลาในการรับฟังรายการในแต่ละวันมากกว่า 5 ชั่วโมง/วัน ติดตามรับฟังรายการประมาณ 3-4 ปี ส่วนใหญ่มีลักษณะในการเปิดรับฟังรายการโดยฟังเฉพาะช่วงเวลาที่เปิดเพลง ส่วนใหญ่เปิดรับฟังรายการจากที่ทำงาน ส่วนใหญ่ได้ยินจากคนอื่นพูดถึงเลยลองฟังดู และมีวัตถุประสงค์ในการรับฟังรายการเพื่อความบันเทิง ผ่อนคลายความตึงเครียด มีลักษณะการมีส่วนร่วมสนุกทาง SMS, MMS ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อประโยชน์ และความพึงพอใจ ที่ว่าผู้รับสารไม่ได้เป็นเพียงผู้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนเท่านั้น แต่ผู้รับสารจะเลือกใช้สื่อประเภทต่างๆ และเลือกรับเนื้อหาข่าวสารเพื่อ

ตอบสนองความต้องการ โดยอาศัยพื้นฐานความต้องการของตนเป็นหลักการบริโภคสื่อมวลชนขึ้นอยู่กับความต้องการหรือแรงจูงใจของผู้รับสาร ซึ่งสภาวะของสังคมและจิตใจที่แตกต่างกัน ทำให้บุคคลมีความต้องการต่างกัน ทำให้เกิดความคาดหวังว่าสื่อแต่ละประเภทจะสนองตอบความต้องการได้ต่างกันออกไป

ณิชนุช เอี่ยมताल (2552) ศึกษาเรื่อง “การนำเสนอรายการวิทยุของสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ 010” พบว่า รายการวิทยุที่สอดคล้องกับความต้องการผู้ฟังในระดับมาก ได้แก่ รายการข่าว และรายการเพลง สำหรับรายการพูดคุยกับผู้ฟัง สนทนา สัมภาษณ์ สารคดี นิติสารทางอากาศ ถาม-ตอบปัญหา ปกิณกะ ละครวิทยุ บรรยายเหตุการณ์ อภิปราย อยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการเสนอรายการวิทยุให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟัง ดังนี้ รายการพูดคุยกับผู้ฟังเพิ่มการให้ผู้ฟังร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะ รายการสนทนา เปิดโอกาสให้ผู้ฟังเข้าร่วมสนทนาในประเด็นต่างๆ รายการสัมภาษณ์ มีการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ รายการอภิปราย ควรเป็นรายการที่ผู้ร่วมรายการมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รายการสารคดีเป็นผู้บรรยาย เป็นผู้เล่าประกอบกับเทป รายการนิติสารทางอากาศ ประกอบด้วยเรื่องย่อยๆ หลายเรื่อง หลายรส รายการถาม-ตอบปัญหา เปิดโอกาสให้ผู้ฟัง เข้ามาตอบปัญหาในห้องส่ง รายการปกิณกะ เสนอเรื่องราวที่มีประโยชน์ รายการละคร สอดแทรกสาระความรู้ไว้ด้วย รายการบรรยายเหตุการณ์ เน้นรายงานสถานการณ์จากสถานที่จริง ทันเหตุการณ์ แนวทางการกำหนดรายการวิทยุจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเป็นไปได้ในระดับมาก รูปแบบรายการวิทยุที่กำหนดมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟัง

สุภัททา ศรีมัลลานนท์ (2553) ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตรายการวิทยุการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง” พบว่า 1) ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้ผลิตรายการตอบปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายการวิทยุการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาที่ตรงกับเนื้อหาวิชาที่บรรยายหรือผลิตรายการอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนช่างเทคนิคนั้นมีความกระตือรือร้นในการทำงานและความรับผิดชอบในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายมากที่สุด 2) ความคิดเห็นของกลุ่มผู้ฟังรายการที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง สามารถรับฟังรายการวิทยุได้ชัดเจน ช่วงเวลาที่สะดวกในการรับฟังมากที่สุด คือ ช่วงเวลา 21.00-23.00 น. การออกอากาศรายการ 30 นาทีต่อครั้ง รูปแบบรายการที่เหมาะสมที่สุด คือ การบรรยายล้วน ผู้ผลิตรายการมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ได้รับความรู้จากการฟังรายการวิทยุการศึกษา เพื่อใช้ในการชีวิตประจำวันและช่วยให้ประสบความสำเร็จการศึกษา และฟังจากวิทยุทรานซิสเตอร์ น้อยกว่า 5 วิชา/รายการต่อสัปดาห์ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายการวิทยุการศึกษาของผู้ฟังรายการวิทยุ

การศึกษาจากสภาพการรับฟัง อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ได้แก่ รายการที่ออกอากาศไม่ตรงกับตารางที่กำหนด ผู้บรรยายพูดเร็วเกินไป เรียนตามไม่ทัน ไม่เน้นประเด็นสำคัญของเนื้อหา

บทดิษฐ์ คงใหญ่ และคณะ (2557) ศึกษาเรื่อง “การเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนคลื่นประชาธิปไตย F.M.92.25 MHz” พบว่า ผู้ฟังรายการวิทยุชุมชนคลื่นประชาธิปไตย F.M.92.25 MHz เป็นเพศชาย และเพศหญิง จำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุ 30-39 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัท และมีรายได้ 20,001-30,000 บาท ผู้ฟังส่วนใหญ่รับฟังรายการวิทยุชุมชนคลื่นประชาธิปไตย F.M.92.25 MHz 5-6 ครั้งต่อสัปดาห์ ใช้เวลาในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนคลื่นประชาธิปไตย F.M.92.25 MHz เป็นเวลา 1-2 ชม.ต่อวัน รองลงมาจำนวน 2-3 ชม.ต่อวัน เวลาที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังรายการวิทยุชุมชนคลื่นประชาธิปไตย F.M.92.25 MHz. อยู่ในช่วง 12.00 น. รองลงมา ช่วง 14.00 น. และช่วง 10.00 น. สำหรับรายการที่เปิดรับฟังรายการคนข่าวคุยข่าว รายการข่าวบ้านการเมือง รายการส่องหุ่น รายการเรื่องจริงเช้านี้ และมีเหตุผลในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนคลื่นประชาธิปไตย F.M.92.25 MHz คือ เพื่อติดตามข่าวสารความเป็นไปในสังคม รองลงมาเพื่อนำข้อมูลข่าวสารที่ได้จากการรับฟังถ่ายทอดให้ผู้อื่น และเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับผู้ดำเนินรายการ ด้านความพึงพอใจในการรับฟัง พบว่า ผู้ฟังรายการวิทยุชุมชนคลื่นประชาธิปไตย F.M.92.25 MHz มีความพึงพอใจในการรับฟังวิทยุชุมชนคลื่นประชาธิปไตย F.M.92.25 MHz โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความพึงพอใจต่อคุณภาพรายการวิทยุชุมชนคลื่นประชาธิปไตย F.M.92.25 MHz พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ฟังพึงพอใจ ในระดับมากในเรื่องของความน่าสนใจด้านเนื้อหาที่น่าสนใจ และความคมชัดของสัญญาณในการรับฟัง ด้านความพึงพอใจต่อผู้ดำเนินรายการ พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในเรื่องของความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับข่าวที่น่าสนใจ การใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทยของผู้ดำเนินรายการ จรรยาบรรณ และความน่าเชื่อถือของผู้ดำเนินรายการ การตั้งคำถามต่อคู่สนทนาได้อย่างตรงประเด็น ความสามารถในการวิเคราะห์ข่าว และความสามารถในการอ่านหรืออธิบายข่าวให้ผู้ฟังเข้าใจได้อย่างชัดเจน ด้านความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการวิทยุชุมชนคลื่นประชาธิปไตย F.M.92.25 MHz พบว่า ผู้ฟังมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในเรื่องของการเปิดโอกาสให้ผู้ฟัง มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมตั้งประเด็นข่าว การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการร่วมแจ้งข่าวสารและการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการร่วมแจ้งข่าวสารการใช้ประโยชน์จากการรับฟังวิทยุชุมชนคลื่นประชาธิปไตย F.M.92.25 MHz พบว่า ผู้ฟังมีการเลือกใช้ประโยชน์จากการรับฟังวิทยุชุมชนคลื่นประชาธิปไตย F.M.92.25 MHz โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ฟังมีการ

ใช้ประโยชน์ในการนำไปถ่ายทอดให้ผู้อื่น ใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่น และใช้ประกอบการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน

วิศุญา เกตสุริยงค์ (2550) ศึกษาเรื่อง “ศึกษาพฤติกรรมกรรมการรับฟังวิทยุความต้องการและการมีส่วนร่วมในจุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนเทศบาลนครสงขลาของประชาชนในเขตเทศบาลนครสงขลา” พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.5 เป็นเพศชาย ร้อยละ 43.5 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี ร้อยละ 24.0 อายุ 26-35 ปี ร้อยละ 23.5 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 31.5 รองลงมามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. หรือเทียบเท่า ร้อยละ 31.0 อาชีพส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา ร้อยละ 25.0 รองลงมาเป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 24.3 สำหรับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับฟังวิทยุ ผลการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.8 มีเครื่องรับวิทยุ ฟังวิทยุที่บ้านของตนเอง ร้อยละ 66.5 รองลงมา มีการฟังที่ทำงาน ร้อยละ 17.7 ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.1 มีการฟังวิทยุทุกวัน ในหนึ่งสัปดาห์มีเวลาฟังวิทยุเฉลี่ย 15.73 ชั่วโมง โดยช่วงเวลาที่มีการรับฟังมากที่สุด คือ ช่วง 20.01 น. เป็นต้นไป ร้อยละ 32.1 รองลงมาคือในช่วง 17.00-20.00 น. คิดเป็นร้อยละ 27.7 ด้านการรู้จักวิทยุชุมชน ส่วนใหญ่ร้อยละ 41.6 ไม่รู้จักวิทยุชุมชน ร้อยละ 38.5 รู้จักวิทยุชุมชนดี และร้อยละ 19.9 รู้จักในระดับปานกลาง สำหรับความต้องการวิทยุชุมชน ส่วนใหญ่ต้องการให้ตัวแทนของประชาชนเป็นผู้ดำเนินรายการ เป็นเพศชาย และใช้ภาษากลางในการดำเนินรายการด้านเนื้อหาต้องการเนื้อหาประเภทข่าว เพลง และการศึกษาตามลำดับ ส่วนรูปแบบรายการส่วนใหญ่ ต้องการรายการข่าว รายการเพลง และรายการพูดคุยกับผู้ฟัง ประชาชนในเขตเทศบาลนครสงขลา เห็นด้วยต่อการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในจุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนเทศบาลนครสงขลา สำหรับการมีส่วนร่วมในจุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนเทศบาลนครสงขลา พบว่า การมีส่วนร่วม ในระดับแจ้งข่าวสาร ในระดับเข้ามาร่วมจัดรายการ และในระดับเป็นเจ้าของรายการ ประชาชนส่วนใหญ่สามารถมีส่วนร่วมได้ร้อยละ 70.6, 69.5 และ 51.5 ตามลำดับ ส่วนการมีส่วนร่วมในระดับที่ประชาชนรวมตัวกันในรูปคณะกรรมการ เพื่อมีส่วนร่วมในการกำหนดเนื้อหา วิธีการนำเสนอและจัดรายการเอง การมีส่วนร่วมโดยรวมตัวเป็นนิติบุคคล เพื่อขอใช้คลื่นความถี่ โดยจ้างมืออาชีพมาดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมโดยรวมตัวกันเป็นนิติบุคคลเพื่อขอเป็นเจ้าของวิทยุชุมชน โดยการดำเนินงานใช้อาสาสมัคร ประชาชนส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่าจะมีส่วนร่วมได้หรือไม่ ร้อยละ 51.8, 52.9 และ 51.5

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การจัดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟัง สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การจัดรายการวิทยุของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 2) การเปิดรับฟังรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 3) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 4) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

1.1.1 ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ประจำปี 2558

1.1.2 ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่อาศัยอยู่ในตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ประจำเดือนเมษายน 2558 ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

1.2.2 ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ความคลาดเคลื่อน ± 5 เปอร์เซนต์ ได้ขนาดตัวอย่าง 396 คน

การเลือกตัวอย่าง ใช้การเลือกแบบเจาะจง โดยการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ตำบลเขารูปช้าง จำนวน 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านบางดาน หมู่ที่ 2 บ้านเขาแก้ว หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งใหญ่ หมู่ที่ 4 บ้านสะพานยาว หมู่ที่ 5 บ้านปราบ หมู่ที่ 6 บ้านเหล่า หมู่ที่ 7 บ้านชายทะเล หมู่ที่ 8 บ้านท่าสะอ้าน

(ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย, 2558) หมู่บ้านละ 50 คน ด้วยการสอบถามกลุ่มตัวอย่างว่าพึงรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาหรือไม่ หากพึงจึงจะแจกแบบสอบถามและรอรับแบบสอบถามกลับทันที

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 แบบวิเคราะห์ผังรายการ ใช้สำหรับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการจัดรายการวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

2.2 แบบสอบถาม ใช้สำหรับวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

2.2.1 วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการเปิดรับผังรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

2.2.2 วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

2.2.3 วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 4 เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เป็นคำถามปลายปิด

ส่วนที่ 2 การเปิดรับผังรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้แก่ ประเภทรายการ สถานที่ที่เปิดรับฟัง ช่วงเวลาในการเปิดรับฟัง ความถี่ในการรับฟัง เป็นคำถามปลายปิด สำหรับรายการที่ชอบฟัง และผู้ดำเนินรายการที่ชื่นชอบ เป็นคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้แก่ ระดับความพึงพอใจด้านประเภทรายการ ผู้ดำเนินรายการ และด้านเทคนิค เป็นคำถามปลายปิด

ส่วนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

เกณฑ์การให้คะแนนในส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's scale) ดังนี้

ความพึงพอใจมากที่สุด	ระดับคะแนน 5
ความพึงพอใจมาก	ระดับคะแนน 4
ความพึงพอใจปานกลาง	ระดับคะแนน 3
ความพึงพอใจน้อย	ระดับคะแนน 2
ความพึงพอใจน้อยที่สุด	ระดับคะแนน 1

การแปลผล

ผู้วิจัยได้กำหนดการแปลผลออกเป็น 5 ระดับคือ ความพึงพอใจมากที่สุด ความพึงพอใจมาก ความพึงพอใจปานกลาง ความพึงพอใจน้อย และความพึงพอใจน้อยที่สุด โดยคำนวณค่าของระดับคะแนนจากสูตร (Yamane, 1973 อ้างถึงในจิระศักดิ์ คาระวิวัฒนา, 2548) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ระดับที่กำหนด}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ความพึงพอใจมากที่สุด	อยู่ในช่วงคะแนน	4.21 – 5.00
ความพึงพอใจมาก	อยู่ในช่วงคะแนน	3.41 – 4.20
ความพึงพอใจปานกลาง	อยู่ในช่วงคะแนน	2.61 – 3.40
ความพึงพอใจน้อย	อยู่ในช่วงคะแนน	1.81 – 2.60
ความพึงพอใจน้อยที่สุด	อยู่ในช่วงคะแนน	1.00 – 1.80

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ รศ.ดร.ปิยนันท์ ล้อมชวกร ผศ.ดร.ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร และผศ.เสาวนิจินนาลอง เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ประเด็นคำถาม และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย แล้วนำไปปรับปรุงให้สมบูรณ์ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

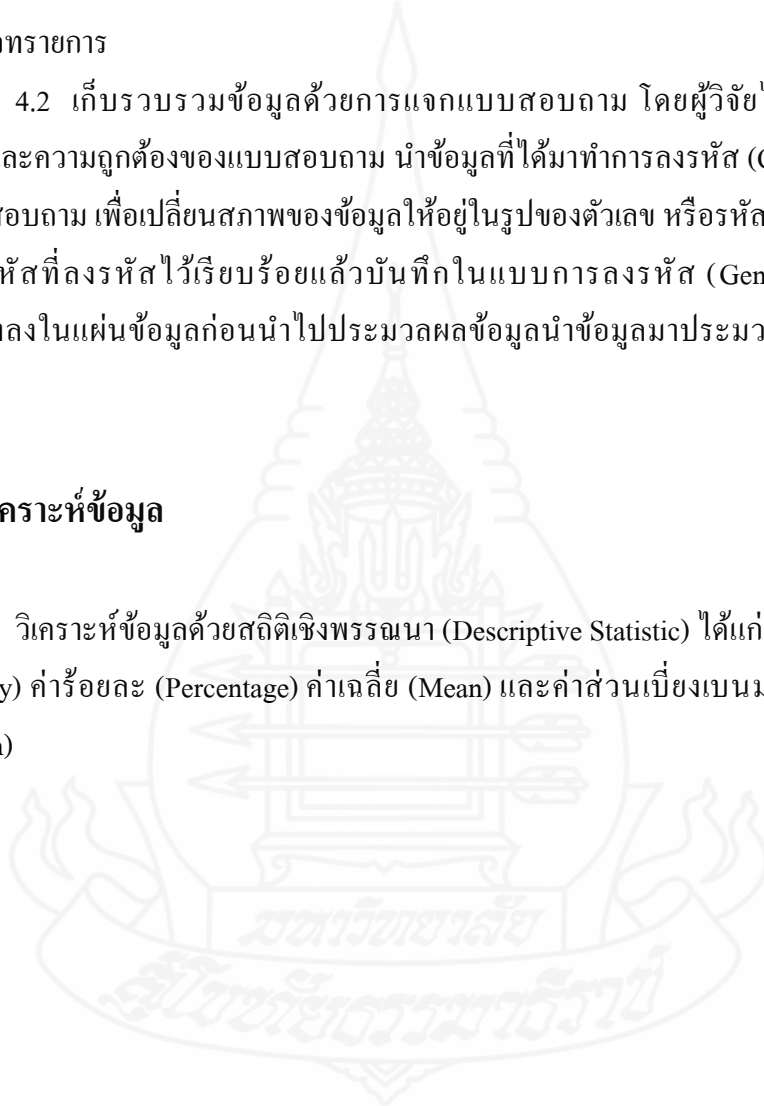
ผู้วิจัยจะเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยวิเคราะห์จากผังรายการของสถานีวิจัย เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และแบบสอบถาม

4.1 เก็บรวบรวมโดยใช้แบบวิเคราะห์ผังรายการของสถานีในประเด็นสำคัญของประเภทรายการ

4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาทำการลงรหัส (Coding) ในแต่ละข้อของแบบสอบถาม เพื่อเปลี่ยนสภาพของข้อมูลให้อยู่ในรูปของตัวเลข หรือรหัสที่สามารถอ่านค่าได้ คัดลอกรหัสที่ลงรหัสไว้เรียบร้อยแล้วบันทึกในแบบการลงรหัส (General Coding Sheets) เพื่อบันทึกลงในแผ่นข้อมูลก่อนนำไปประมวลผลข้อมูลนำข้อมูลมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Divination)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง “การจัดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความ
ต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา” แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การจัดรายการวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการรายการของ
ผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งแบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การเปิดรับฟังรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ส่วนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสงขลา

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การจัดรายการวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ผลการวิเคราะห์การจัดรายการเมื่อพิจารณาตามผังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พบว่า รายการทั้งหมดของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสงขลา มีทั้งหมด 23 รายการ โดยออกอากาศวันจันทร์ – ศุกร์ เวลา 06.30 – 22.00 น. รวม
วันละ 15 ชั่วโมง 30 นาที และออกอากาศวันเสาร์ – อาทิตย์ เวลา 06.00 – 19.00 น. รวมวันละ 13
ชั่วโมง โดยมีประเภทรายการและสัดส่วน ดังนี้

1.1 ประเภทรายการ

จากผังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีการแบ่งประเภทรายการ ดังนี้

- 1.1.1 ประเภทข่าว จำนวน 2 รายการ
- 1.1.2 ประเภทความรู้ จำนวน 8 รายการ
- 1.1.3 ประเภทบันเทิง จำนวน 3 รายการ
- 1.1.4 ประเภทบริการสาธารณะ จำนวน 10 รายการ

1.1.1 ประเภทข่าว ได้แก่ รายการเช้าข่าวสด รับสัญญาณโทรทัศน์จากไทยรัฐทีวี ออกอากาศ ทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 06.30-08.30 น. และการรับสัญญาณข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จ.สงขลา F.M. 90.50 MHz. 3 ช่วงเวลา ได้แก่ ข่าวเช้า ออกอากาศทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 07.00-08.00 น. ข่าวเที่ยง ออกอากาศทุกวันจันทร์-อาทิตย์ เวลา 12.00-13.00 น. และข่าวภาคค่ำ ออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 19.00-20.00 น. คิดเป็นร้อยละ 9 ของเวลาออกอากาศ

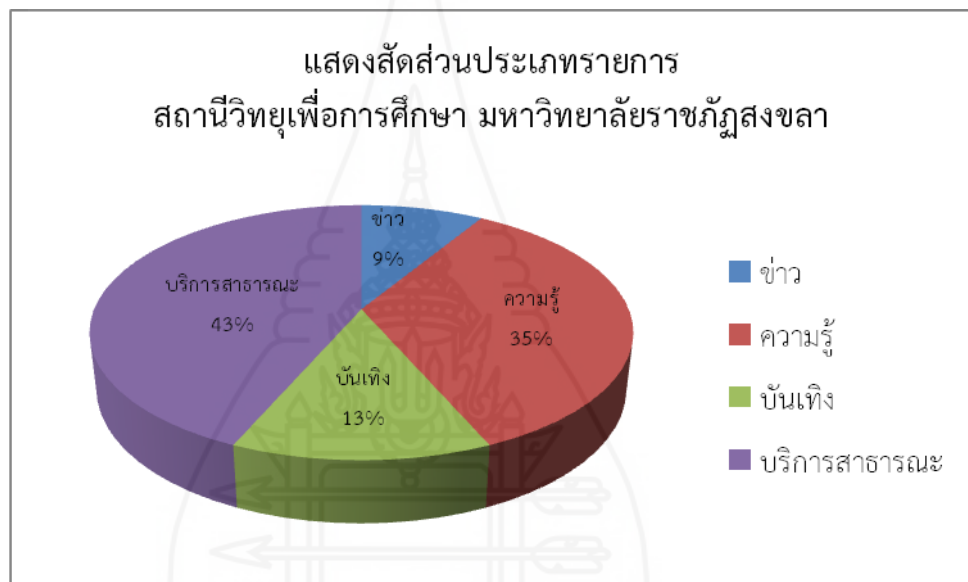
1.1.2 ประเภทความรู้ ได้แก่ เสน่ห์เอกลักษณ์ไทย ออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.30-10.00 น. รายการ Healthy Clinic ออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 10.00-12.00 น. รายการบินหลาล่องใต้ ออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 15.00-17.00 น. รายการเกษตรพาเพลิน ออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 17.00-19.00 น. รายการธรรมชาติอะไรดี ออกอากาศทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 06.00-07.00 น. รายการพลังงานน่ารู้ ออกอากาศทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 13.00-15.00 น. รายการ IT.com ออกอากาศทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 15.00-17.00 น. และรายการ Sport Today ออกอากาศทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 17.00-19.00 น. คิดเป็นร้อยละ 35 ของเวลาออกอากาศ

1.1.3 ประเภทบันเทิง ได้แก่ รายการ Fashion Review ออกอากาศทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 20.00-22.00 น. รายการพากินพาเที่ยว ออกอากาศทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 08.00-10.00 น. และรายการ Movie Theater ออกอากาศทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 15.00-17.00 น. คิดเป็นร้อยละ 13 ของเวลาออกอากาศ

1.1.4 ประเภทบริการสาธารณะ ได้แก่ รายการปาริฉัตรสัมพันธ์ ออกอากาศทุกวันจันทร์ เวลา 13.00-14.00 น. รายการกกด.สปข.จ.สงขลาคุยเรื่องขกร่างรัฐธรรมนูญ ออกอากาศทุกวันจันทร์ เวลา 14.00-15.00 น. รายการช่อเสลา ออกอากาศทุกวันอังคาร เวลา 13.00-14.00 น. รายการนำรู้่น่าคิด ออกอากาศทุกวันอังคาร เวลา 14.00-15.00 น. รายการ กกด.จ.สงขลาพบประชาชน ออกอากาศทุกวันพุธ เวลา 13.00-14.00 น. รายการศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงาน จ.สงขลา

พบประชาชน ออกอากาศทุกวันพุธ เวลา 14.00-15.00 น. รายการพัฒนสัมพันธ์ ออกอากาศทุกวันพฤหัสบดี เวลา 13.00-14.00 น. รายการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.สงขลาพบประชาชน ออกอากาศทุกวันพฤหัสบดี เวลา 14.00-15.00 น. รายการเทศบาลเมืองเขารูปช้างพบประชาชน ออกอากาศทุกวันศุกร์ เวลา 13.00-14.00 น. และรายการ LibInfo by ARIT ออกอากาศทุกวันศุกร์ เวลา 14.00-15.00 น. คิดเป็นร้อยละ 43 ของเวลาออกอากาศ

1.2 แสดงสัดส่วนประเภทรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ดังรายละเอียดภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 แสดงสัดส่วนประเภทรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการรายการของ ผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1.1.1 เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 69.9 และเพศชาย จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 30.10 ตามลำดับ

1.1.2 อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.60 รองลงมา มีช่วงอายุระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.80 อายุระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็น ร้อยละ 19.40 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10 อายุ 51-60 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.30 อายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.10 และอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 ตามลำดับ

1.1.3 การศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 59.30 รองลงมา คือ การศึกษาระดับอาชีวศึกษา/อนุปริญญา จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.90 การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.60 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 และการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50 ตามลำดับ

1.1.4 อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบข้าราชการ/พนักงานมหาวิทยาลัย มากที่สุด จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.90 รองลงมา เป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.60 อาชีพรับจ้าง จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30 อาชีพพนักงานบริษัท/ห้างร้าน และอาชีพอื่นๆ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.60 และอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 ตามลำดับ

1.1.5 รายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือน มากที่สุด จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 รองลงมา ไม่มีรายได้ จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 มากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 มีรายได้ 10,001-15,000 บาท จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.20 มีรายได้ 5,001-10,000 บาท จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.60 และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 ตามลำดับ

ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะทางประชากร

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
ชาย		199	30.10
หญิง		277	69.90
รวม		396	100
อายุ			
ต่ำกว่า 18 ปี		24	6.10
18 - 25 ปี		110	27.80
26 - 30 ปี		77	19.40
31 - 40 ปี		121	30.60
41 - 50 ปี		32	8.10
51 - 60 ปี		25	6.30
60 ปีขึ้นไป		7	1.80
รวม		396	100
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา		18	4.50
มัธยมศึกษา		22	5.60
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา.		67	16.90
ปริญญาตรี		235	59.30
สูงกว่าปริญญาตรี		54	13.60
รวม		396	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	107	27.00
ธุรกิจส่วนตัว	12	3.00
รับจ้าง	37	9.30
พนักงานบริษัท/ห้างร้าน	22	5.60
ข้าราชการ/พนักงานมหาวิทยาลัย	142	35.90
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	54	13.60
อื่นๆ	22	5.60
รวม	396	100
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	7	1.80
5,001 – 10,000 บาท	42	10.60
10,001 – 15,000 บาท	60	15.20
15,001 – 20,000 บาท	123	31.10
มากกว่า 20,000 บาท	65	16.40
ไม่มีรายได้	99	25.00
รวม	396	100

ส่วนที่ 2 การเปิดรับฟังรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ-สงขลา

2.1 ประเภทรายการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังรายการประเภทความรู้มากที่สุด จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.40 รองลงมาเป็นรายการประเภทบันเทิง จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 รายการประเภทข่าว จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.90 และรายการประเภทบริการสาธารณะ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 ตามลำดับ

2.2 สถานที่รับฟัง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมรับฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ในรถยนต์/รถประจำทาง มากที่สุด จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.40 รองลงมา รับฟังที่บ้าน จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 ในที่ทำงาน จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.20 และนิยมรับฟังรายการของสถานี ณ จุดอื่นๆ เช่น ร้านอาหาร จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.10 ตามลำดับ

2.3 ช่วงเวลาในการรับฟัง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมรับฟังรายการของสถานีเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ในช่วงเวลา 15.00-18.00 น. มากที่สุด จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมา คือ ช่วงเวลา 18.00-22.00 น. จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 ช่วงเวลา 06.00-09.00 น. จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 ช่วงเวลา 09.00-12.00 น. จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70 และช่วงเวลา 12.00-15.00 น. จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.90 ตามลำดับ

2.4 ความถี่ในการรับฟัง/สัปดาห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังรายการจากทางสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา สัปดาห์ละ 1-2 วัน จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.40 รองลงมา คือ ฟังรายการสัปดาห์ละ 3-4 วัน จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.90 รับฟังสัปดาห์ละ 1 วัน จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 และนานๆ ครั้ง (มากกว่า 1 สัปดาห์) จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับ

ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับฟังสถานีวิทยุ
เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การเปิดรับฟัง	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทรายการ		
ประเภทข่าว	71	17.90
ประเภทความรู้	156	39.40
ประเภทบันเทิง	136	34.30
ประเภทบริการสาธารณะ	33	8.30
รวม	396	100
สถานที่รับฟัง		
ที่บ้าน	136	34.30
ในรถยนต์/รถประจำทาง	160	40.40
ที่ทำงาน	80	20.20
อื่นๆ	20	5.10
รวม	396	100
ช่วงเวลาในการรับฟัง		
06.00 – 09.00 น.	76	19.20
09.00 – 12.00 น.	74	18.70
12.00 – 15.00 น.	67	16.90
15.00 – 18.00 น.	99	25.00
18.00 – 22.00 น.	80	20.20
รวม	396	100
ความถี่ในการรับฟัง/สัปดาห์		
ทุกวัน	76	19.20
1 – 2 วัน/สัปดาห์	74	18.70
3 – 4 วัน/สัปดาห์	67	16.90
5 – 6 วัน/สัปดาห์	99	25.00
รวม	396	100

2.5 รายการที่ชอบฟัง

รายการของสถานีเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่กลุ่มตัวอย่างชอบฟังมากที่สุด คือรายการ “บินหลาล่องใต้” จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 รองลงมาคือ รายการ “เกษตรพาเพลิน” จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.13 รายการ “Sport Today” จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.36 รายการ “IT.Com” จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.85 รายการ “Fashion Review” จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.60 รายการ “เสน่ห์เอกลักษณ์ไทย” จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.08 รายการ “Healthy Clinic” จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.82 รายการ “พากินพาเที่ยว” จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.31 รายการ “Movie Theater” จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.79 รายการ “เช้าข่าวซัด” จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.79 รายการ “ธรรมะวาไรตี้” จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.54 รายการ “พลังงานน่ารู้” จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.28 รายการ “ปาริฉัตรสัมพันธ์” และรายการ “ไฟฟ้าพบประชาชน” มีจำนวน 5 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.27 รายการ “กกด. จ.สงขลา” จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.76 รายการ “พัฒนสัมพันธ์” จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 รายการ “ข่าวสวท.สงขลา” รายการ “กกด.สปช.สงขลาคุยเรื่องยกเว้นรัฐธรรมนูญ” รายการ “ช่อเสลา” รายการ “น่ารู้่น่าคิด” รายการ “ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงาน จ.สงขลาพบประชาชน” รายการ “เทศบาลเมืองเขารูปช้างพบประชาชน” และรายการ “LibInfo by ARIT” น้อยที่สุดซึ่งมีจำนวน 1 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.25 ตามลำดับ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายการที่ชอบฟังมากที่สุด

ลำดับความนิยม	รายการที่ชอบฟังมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
1	บินหลาล่องใต้	59	14.90
2	เกษตรพาเพลิน	48	12.13
3	Sport Today	45	11.36
4	IT.Com	43	10.85
5	Fashion Review	38	9.60
6	เสน่ห์เอกลักษณ์ไทย	28	7.08
7	Healthy Clinic	27	6.82
8	พากินพาเที่ยว	25	6.31
9	Movie Theater	19	4.79

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับความนิยม	รายการที่ชอบฟังมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
10	เข้าข่าวสด	15	3.79
11	ธรรมะวาไรตี้	14	3.54
12	พลังงานน่ารู้	13	3.28
13	ปาริฉัตรสัมพันธ์	5	1.27
14	ไฟฟ้าพบประชาชน	5	1.27
15	กกด.จ.สงขลาพบประชาชน	3	0.76
16	พัฒนสัมพันธ์	2	0.50
17	ข่าวสวท.สงขลา	1	0.25
18	กกด.สปช.สงขลาคุยเรื่องยกร่าง รัฐธรรมนูญ	1	0.25
19	ข้อเสนอ	1	0.25
20	น่ารู้ น่าคิด	1	0.25
21	ศูนย์ข่าวสารตลาดแรงงาน จ.สงขลา พบประชาชน	1	0.25
22	เทศบาลเมืองเขารูปช้างพบ ประชาชน	1	0.25
23	LibInfo by ARIT	1	0.25
รวม		396	100

2.6 ผู้ดำเนินรายการที่ชื่นชอบ

ผู้ดำเนินรายการของสถานีเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบมากที่สุด คือ ดีเจหมีว จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 รองลงมาคือ ดีเจอาร์ม จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.31 ดีเจตาต้า จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.07 ดีเจฝน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 ดีเจกิมจิ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.56 ดีเจแมน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 ดีเจเปิ้ลและดีเจเบงก์ มีจำนวน 20 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.06 ดีเจหญิง ดีเจลูกหนู และดีเจฟ้าใสมีจำนวน 19 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 4.79 ดีเจไอนาและดีเจ

แคนดี้ มีจำนวน 17 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 4.30 อ.สุริยงค์ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.55 ดีเจจิ้งจกและดีเจตุ๊กตา มีจำนวน 13 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.29 ดีเจดีนา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 ไม่ชอบดีเจคนไหนเป็นพิเศษ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.76 ดีเจน้ำริน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.02 ดีเจแอม จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.76 ดีเจมายมิ่งมันท์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.26 นักจัดรายการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ.สงขลา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.76 นักจัดรายการของ กกต. จ.สงขลา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 นักจัดรายการของเทศบาลเมืองเขารูปช้าง ฟังได้ทุกดีเจ และไม่แน่ใจ มีจำนวน 1 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.25 ไม่แน่ใจน้อยที่สุดซึ่งมีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25 ตามลำดับ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.4 ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผู้ดำเนินรายการที่ชื่นชอบมากที่สุด

ลำดับความนิยม	ผู้ดำเนินรายการที่ชื่นชอบมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
1	ดีเจหมีว	59	14.90
2	ดีเจอาร์ม	25	6.31
3	ดีเจตาต้า	24	6.07
4	ดีเจฝน	23	5.80
5	ดีเจกิมจิ	22	5.56
6	ดีเจแมน	21	5.30
7	ดีเจเปิ้ล	20	5.06
8	ดีเจแบงก์	20	5.06
9	ดีเจหญิง	19	4.79
10	ดีเจลูกหนู	19	4.79
11	ดีเจฟ้าใส	19	4.79
12	ดีเจไอนา	17	4.30
13	ดีเจแคนดี้	17	4.30
14	อ.สุริยงค์	14	3.54
15	ดีเจจิ้งจก	13	3.29
16	ดีเจตุ๊กตา	13	3.29

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับความนิยม	ผู้ดำเนินรายการที่ชื่นชอบมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
17	ดีเจดีนา	12	4.30
18	ไม่ชอบดีเจคนไหนเป็นพิเศษ	11	2.76
19	ดีเจน้ำริน	8	2.02
20	ดีเจแอม	7	1.76
21	ดีเจมายมิ่ง	5	1.26
22	นักจัดรายการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	3	0.76
23	นักจัดรายการของ กกด. จ.สงขลา	2	0.50
24	นักจัดรายการของเทศบาลเมืองเขารูปช้าง	1	0.25
25	ฟังได้ทุกดีเจ	1	0.25
26	ไม่แน่ใจ	1	0.25
รวม		396	100

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ-สงขลา

ความพึงพอใจด้านประเภทรายการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) สามารถจำแนกได้ ดังนี้

ประเภทรายการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจรายการประเภทบันเทิงมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) รองลงมารายการประเภทสาระความรู้ ($\bar{x} = 4.06$) รายการประเภทข่าว ($\bar{x} = 3.92$) และรายการประเภทบริการสาธารณะ ($\bar{x} = 3.86$) ตามลำดับ

ความพึงพอใจด้านผู้ดำเนินรายการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) สามารถจำแนกได้ ดังนี้

ด้านผู้ดำเนินรายการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจน้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการไพเราะมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$) รองลงมาลีลาในการดำเนินรายการ ($\bar{x} = 4.08$) มีการเตรียมตัวมาเป็นอย่างดี มีความรู้ในสิ่งที่นำเสนอ ($\bar{x} = 4.01$) ใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน ออกเสียงตามอักขรวิธี ($\bar{x} = 4.00$) และเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ ($\bar{x} = 3.75$) ตามลำดับ

ความพึงพอใจด้านเทคนิคของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$) สามารถจำแนกได้ ดังนี้

ด้านเทคนิค พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจความชัดเจนของเสียงในการออกอากาศมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) รองลงมา ระดับเสียงมีความสม่ำเสมอไม่ขาดหาย ($\bar{x} = 3.87$) ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ความพึงพอใจ ที่มีต่อการฟังวิทยุ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					\bar{x}	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ประเภทรายการ								
ข่าว	69 (17.40)	230 (58.1)	92 (23.2)	5 (1.30)	0 (0.00)	3.92	0.672	มาก
สาระความรู้	74 (18.7)	274 (69.2)	45 (11.4)	3 (0.80)	0 (0.00)	4.06	0.573	มาก
บันเทิง	125 (31.60)	209 (52.80)	54 (13.60)	8 (2.00)	0 (0.00)	4.14	0.718	มาก
บริการสาธารณะ	45 (11.40)	254 (64.1)	93 (23.50)	4 (1.00)	0 (0.00)	3.86	0.608	มาก
รวม						3.99	0.426	มาก
ผู้ดำเนินรายการ								
ลีลาในการดำเนินรายการ	86 (21.70)	260 (65.70)	47 (11.90)	3 (0.80)	0 (0.00)	4.08	0.600	มาก
น้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการไพเราะ	80 (20.20)	277 (69.90)	39 (9.80)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.10	0.539	มาก
ใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน ออกเสียงตามอักขรวิธี	87 (22.00)	224 (56.60)	82 (20.70)	3 (0.80)	0 (0.00)	4.00	0.677	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ความพึงพอใจ ที่มีต่อการฟังวิทยุ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					\bar{x}	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
มีการเตรียมตัวเป็นอย่างดี ดี มีความรู้ในสิ่งที่นำเสนอ	68 (17.20)	262 (66.20)	66 (16.70)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.01	0.582	มาก
การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมี ส่วนร่วมในรายการ	30 (7.60)	240 (60.6)	123 (31.10)	3 (0.80)	0 (0.00)	3.75	0.596	มาก
รวม						3.99	0.451	มาก
ด้านเทคนิค								
ความชัดเจนของเสียง ในการออกอากาศ	63 (15.90)	265 (66.90)	68 (17.20)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.99	0.576	มาก
ระดับเสียงมีความ สม่ำเสมอ ไม่ขาดหาย	31 (7.80)	284 (7.80)	78 (19.70)	3 (0.80)	0 (0.00)	3.87	0.537	มาก
รวม						3.97	0.377	มาก

ส่วนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ความต้องการรายการของผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาในด้านต่างๆ พบว่า

รายการที่ต้องการให้เพิ่มในสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้แก่ รายการภาษาใต้/ดำเนินรายการด้วยภาษาใต้ มากที่สุด จำนวน 35 คน รองลงมาคือ การเสริมภาษาใต้วันละคำ จำนวน 25 คน รายการความรู้ทั่วไป จำนวน 16 คน เพิ่มเติมเนื้อหาความรู้ทางการเกษตร จำนวน 15 คน รายการความรู้เกี่ยวกับการศึกษา จำนวน 13 คน เพิ่มเติมเนื้อหาการป้องกันโรคต่างๆ จำนวน 10 คน เพิ่มเติมเนื้อหาการท่องเที่ยวต่างประเทศ จำนวน 9 คน เชิญผู้มีรู้ด้านเอกลักษณ์ไทย มาพูดคุยในรายการ จำนวน 8 คน เพิ่มเติมภาษาท้องถิ่นของชุมชนในแต่ละพื้นที่ จำนวน 7 คน และเพิ่มเติมเนื้อหาการอัปเดตแฟชั่นผู้ชาย จำนวน 5 คน ตามลำดับ

ผู้ฟังต้องการให้มีการเชิญศิลปินร่วมพูดคุยในรายการ มากที่สุด จำนวน 7 คน และเชิญบุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานในอาชีพต่างๆมาให้ข้อคิดในแต่ละอาชีพ เช่น ประมงพื้นบ้าน ประกอบธุรกิจ SME เกษตรผสมผสาน การผลิตขนาดเล็ก จำนวน 1 คน ตามลำดับ ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงความต้องการรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ความต้องการรายการของผู้ฟัง	จำนวน
รายการที่ต้องการให้เพิ่มในสถานีวิทยุ	
1) รายการภาษาใต้/ดำเนินรายการด้วยภาษาใต้	35
2) การเสริมภาษาใต้วันละคำ	25
3) รายการความรู้ทั่วไป	16
4) เพิ่มเติมเนื้อหาความรู้ทางการเกษตร	15
5) รายการความรู้เกี่ยวกับการศึกษา	13
6) เพิ่มเติมเนื้อหาการป้องกันโรคต่างๆ	10
7) เพิ่มเติมเนื้อหาการท่องเที่ยวต่างประเทศ	9
8) เชิญผู้มีรู้ด้านเอกลักษณ์ไทยมาพูดคุยในรายการ	8
9) เพิ่มเติมภาษาท้องถิ่นของชุมชนในแต่ละพื้นที่	7
10) เพิ่มเติมเนื้อหาการอภัยโทษแก่ผู้ชาย	5
11) การเชิญศิลปินร่วมพูดคุยในรายการ	7
12) เชิญบุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานในอาชีพต่างๆมาให้ข้อคิดในแต่ละอาชีพ เช่น ประมงพื้นบ้าน ประกอบธุรกิจ SME เกษตรผสมผสาน การผลิตขนาดเล็ก	1
รวม	151

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ควรมีการถ่ายทอดสดสัญญาณวิทยุ BBC / VOA รอบเช้าเป็นประจำทุกวัน จำนวน 1 คน ถัดมาคือ การเพิ่มสาระน่ารู้ในเรื่องชีวิตประจำวันให้มากขึ้น จำนวน 1 คน และควรจัดช่วงภาษาถิ่น วิถีชีวิตของแต่ละชุมชนในเมืองสงขลา พร้อมประวัติความเป็นมา เรื่องเล่าในชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 1 คน ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงข้อเสนอแนะของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1) ควรมีการถ่ายทอดสดสัญญาณวิทยุ BBC / VOA รอบเช้าเป็นประจำทุกวัน	1
2) การเพิ่มสาระน่ารู้ในเรื่องชีวิตประจำวันให้มากขึ้น	1
3) ควรจัดช่วงภาษาถิ่น วิถีชีวิตของแต่ละชุมชนในเมืองสงขลา พร้อมประวัติความเป็นมา เรื่องเล่าในชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1
รวม	3

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การจัดรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟัง สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การจัดรายการวิทยุของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 2) การเปิดรับฟังรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 3) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และ 4) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ประจำเดือนเมษายน 2558 กลุ่มตัวอย่างและผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 396 คน โดยใช้แบบวิเคราะห์ผู้ฟังรายการและแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. สรุปการวิจัย

1.1 ผลการวิเคราะห์การจัดรายการวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

จากการศึกษาพบว่า รายการส่วนใหญ่ของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นรายการประเภทบริการสาธารณะมากที่สุด จำนวน 10 รายการ คิดเป็นร้อยละ 43 ของรายการทั้งหมด รองลงมาคือ รายการประเภทความรู้ จำนวน 8 รายการ คิดเป็นร้อยละ 35 ประเภทรายการบันเทิง จำนวน 3 รายการ คิดเป็นร้อยละ 13 และประเภทรายการข่าว จำนวน 2 รายการ คิดเป็นร้อยละ 9 ตามลำดับ

1.2 ผลการวิเคราะห์การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

1.2.1 ข้อมูลทั่วไป

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 69.9 และเพศชาย จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 30.10 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.60 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 59.30 ส่วนใหญ่ประกอบข้าราชการ/พนักงานมหาวิทยาลัย จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.90 และมีรายได้ 15,001 – 20,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 ตามลำดับ

1.2.2 การเปิดรับฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

จากการศึกษาพบว่า การเปิดรับฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังรายการประเภทความรู้มากที่สุด จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.40 รองลงมาเป็นรายการประเภทบันเทิง จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 รายการประเภทข่าว จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.90 และรายการประเภทบริการสาธารณะ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมรับฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ในรถยนต์/รถประจำทางมากที่สุด จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.40 รองลงมารับฟังที่บ้าน จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 และนิยมรับฟังในที่ทำงาน จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.20 ตามลำดับ

ช่วงเวลาในการรับฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมรับฟังรายการของสถานีเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ในช่วงเวลา 15.00 - 18.00 น. มากที่สุด จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาคือ ช่วงเวลา 18.00 - 22.00 น. จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.20 ช่วงเวลา 06.00 - 09.00 น. จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 ตามลำดับ

ความถี่ในการรับฟังรายการต่อสัปดาห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังรายการจากทางสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา สัปดาห์ละ 1-2 วัน จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.40 รองลงมา คือ ฟังรายการสัปดาห์ละ 3-4 วัน จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.90 และรับฟังสัปดาห์ละ 1 วัน จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 ตามลำดับ

รายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่กลุ่มตัวอย่างชอบฟังมากที่สุดคือ รายการ“บินหลาต่อใจ” จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90

รองลงมาคือ รายการ “เกษตรพาเพลิน” จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.13 และรายการ “Sport Today” จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.36 ตามลำดับ

ผู้ดำเนินรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบมากที่สุด คือ ดีเจหมีว จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 รองลงมาคือ ดีเจอาร์ม จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.31 และดีเจตาต้า จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.07 ตามลำดับ

1.2.3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

จากการศึกษาพบว่า ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีความพึงพอใจในด้านต่างๆ ดังนี้

1) ด้านประเภทรายการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) สามารถจำแนกรายละเอียดความพึงพอใจของผู้ฟังได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจรายการประเภทบันเทิงมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) รองลงมาคือ รายการประเภทสาระความรู้ ($\bar{x} = 4.06$) รายการประเภทข่าว ($\bar{x} = 3.92$) และรายการประเภทบริการสาธารณะ ($\bar{x} = 3.86$) ตามลำดับ

2) ด้านผู้ดำเนินรายการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) สามารถจำแนกรายละเอียดความพึงพอใจของผู้ฟังได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจน้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการไพเราะมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$) รองลงมาคือ ลีลาในการดำเนินรายการ ($\bar{x} = 4.08$) มีการเตรียมตัวมาเป็นอย่างดี และมีความรู้ในสิ่งที่นำเสนอ ($\bar{x} = 4.01$) ตามลำดับ

3) ด้านเทคนิคของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$) สามารถจำแนกรายละเอียดความพึงพอใจของผู้ฟังได้ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจความชัดเจนของเสียงในการออกอากาศมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) รองลงมาคือ ระดับเสียงมีความสม่ำเสมอไม่ขาดหาย ($\bar{x} = 3.87$)

1.2.4 ความต้องการรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัย

ราชภัฏสงขลา

จากการศึกษาพบว่า ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีความต้องการรายการต่างๆ ดังนี้

รายการที่ต้องการให้เพิ่มในสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้แก่ รายการภาษาไทย/ดำเนินรายการด้วยภาษาไทย มากที่สุด จำนวน 35 คน รองลงมา คือ การเสริมภาษาไต้หวันละคำ จำนวน 25 คน และรายการความรู้ทั่วไป จำนวน 16 คน ตามลำดับ

ผู้ฟังต้องการให้มีการเชิญศิลปินร่วมพูดคุยในรายการ มากที่สุด จำนวน 7 คน และเชิญบุคคลที่มีประสบการณ์ทำงานในอาชีพต่างๆ มาให้ข้อคิดในแต่ละอาชีพ เช่น ประมง ฟ้าบ้าน ประกอบธุรกิจ SME เกษตรผสมผสาน การผลิตขนาดเล็ก จำนวน 1 คน ตามลำดับ

1.2.5 ข้อเสนอแนะของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

จากการศึกษาพบว่า ผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ควรมีการถ่ายทอดสัญญาณวิทยุ BBC / VOA รอบเช้าเป็นประจำทุกวัน ให้มีการเพิ่มสาระน่ารู้ในเรื่องชีวิตประจำวันให้มากขึ้น และควรจัดช่วงภาษาถิ่น วิธีชีวิตของแต่ละชุมชนในเมืองสงขลา พร้อมประวัติความเป็นมา เรื่องเล่าในชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. อภิปรายผล

2.1 การจัดรายการวิทยุของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พบว่า รายการส่วนใหญ่ของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นรายการประเภทบริการสาธารณะมากที่สุด รองลงมาคือ รายการประเภทความรู้ ประเภทบันเทิง และประเภทข่าว ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้จัดประเภทกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ตามมาตรา 10 ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่ง ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร และการส่งเสริมอาชีพอื่นๆ สุขภาพ อนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาเป็นสถานศึกษา จึงมีบทบาทหน้าที่ในการ

เผยแพร่สาระความรู้ตามหลักการของสื่อมวลชนคือ การให้ข่าวสาร ความรู้ บันทึกลง และบริการ
สาธารณะ

2.2 ข้อมูลทั่วไป

พบว่า ผู้ฟังส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 277 คน มีอายุระหว่าง 31–40 ปี จำนวน
121 คน มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 235 คน ส่วนใหญ่ประกอบข้าราชการ/
พนักงานมหาวิทยาลัย จำนวน 142 คน และมีรายได้ 15,001 – 20,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด จำนวน
123 คน สอดคล้องกับมนตรี มีเนียม และพิเชษฐ เพียรเจริญ (2550, น. 30) ศึกษาเรื่อง “ความ
พึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
ปัตตานี F.M.107.25 MHz” พบว่า ผู้ฟังของสถานีวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี F.M.107.25 MHz ส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.9 แต่ไม่สอดคล้องด้านอายุ
การศึกษา อาชีพ โดยผู้ฟังมีอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 54.70 มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลาย ร้อยละ 42.40 อาชีพนักศึกษาและนักเรียน ร้อยละ 58.50 รับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ร้อยละ 76.30 เวลาที่ชอบฟังเปิดรับฟัง เวลา 21.00-
24.00 น. ร้อยละ 47.90 สถานที่ที่ผู้ฟังชอบเปิดรับฟังที่บ้าน ร้อยละ 91.50 อาจเป็นเพราะสถานีทั้ง
สองแห่งมีการจัดรายการที่แตกต่างกัน

2.3 การเปิดรับฟังรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ- สงขลา

พบว่า ผู้ฟังส่วนใหญ่เปิดฟังรายการประเภทความรู้ และฟังรายการของสถานีวิทยุ
เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาในรถยนต์/รถประจำทาง ฟังรายการในช่วงเวลา
15.00-18.00 น. โดยฟังสัปดาห์ละ 1-2 วันมากที่สุด รายการที่ผู้ฟังชอบฟังมากที่สุด คือ
รายการ “บินหลาล่องใต้” และผู้ดำเนินรายการที่ชื่นชอบมากที่สุด คือ ดีเจหมีว สอดคล้องกับ
ชัยชนก สีหาพล (2553, น. 100) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการรับฟัง ความคาดหวัง และความพึง
พอใจของผู้ฟังรายการวิทยุด้านการเกษตร: กรณีศึกษาสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
(เชียงใหม่) A.M.612 KHz และสถานีวิทยุเสียงจากแม่โจ้ F.M.95.5 MHz” พบว่า กลุ่มตัวอย่างของ
สถานีวิทยุเสียงจากแม่โจ้ส่วนใหญ่เปิดรับฟังรายการในช่วงบ่ายถึงค่ำ เพราะมีสาระความรู้ เนื่องจาก
สถานีทั้งสองแห่งเป็นของส่วนราชการ เมื่อเลิกงานตามเวลาจึงมีโอกาสได้ฟังรายการสาระความรู้ที่
จัดโดยสถาบันการศึกษา

2.4 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ-สงขลา

พบว่า ผู้ฟังส่วนใหญ่มีความพึงพอใจด้านประเภทรายการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจรายการประเภทบันเทิงมากที่สุด รองลงมา คือรายการประเภทสาระความรู้ประเภทข่าว และรายการประเภทบริการสาธารณะ ตามลำดับ สอดคล้องกับ จุฬารัตน์ บุษบงก์ (2555, น. 54) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมและความต้องการในการรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ” พบว่า ผู้ฟังส่วนใหญ่รับฟังรายการบันเทิง ในระดับมาก และการนำเสนอรายการสาระความรู้และวิชาการอยู่ในเกณฑ์พอดี เนื่องจากสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีบุคลากรที่มีองค์ความรู้ สามารถนำเสนอความรู้ที่น่าสนใจทางรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง อีกทั้งสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีวัตถุประสงค์ในการให้บริการความรู้แก่ชุมชน และสามารถให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการได้อีกด้วย อีกทั้งผู้ฟังต้องการความบันเทิงเพื่อผ่อนคลายทำให้สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จึงจัดรายการประเภทสาระความรู้ควบคู่ความบันเทิง

ความพึงพอใจด้านผู้ดำเนินรายการ พบว่า ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจน้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการไพเราะมากที่สุด รองลงมา มีความพึงพอใจลีลาในการดำเนินรายการ มีการเตรียมตัวมาเป็นอย่างดี มีความรู้ในสิ่งที่นำเสนอ ใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน ออกเสียงตามอักขรวิธี และมีความพึงพอใจในการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญชนก สีหาพล (2553) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟัง ความคาดหวัง และความพึงพอใจของผู้ฟังรายการวิทยุด้านการเกษตร : กรณีศึกษาสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (เชียงใหม่) A.M.612 KHz และสถานีวิทยุเสียงจากแม่โจ้ F.M.95.5 MHz พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองสถานีมีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาและความเหมาะสมของผู้ดำเนินรายการอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นสถานที่ที่มีการเรียนการสอนด้านนิเทศศาสตร์ ซึ่งหลักการของการจัดและผลิตรายการ การดำเนินรายการ จึงต้องมีมาตรฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กำหนด

ความพึงพอใจด้านเทคนิค พบว่า ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจความชัดเจนของเสียงในการออกอากาศในระดับมาก รองลงมาคือความพึงพอใจระดับเสียงมีความสม่ำเสมอ ไม่ขาดหาย ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ พีรพล ชัยสนาม (2553) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการรับฟังสถานีวิทยุคลื่นความถี่ F.M.107.75 MHz นครพนม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึงพอใจความชัดเจนของคลื่นและรัศมีการออกอากาศในระดับมาก เนื่องจากการส่งสัญญาณเสียงสามารถส่งไปในระยะทางที่ไกลและคุณภาพของเสียงมีความชัดเจน ซึ่งส่งผลในทางที่ดีต่อการรับฟัง สามารถฟังได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสัญญาณไม่ขาดหาย

2.5 ความต้องการรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พบว่า รายการที่ต้องการให้เพิ่มในสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้แก่ รายการภาษาใต้ดำเนินรายการด้วยภาษาใต้ มากที่สุด รองลงมา คือ การเสริมภาษาใต้ วันละคำ รายการความรู้ทั่วไป เพิ่มเติมเนื้อหาความรู้ทางการเกษตร รายการความรู้เกี่ยวกับการศึกษา ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ แคทซ์ (Katz) และคณะ ได้ศึกษาถึงความต้องการของผู้ใช้สื่อมวลชนในประเทศอิสราเอล (อ้างถึงใน สิริพงษ์ สงวนนวน, 2552) กล่าวถึงความต้องการว่า ความต้องการของบุคคลที่จะใช้สื่อเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตน สามารถแยกกลุ่มความต้องการได้ ดังนี้

- 1) Cognitive Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อรับรู้ข่าวสาร ความรู้ และความเข้าใจในตัวบุคคล เหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ
- 2) Affective Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อความพึงพอใจ หรือได้รับประสบการณ์ทางอารมณ์ รวมทั้งในเรื่องความสวยงามหรือศิลปะต่างๆ
- 3) Integrative Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อจะได้รับความเชื่อถือ ความมั่นใจ ความมั่นคง และสถานภาพอันเป็นที่ยอมรับ
- 4) Escape Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อหลีกเลี่ยงจากสภาพความเป็นจริงชั่วขณะ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาคั้งนี้ สอดคล้องกับ Cognitive Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อรับรู้ข่าวสาร ความรู้ และความเข้าใจในตัวบุคคล เหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ นั่นคือ ความต้องการรายการเกี่ยวกับความรู้ทางการเกษตร และรายการความรู้เกี่ยวกับการศึกษา และสอดคล้องกับ Affective Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อความพึงพอใจหรือได้รับประสบการณ์ทางอารมณ์ รวมทั้งในเรื่องความสวยงามหรือศิลปะ

ต่างๆ นั่นคือ ความต้องการรายการภาษาใต้/ดำเนินรายการด้วยภาษาใต้ ซึ่งเป็นความต้องการรักษาภาษาใต้ให้คงอยู่ท้องถิ่น แต่ทั้งนี้การศึกษาเกี่ยวกับความต้องการรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ไม่สอดคล้องกับ วัสดุญา เกตสุริยงค์ (2550) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการรับฟังวิทยุ ความต้องการและการมีส่วนร่วมในจุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนเทศบาลนครสงขลาของประชาชนในเขตเทศบาลนครสงขลา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้ใช้ภาษากลางในการดำเนินรายการ ด้านเนื้อหาต้องการเนื้อหาประเภทข่าว เพลง และการศึกษา เช่น ประมงพื้นบ้าน การประกอบธุรกิจ SME เกษตรผสมผสานการผลิตขนาดเล็ก เป็นต้น ความแตกต่างด้านความต้องการใช้ภาษาระหว่างสองสถานีวิทยุกระจายเสียง เป็นเพราะจุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนเทศบาลนครสงขลา กลุ่มผู้ฟังอาศัยในเขตอำเภอเมืองสงขลา ซึ่งคนส่วนใหญ่ใช้ภาษากลางในการสื่อสาร สำหรับสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา กลุ่มผู้ฟังส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลเขารูปช้าง และใช้ภาษาท้องถิ่นใต้ในการสื่อสาร จึงทำให้ความต้องการด้านการใช้ภาษามีความแตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

3.1.1 ด้านประเภทรายการ ควรปรับปรุงแบบการนำเสนอรายการประเภทสาระความรู้ที่น่าสนใจขึ้น โดยนำเสนอเนื้อหาสาระในเรื่องชีวิตประจำวันให้มากขึ้น เช่น การพยากรณ์อากาศ เนื้อหาสาระเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น อีกทั้งเพิ่มการจัดรายการด้วยภาษาถิ่นใต้ นำเสนอช่วงภาษาถิ่นใต้ วิถีชีวิตของแต่ละชุมชนในเมืองสงขลา พร้อมประวัติความเป็นมา เรื่องเล่าในชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเพื่อให้สอดคล้องกับการเป็น สถานีวิทยุกระจายเสียงประเภทบริการสาธารณะ

3.1.2 ด้านผู้ดำเนินรายการ ควรเพิ่มลีลาในการจัดรายการให้มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง เช่น การดำเนินรายการด้วยภาษาใต้ และใช้คำท้องถิ่นใต้เดิมในการจัดรายการเพิ่มสีสันในรายการด้วยมุขตลก นอกจากจะสร้างความบันเทิงแล้ว ยังได้อนุรักษ์ภาษาถิ่นใต้เดิมให้กับคนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ อีกทั้งเพื่อสร้างการจดจำให้กับกลุ่มผู้ฟังอีกด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาด้านการใช้ประโยชน์ของผู้ฟังรายการ สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ว่ารายการที่นำเสนอไปนั้น ผู้ฟังได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง สอดรับกับวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาหรือไม่ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางปรับปรุง และพัฒนารายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงให้มีคุณภาพ และตอบสนองความต้องการของผู้ฟังรายการมากยิ่งขึ้นต่อไป

3.2.2 ควรมีการสำรวจความต้องการและความพึงพอใจของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ในเขตอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลาต่อไป เพื่อจะได้ทราบความต้องการ และความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายในขอบข่ายที่กว้างขึ้น และนำผลการศึกษามาพัฒนาคุณภาพรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ให้สอดคล้องกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้ฟังต่อไป

3.2.3 ควรมีการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการ สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อสร้างความภักดีของผู้ฟังต่อรายการ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กวีชา เนาวประทีพ. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของนักศึกษาโครงการปริญญาโททางการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2558). *การแบ่งประเภทกิจการกระจายเสียงโดยใช้คลื่นความถี่*. สืบค้นจาก <http://www.nbtc.go.th>. วันที่ 16 พฤษภาคม 2558
- คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2551). *พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551*. สืบค้นจาก <http://www2.nbtc.go.th/> วันที่ 16 พฤษภาคม 2558
- _____. (2555). *ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การอนุญาตทดลองประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง พ.ศ.2555*. สืบค้นจาก <http://www.kaentong.com/index.php?topic=2100.0>. วันที่ 16 พฤษภาคม 2558
- จารุสินทร์ มุกติกะพงษ์. (2549). “รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความรู้”. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการและการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเบื้องต้น*. (เล่มที่ 1 หน่วยที่ 6). นนทบุรี สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จุฬารัตน์ บุษบงก์. (2555). *พฤติกรรมและความต้องการในการรับฟังรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*. (โครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนอุดหนุนการวิจัย คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีสะเกษ, ศรีสะเกษ.
- จันทร์จิรา ชุนวงศ์. (2556). *การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ชนกฤต ดีพลักดี. (2556). *การเปิดรับสื่อ พฤติกรรม และผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ MMORPG (Massively Multiplayer Online Role-Playing Game) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพมหานคร.

- ธีรศักดิ์ อริยะอรชุน. (2556). พฤติกรรมการเปิดรับและความพึงพอใจต่อรายการข่าวทาง
สถานีโทรทัศน์ดาวเทียม MEDIA NEWS CHANNELของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร.
สืบค้นจาก www.google.com. วันที่ 29 เมษายน 2558
- ชัยชนก สีหาพล. (2555). พฤติกรรมการรับฟัง ความคาดหวัง และความพึงพอใจของผู้ฟังรายการ
วิทยุด้านการเกษตร: กรณีศึกษาสถานีวิทยุมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (เชียงใหม่) A.M.
612 KHz. และสถานีวิทยุเสียงจากแม่โจ้ F.M.95.5MHz. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
เชียงใหม่.
- ณิชนุช เยี่ยมตาล. (2553). การนำเสนอรายการวิทยุของสถานีวิทยุกระจายเสียงทหารอากาศ
010. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏ-
พิบูลสงคราม, พิบูลสงคราม.
- ณัฐกร ไค่หนู่นภา. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม.97.5
เมกะเฮิรตซ์ ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตร-
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- ณรงค์ ชื่นนรินทร์. (2549). คู่มือผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงของสำนักประชาสัมพันธ์เขต 6
สระสังเขปออนไลน์. สืบค้นจาก <http://narongthai.com/ma3.html> วันที่ 16 พฤษภาคม
2558
- นภาพรณี อัจฉริยะกุล. (2532). “การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง”. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์. (เล่มที่ 1 หน่วยที่ 7). นนทบุรี สาขาวิชา
นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2543). “รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ”. ในเอกสาร
การสอนชุดวิชาการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง. (เล่ม 2 หน่วยที่ 7). นนทบุรี สาขาวิชา
นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิพนธ์ นาคสมภพ. (2555). กสทช.กับพฤติกรรมผู้ฟังวิทยุและผู้ชมโทรทัศน์. สืบค้นจาก
<http://www.stat.or.th/article.php?id=21>. วันที่ 29 เมษายน 2558
- บดินทร์ คงใหญ่ ธนวดี บุญถิ่อ และณัฐชуда วิจิตจามรี. (2557). การเปิดรับ การใช้ประโยชน์ และ
ความพึงพอใจในการรับฟังรายการวิทยุชุมชนคลื่นประชาชนปีโดย F.M.92.25MHz ใน
เขตกรุงเทพมหานคร (การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพมหานคร.

- บุญเกื้อ คอรวาเวช. (2540). *คู่มือผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประมะ สตะเวทิน. (2540). *หลักนิเทศศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พีรพล ชัยสนาม. (2553). *ความพึงพอใจในการรับฟังสถานีวิทยุคลื่นความถี่ F.M.107.75 MHz นครพนม*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ภัสวดี นิตินทรสุนทร. (2546). *บทบาทและหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในฐานะสื่อมวลชน*. สืบค้นจาก www.ipesp.ac.th/learning/thai/chapter9-1.html วันที่ 29 เมษายน 2558
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2555). *ความพึงพอใจการให้บริการด้านอุปกรณ์การศึกษาและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้*. (รายงานผลการวิเคราะห์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- _____. (2555). *รายงานผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการให้บริการด้านอุปกรณ์การศึกษาและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้*. สืบค้นจาก www.google.com. วันที่ 29 เมษายน 2558
- มนตรี มีเนียม และพิเชษฐ เพียรเจริญ. (2550). *ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี F.M.107.25 MHz*. *วารสารวิทยบริการ*, 19(1), 30-31.
- ยุพา สุภากุล. (2549). “รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อข่าวสาร”. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้การจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเบื้องต้น*. (เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1). นนทบุรี: สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิมลพรรณ อภาเวท สาวิตรี ชีวะสาธน์ และชาญ เดชอัสวณง. (2554). *พฤติกรรมการใช้สื่อในเฟซบุ๊ก (Facebook) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (งานวิจัยคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร)*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, กรุงเทพมหานคร.
- วิศุญา เกตสุริยงค์. (2550). *ศึกษาพฤติกรรมมารับฟังวิทยุ ความต้องการและการมีส่วนร่วมในจุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนเทศบาลนครสงขลาของประชาชนในเขตเทศบาลนครสงขลา*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรวารสารศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

- ศุภางค์ นันตา. (2553). *การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเบื้องต้น*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2552). *หลักการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศุภรัศมี ฐิติกุลเจริญ และ วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์. (2553). *พฤติกรรมกรับฟังและความต้องการรายการวิทยุเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง*. (รายงานวิจัยได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- สร้อยญา สุขเพิ่ม. (2556). *ความต้องการของนิสิตต่อการบริการด้านหอพักนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร*. สืบค้นจาก www.google.com. วันที่ 7 มิถุนายน 2558
- สิริพงษ์ สงวนนวน. (2552). *การศึกษาพฤติกรรมกรับฟังและความต้องการรูปแบบรายการวิทยุเพื่อการศึกษาและการวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี* (วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพมหานคร.
- สุภัททา ศรีมาลานนท์. (2553). *ความคิดเห็นของกลุ่มผู้ผลิตและผู้ฟังรายการวิทยุการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. *วารสารวิจัยรามคำแหง (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 13 (ฉบับพิเศษ กรกฎาคม-ธันวาคม), 83.
- สุมน อยู่สิน. (2549). “แนวคิดเกี่ยวกับการจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเบื้องต้น*. (เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1) นนทบุรี สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2551). *การสำรวจสื่อมวลชน พ.ศ.2532 2537 2546 และ 2551 (วิทยุและโทรทัศน์) สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร*. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries08.html>. วันที่ 23 เมษายน 2558
- สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง. (2552). *จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ*. สืบค้นจาก http://stat.dopa.go.th/stat/y_stat51.html. วันที่ 20 พฤษภาคม 2558
- อนุพร สุวรรณวาจกกสิกิจ. (มปท). *กระบวนการผลิตบทวิทยุ*. สืบค้นจาก http://kukr.lib.ku.ac.th/ku_frontend/kukr/search_detail/result/190532 วันที่ 1 พฤศจิกายน 2558

ArjarnRT. (2552). บทบาทหน้าที่ของสื่อวิทยุและโทรทัศน์. สืบค้นจาก

www.oknation.net/blog/rt201dpu/2009/07/09/entry-1 วันที่ 29 เมษายน 2558

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง การจัดการรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟัง

สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คำชี้แจง การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “การจัดการรายการ การเปิดรับฟัง ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การจัดการรายการวิทยุของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 2) การเปิดรับฟังรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุ เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 3) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 4) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ผลการศึกษา จะนำไปพัฒนารายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาต่อไป

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ตรงกับข้อมูลที่เลือกหรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

 ชาย หญิง

2. อายุ

 ต่ำกว่า 18 ปี 18-25 ปี 26-30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี 51-60 ปี 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

 ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา/อนุปริญญา ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

 นักเรียน/นักศึกษา ธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง พนักงานบริษัท/ห้างร้าน ข้าราชการ/พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานรัฐวิสาหกิจ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. รายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ย

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5,000-10,000 บาท
☐ 10,001-15,000 บาท	☐ 15,001-20,000 บาท
☐ มากกว่า 20,000 บาท	☐ ไม่มีรายได้

ส่วนที่ 2 การเปิดรับฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

1. ประเภทรายการใดของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ท่านชื่นชอบมากที่สุด

☐ ข่าว	☐ ความรู้
☐ บันเทิง	☐ บริการสาธารณะ

2. ท่านฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ใดมากที่สุด

☐ ที่บ้าน	☐ ที่ทำงาน
☐ ในรถยนต์/ในรถประจำทาง	☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

3. ท่านฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาในช่วงเวลาใดมากที่สุด

☐ 06.00-09.00 น.	☐ 09.00-12.00 น.
☐ 12.00-15.00 น.	☐ 15.00-18.00 น.
☐ 18.00-22.00 น.	

4. ใน 1 สัปดาห์ ท่านฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาบ่อยเพียงใด

☐ ทุกวัน	☐ 1-2 วัน/สัปดาห์
☐ 3-4 วัน/สัปดาห์	☐ 5-6 วัน/สัปดาห์

5. รายการใดของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ท่านชอบฟังมากที่สุด

.....

6. ผู้ดำเนินรายการที่ท่านชื่นชอบมากที่สุด

.....

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ความพึงพอใจที่มีต่อการฟังวิทยุ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ประเภทรายการ					
1) ข่าว					
2) สารความรู้					
3)บันเทิง					
4) บริการสาธารณะ					
2. ผู้ดำเนินรายการ					
1) ลีลาในการดำเนินรายการน่าสนใจ,สุภาพ					
2) น้ำเสียงของผู้ดำเนินรายการ ไพเราะ					
3) ใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน ออกเสียงตามอักขรวิธี					
4) มีการเตรียมตัวมาเป็นอย่างดี มีความรู้ในสิ่งที่นำเสนอ					
5) การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ					
3. ด้านเทคนิค					
1) ความชัดเจนของเสียงในการออกอากาศ					
2) ระดับเสียงมีความสม่ำเสมอ ไม่ขาดหาย					

ส่วนที่ 4 ความต้องการรายการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
รายการที่ท่านต้องการให้เพิ่มในสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
(เนื้อหา/รูปแบบ/ภาษากลาง/ภาษาถิ่น)

.....

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

.....

--ขอบคุณสำหรับการให้ความร่วมมือ--

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาววนภรณ์ จักรมานนท์
วัน เดือน ปีเกิด	13 ธันวาคม 2530
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
ประวัติการศึกษา	สารสนเทศศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 2553
สถานที่ทำงาน	สถานีวิจัยเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จังหวัดสงขลา
ตำแหน่ง	นักประชาสัมพันธ์

